aventura romano

Jenő Rejtő La ŝtelita kuriero

tradukis: László Balázs

U N U A   Ĉ A P I T R O

Matha Hary petas mortpunon, tiam oni milde dirite forkondukas ŝin

— Estas tre bone, ke vi jam antaŭpreparis la kadavron al la sekcado. Mi ĝojas, ke fine estas ordo en la hospitalo. Ni komencu ĝin sinjoroj. Laŭ la kuracista konstataĵo ĉi tie estas ĉirkaŭ kvardek kvin jara, anemiulo, kaŭzo de la morto: progresinta atrofio…

La prosektoro levis sian tranĉilon, detiris la kovrotukon, sed tiam je lia plej granda miro la mortinto side leviĝis, kiu averte etendinte sian montrofingron ekparolis jene:

— Pardonon, la etiketo preskribas, ke mi prezentu min antaŭ la sekcado.

— La profesoro severe kuntiris siajn brovojn kaj rigardis al la konsternita hospitala servisto.

— Marcelo! Kiel troviĝas bonedukita, virina kadavro ĉi tie, anstataŭ mezaĝa, ĉirkaŭ kvardek kvin jara persono. Sinjoroj! — Kaj li turnis sin al la kuracistoj, eĉ respondon ne atendinte: — La ĵus diritajn mi nuligas: tamen ne estas ordo en la hospitalo.

— Tute neparolante pri la fenestroj — rimarkis la mortinto kun riproĉa impeto, nekutima de kadavro, — kiujn oni ne purigis minimume du monatojn. Mia nomo estas Prücsök, kiu estas sekreta speŭdonomio por internaciaj spioninoj.

— Kiel vi troviĝas sur la sekcadtablon? — kriis la hospitala servisto.

— Nokte mi ensteliĝis ĉi tien, ĉar mi estas fifama spionino, kaj mi volis esplori gravajn militsekretojn. Ĝi estas deviga, ĉar mia komisiinto, kiu havas dikegajn brovojn, nomiĝas sinjoro Ikso, kiu iafoje ridas, li mortigas ĉiun kaj estas okulfrape ŝtipogamba, li ĉantaĝas min pere de miaj malsanaj parencoj.

— Eĉ nun mi ne komprenas tion — diris la kuracisto al siaj kolegoj. Mi scias tiel, ke la hospitalo de la milita prokurorejo ne havas neŭrologian sekcion.

— Eble ŝi rifuĝis el alia loko.

Dume Marcelo, la servisto telefonis al la gardistoj. La sekciota mortinto kompreneble estis en la angulo de la ejo, en la profundo de ĉerko same tiel, kiel alifoje. Tiu knabino simple kuŝis sur lian lokon.

— Bonvolu kredi, ke mi enŝteliĝis por akiri la kemian recepton de la kanonproduktado... — asertis la bonedukita kadavro senpacience, per iomete lamenta voĉo.

— Supoze, ke la plej superaj militistaj rondoj gardas gravajn dokumentojn en la kadavrejo pro ia enigma kaŭzo — respondis la profesoro severe, — mi diras, ankaŭ en tiu interesa situacio mi devas postuli, ke vi tuj forlasu la sekcan tablon, ĉu sola, ĉu akompanate de via flegisto, prokrsastinte vian timigan planon.

— Ne — respondis la mortinto, elŝovinte sian langon al la kuracistoj, kio decas, se iu havas febron aŭ ŝatus peti la opinion de la kuracisto pri sia misdigesto, sed la knabino havis nek febron, nek misdigeston. Laŭ la unuanima fulmdiagnozo de la kuracistoj, nun temas pri malbela, akompana simptomo de tre grava „progresinta needukiteco”.

La gardistoj venis rapide, akompanate de la kaporalo. La nigrahara knabino kun timemaj okuloj malesperiĝinte forŝovis la mortotukon, kaj evidentiĝis, ke ŝi portas trivitan kaj ĉifonan, nigran vestaĵon, krome forĵetitajn, virajn ŝuojn, numero minimume kvardek kvin. Ŝi faris la virajn ŝuojn akvorezista per ludkartoj, ĉar kera reĝo elrigardis melankolie tra trua parto de la plandumo, kiel suvereno, enkarcerigita en la turka fortikaĵo Sep-turoj, en iu liberaera prezentado de historia dramo.

La profesoro ne volonte staris tie, ĉar li malŝatis tiajn scenojn, kiam la gardistoj katenas kaj forkondukas la spioninon, kiun nek sia frenezeto povas savi de la certa mortpafo. Tial li iomete deturnis sin.

Sed li tre surpriziĝis, kiam la ruĝhara kaporalo ekkriis per kolera voĉo al la internacia spionino:

— Atendu nur, vi, nazmukulino! Ĉu vi envenis ankaŭ ĉi tien?

— Bonvolu kredi — balbutaĉis la spionino timeme, — mi volis ŝteli la kemian formulon de la aviadilproduktado, kaj mi estas la membro de la angla servo. Arestu, kaj pridemandu min… Mi scias la sekreton de la mortoradio. Mi estas la Verda Rido…

Sed la kaporalo per krizostata memjuĝado kaj per tiu krakanta, senindulga voĉo, kiel oni komandas pafon kontraŭ la mortkondamito en la korto de la fortikaĵo Vincennes, li kriis:

— Elĵetu la impertinentulinon!

…Kaj oni tuj efektivigis la verdikton. La kondamnito ŝrikis multajn lastajn dezirojn, sed oni ne plenumis tiujn.

Tamen eblas, ke kelkaj el tiuj plenumiĝos per si mem, ĉar ne estas ekskludite, ke apopleksio kaptos provoson dum plenumo de sia tasko. Tiuokaze li mortus portante ŝuojn, kio grandlinie, sed ne en la detaloj koincidus kun la lastaj deziroj de la mortkondamnito.

D U A Ĉ A P I T R O

La Muzikanta Rato, la Verda Prücsök kaj la Dormema Elefanto

La mondfama spionino unuavice komencis amare ploraĉi. Ĝustadire ŝi ploregis, kiel ia punita, obstina infano, kaj la homoj, kiuj eĉ konjekton ne havis, ke tiu hirta adoleskulino okupiĝas pri mondfama spionado, en siaj grandegaj ŝuoj kun sekreta, kera reĝo, ili scivoleme haltis preterirante ŝin por priobservi la ploregon de la elĵetita persono, por aŭskulti ŝian timigan antaŭdiron rilate la vivdaŭron de la ruĝhara kaporalo, dume ŝi mekanike senpolvigis sian vestaĵon. Tiam ŝi elŝovis sian langon al la piedirantoj, manke de la motivoj de febro aŭ misdigesto.

Bonŝance brunvizaĝa, larĝŝultra viro pasis al la knabino, kiun ĉiu bone konis en la haveno laŭ la nomo Cigaro, kaj li flustris mallaŭte, trankvilige al la fama spionino:

— Vi estas granda azeno, Prücsök, kaj venu, ĉar mi survangos vin!

Mi rimarkas, ke Cigaro antaŭ du jaroj batis je la kapo la doganstapliston per dokumentŝranko en Honolulu tiel, ke tiu homo singultas de tiam ĉiuminute, pri kio cetere Nobel-premiita scienculo skribis tre enpensigan eseon en la Paska numero de medicina revuo en Stokholmo. Sed estas nekalkulebla la nombro de tiuj, ĉe kiuj kaŭzis specialan akompanajn simpltomojn, se Cigaro batis ilin je la kapo pro io aŭ alia kaŭzo, sen tio, ke poste estus publikita scienca artikolo pri la koncernulo, kies ĉefa kaŭzo estas la relative limiigita numero de la medicinaj revuoj, eldonitaj en la mondo.

Ŝajnas, ke la plenumaĵoj de tiu severa apaĉo ne plaĉis al la knabino, ĉar ŝi ploregis eĉ pli laŭte kaj ekbatis la larĝan brustokeston de la brunvizaĝulo per siaj pugnetoj.

— Vi havas nenion komunan al tio! Iru en la inferon!

Ĉar nun jam multaj piedirantoj rigardis kun interesiĝo la laŭtan ploradon de la trampa spionino, Cigaro, kiu estis delonge aplikanta simplajn solvojn, li kaptis la knabinon, kaj tute neglektinte la lavangon da ofendoj, li portis ŝin en proksiman stratetaĉon, starigis ŝin sur la piedojn, kaj levinte sian grandegan manon, li ekgrumblis al ŝi:

— Nun jam sufiĉe, ĉar vi pentos tion!

Tiam la knabino vangofrapis lin per siaj manetoj tiel, ke li sentis soni sonoriletoj en siaj oreloj. Cigaro decidis ĉesigi sian teroron. Tial, kiom eblas post vangofrapo, konservinte sian morozan superecon, li demandis.

— Kial vi ploraĉis:

— Oni elĵetis min.

— Ĝi estis videbla de malproksime. — Ili iris senvorte.

La panoramo de la grandega haveno ĉiam pli vastiĝis en la delto de la deklivaj stratetaĉoj, kun la senmovaj, multegaj ŝipoj, kiel ĝi kuŝis dormeme en la brilanta, flava kampo de la tagmeza sunbrilo.

— Tial ĝi estisis — plorsnufetis la knabino, — ĉar Matiaso diris, ke la granda hospitalo de la prokurorejo troviĝas ĉi tie, kie oni kuracas spionojn. Li rakontis tion, ke bone vestitaj sinjoroj kaj elegantaj damoj iras kun klinita kapo inter la provosoj, sed ili rajtas rigardi nenien, nur sur la plankon. Ili

rajtas nek paroli, oni nur operacias ilin kaj plombas iliajn dentojn antaŭ ol komenciĝus la ekzekuto.

— Tio estas idiotaĵo!

— Ankaŭ mi pensis tie. Sed tiu Matiaso estas faklaboristo en la prizonul-sanitaro, ĉar li estas aŭtomobilisto.

— Ĉu ŝoforo?

— Ne. La ŝoforo direktas taksion, sed li liveras mortintojn el la prokurorejo per nigra aŭtomobilo, kiu ne havas taksimetron, kaj ĝi ne estas ŝarĝaŭto. Do, kiu estas ŝoforo tie, tiu estas aŭtomobilisto. Sed gravas, ke li estas sperta pri la prizono. Li diris, kiu enŝteliĝas tien, tiu venos antaŭ la militan tribunalon. Kaj oni deponas la lignon kaj la karbon en la kelo. Tiam jam la ĉefpordisto plurfoje elĵetis min, kiu estas malbelega, ruĝa kaporalo. Tiam mi decidis grimpi en la kelon. Mi ja volis al la lignejo, eble al la karbejo, sed okazis tiel, ke mi venis en la sekcejon.

— Kiajn aferojn vi faras! — miregis Cigaro kaj teruriĝis pro la penso.

— Oni jam estus sekcantaj min, se mi ne ekparolintus. Ĉar mi kuŝis sub litotukon sur iu tablo. Tiam mi diris, ke mi estas fifama spionino, kiu volas kaŝesplori la militajn sekretojn de la hospitalo. Sed anstataŭ ol pridemandi min, kaj tiam mi povintus diri al la esplorjuĝisto tion, kion mi volis, oni kaptis min kaj…

— Elĵetis vin. De tie mi konas la historion. Vi vidos, ke vi havos malagrablaĵon, ĉar oni enkarcerigos vin pro tio, ke vi rememoros ĝin.

— Eĉ tio egalas al mi. Mi devas paroli kun la esplorjuĝisto. Mi ne lasos la aferon de mia patro. Ĉu eble vi lasus enkarcerigi

vian patron?

Cigaro iomete ekmeditis pri la levita demando.

— Okazis tiaĵo en mia familio. Kaj mi devis lasi tion.

— Sed mia patro estas senkulpa. Mi scias tion sen pruvaĵo. Sed nun mi havas pruvaĵon.

— Sed ĝi ne estas pruvobjekto. Nur kadavro. Aŭ, kion konfesis tiu kadavro. Sed post la morto oni ne povas ĵurigi eĉ kadavron por konfesi, tiel do la pruvaĵo estas nulo. Aŭ kadavro.

— Se vi ne kredas lin, iru en la inferon, Cigaro. Vi ne estos mia amiko.

— Vi estas idioto. Mi kredas la senkulpecon de via patro. Sed kie estas la oficiala aŭtoritato, per kio mi povus absolvi lin? Mi havis gravan rolon en la tribunalo nur kiel akuzito.

Ili sidis tiel. La severa apaĉo gratis sian kapon, pro kio lia ĉapo ŝoviĝis ĝis lia nuko. Poste li prenis cigaron de ĉe sia orelo kaj ekfumis.

— Mi jam denove havas planon — ekparolis la knabino kun ekbrilantaj okuloj.

— Aj — rimarkis Cigaro pesimisme, tiu tute severa apaĉo. — Vi havas tiajn planojn, ke tremfebro kaptas min pro tio. Ĉu eble vi denove arestigos vin?

— Ne! — diris la knabino entuziasme. — Mi arestigos vin!

— Ĝi estos tre afabla — respondis Cigaro, tute malgaje. Kvankam pruvi mian senkulpecon estos malpli facila afero, ol pruvi tiun de via patro.

— Ĝi ne estos malfacila — respondis la knabino ĉiam pli entuziasme, — ĉar mi akuzos vin pro rabmurdo, en kio vi estas senkulpa.

— Povas esti — respondis la apaĉo ĉiam pli malbonhumore, — tamen ni ne tuŝu mian antaŭvivon. Elpensu ion alian, ĉar tiom da idiotaĵo venas en vian kapon.

— Sed ĝi estas pli perfekta ol ĉio.

— Vidu — diris Cigaro kaj ekstaris ŝovinte siajn manojn en la poŝon, — vi jam tro sufiĉas al mi. Ĝi tedas min ĝisgorĝe. Kial mi zorgas kaj timas pri vi kiel patrino, dum vi pasigas la tagon per idiotaĵoj.

— Ĉu iu invitis vin?

— Krome vi estas impertinenta, ni do finis. La tuta haveno pro vi ne ridaĉos pri mi.

— Du tristaj larmogutoj aperis en la okuloj de la knabino.

— Vi pravas. Iru do… mi estas ŝarĝo por ĉiu. Se vi havus hundon, eble vi irus al la prokurorejo por ĝi.

Cigaro nervoze turnadis sian kapon, kaj demordis la ekstremaĵon de pajlero, kion li trovis en sia poŝo.

— Kial vi ploraĉas denove?!.. Vi konstante ploraĉas. Ŝlemilulino. Kian planon vi havas…?

— Mi alparolos policiston sur la strato kaj montros sur vin, ke vi estas rabisto kaj murdisto. Tiam oni arestos vin. Mi venos antaŭ la esplorjuĝiston kiel plendanto por peti revizion de proceso en la afero de mia patro.

— Tiam denove okazos via elĵeto, kaj oni malliberigos min pro intenca erarigo de la instanco.

— Jes… Ĉu tio estas problemo?

Kaj en ŝiaj okuloj videbliĝis timema atendo de senkulpa animo, tra la vualo de ŝiaj denove aperantaj larmoj.

Cigaro gratis sian nukon. Tiu nazmukulino troigas la aferon…

— Sed kial mi estas bezonata al tio? Diru mian adreson.

— Vi ne havas tion… Sed se vi ne volas…

— Hm… Mi sidos en la vidalvidan drinkejon. Ĉar se ĝi eblas sen malliberigo, tiam kial ne?

La knabino kapjesis:

— Ankaŭ tiel estos bone. Gravas via intereso, Cigaro.

La apaĉo preskaŭ diris ion,

Li vidis tion el la drinkejo, ke Prücsök iras al la ruĝa kaporalo.

— Bonvolu raporti al sinjoro Mervin, kiu estas la ĉefo ĉi tie, ke mi venis pro murdo.

— Foriru de tie ĉi, dum mi havas bonan humoron.

— Mi venis al la kapo, kaj vi estas la piedo. La piedo povas elĵeti pseŭdokadavron, sed vi ne povas fortrakigi murdaferon en la prokurorejo.

La ruĝa kaporalo hezitis.

— Kiun oni mortigis?

— Malbelegan kaporalon kun ruĝa vizaĝo.

— Vi! Se mi ekbatos vin…

— Ĉu vi pensas, ke vi estas la sola, malbelega, ruĝa kaporalo? Vi vidos, se vi nun forsendos min, okazos al vi malagrablaĵo! Kvankam mi rekonas, ke la realo estas kontraŭ la ŝajno.

— Aŭskultu min! Se vi eniros, kaj evidentigos, ke vi blagis min…

— Ne minacu la klientojn! Baldaŭ evidentiĝos, ke mia patro estas sekreta generalo, kaj oni bele maldungos vin!

…Cigaro vidis la knabinon eniri. Li ekstaris nervoze. Ĝi jam sufiĉas. Tiu bubino estas preta denunci lin. Li ne estas freneza atendi tion.

— Mi volas pagi!

Prücsök proksimume tiam paŝis antaŭ junulon, en la oficiala ĉambro numero 18, sur la dua etaĝo.

— Mi venis al registara komisaro, esplorjuĝisto Mervin pro murda hommortigo.

— Kiu estas mortigita?

— Mi povas diri tion nur al li. Ĝi estas kapokosta militista afero. Iu mortigis sekretan florvendistinon, kiu civile dancis en la Orfeo kiel Verda Rido. Oni trovis paperon ĉe la sangokovrita murdito, adresitan al Ŝtipgambulo. Li estas la farinto!

— Kion vi rakontas? Kiun oni mortigis? Kiu estas la farinto?!

— Oni vidis nur ruĝan kaporalon en la proksimo de la mortino. Sed mi devas paroli kun la sinjoro esplorjuĝisto, registara komisaro…

Cigaro saviĝis! Subite li vidas tra la fenestro de la drinkejo, ke iu flugas…

Poste aŭdiĝis la bone konata ploraĉo.

Li tuj rapidis tien. La preterirantoj denove haltis scivoleme.

— Nun jam sufiĉe! — li ekgrumblis al la knabino severe.

Prücsök forte batis lin je la brusto.

— Per la sep sakramentoj!

Li kaptis la ŝrikantan knabinon kaj portis…

…Kiu estis tiu knabino, nomata Prücsök, kiu traktis Cigaron tiel, la severan apaĉon, la malnovan, konfidencan konaton de tiom da ĉefinspektoroj, rilate gravajn krimaferojn? Proksimume antaŭ unu kaj duono da jaroj, ke ŝi aperis, kvazau el ia fabelo en la mano kun florkorbeto, kaj ŝi apartenis al neniu. Tiel ĉiu okupiĝis pri ŝi.

Ŝi loĝis ĉe onjo Babette, apud la vendohalo de la haveno. Onjo Babette havis sian propran nemoveblaĵon. Ĝi estis konstruaĵo, registrita en la katastro, havanta parcel-numeron. Kvankam la konstruaĵo havis parcel-numeron, sed ŝtonmuron, kelon kaj subtegmenton ne, ĉar tiaj komplikaj ejoj ne apartenas al simpla lignokabano. Je la kvina horo matene onjo Babette aperis en la aperturo de la fronta flanko de la kabano, kovrita per ĵaluzio, fermebla per seruro, ĉar tiam ŝi devis vendi fiŝojn. Onjo Babette nur tiom diferencis la fabelan sorĉistinon, ke nek ilustristo de fabellibro vidis en sia sonĝo tiel turpan maljunulinon,

havana karakterizan eksteraĵon de sorĉistino. Kvankam onidire apartenas al la profesio de la ilustristo de fabellibroj vespermanĝi tenacan bovaĵon, kaj pasigi la nokton en inkubo, por ke ili povu desegni la sonĝitajn modelojn al la verkoj de Andersen kaj Hauf. Por sonĝi pri onjo Babette, ilustristo devus manĝi minimume najletojn dum vespermanĝo. Ŝi havis tiel kurban, grandan nazon, kia estas videbla nur ĉe formikleonoj, ŝiaj kelkaj, hirtaj, blankaj haroj disstaris sur ŝia kapohaŭto, kaj faris ŝin repuŝa kvar grandegaj verukoj sur ŝia nazo, krome kelkaj harfaskoj. Ŝiaj du kojnodentoj elstaraj el ŝia atrofia gingivo, mil faltoj, ŝia larĝa, enorma staturo perfekte kompletigis ŝian nekredeble abunde benitan aŭ eble malbenitan ekstereaĵon, havanta sur si ĉiun akcesoraĵon de malbeleco kaj maljuneco.

Pocolek, la kaldronforĝisto rakontis, ke foje li vidis onjon Babette nokte flugi rajdante sur balailtenilo, kaj kvankam li estis tre ebria, li asertas plenkonscie, ke li ne blagas. La superstiĉa popolo de la haveno timis la fiŝvendistinon, ĉar maristo, kiun ŝi malbenis, dronis ĉe la insularo Bermudoj. Alia maristo malbenis ŝin, kiun ŝi batis je la kapo per lavpelvo, ke la koncernulo estis flegata en la hospitalo. La superstiĉa popolo de la haveno kredas multajn aferojn, kaj ili volonte estimas la enigmajn personojn, precipe, se tiuj eventuale batas iun je la kapo per lavpelvo.

Ke la ŝajno kiom trompas, tion montras la ekzemplo de onjo Babette, kiu estis batalema fiŝvendistino, spite al ŝia turpa eksteraĵo, ŝi estis bonanima, honesta, sincerakora virino.

Nenio pruvas tion pli bone, ol la kazo de Prücsök, kiun ŝi akceptis en sian domon, kiam ŝi aperis iun matenon kun siaj florkorbeto, grandegaj ŝuoj, kun timemaj kaj samtempe spitema vizaĝo, senhejme kaj forlasite, kvazaŭ la maltrankvila, granda maro estus ĵetinta ŝin sur la bordon

kun truaj, glataj, blankaj ŝtonoj, kun konkoj de emajla glazuro, de ie el la mezo de la mond-oceano.

Onjo Babette foje, post la oka vespere ekvidis la knabinon malgaje sidantan, ie en la proksimo de la seka doko. Tiam ŝi tre skoldis ŝin, tiradis ŝiajn harojn dirante, ke iam oni alimaniere edukis la junulinojn, kaj puŝinte la knabinon je la brako, ŝi kunportis ŝin hejmen en sian nemoveblaĵon.

— Marŝ! Kion faras junulino vespere en la haveno. Mi ne ŝatas tiaĵon! Vagadi sola, post la vesperiĝo!

— Sed mi ne havas…

— Ne repliku, ĉar vi povas ricevi vangofrapon, ke la muro donos la alian! Vi nun parolas kun onjo Babette! Mi estas fama ne pri mia mola koro. Iru, ĉar mi batos vin je la kapo per via florkorbeto!

Estis evidenta afero, ke tiu aĝa virino ne ŝatas la vantajn vortojn. Prücsök do sekvis ŝin obeeme. Onjo Babette en la kabano jam ĉesigis la komplikan parolmanieron, kaj flankenpuŝinte korbon da fiŝoj, ŝi diris:

— Iru en vian dorm-angulon por lavi vin, kaj vespermanĝu tiun haringon. Vi dormos tie, apud la barelo, kaj mi avertas vin, estu hejme je la sepa horo, ĉar vi ekkonos mian manon.

— Kion komunan havas via sinjorina moŝto al mi?

— Tion, ke mi deŝiros viajn orelojn!

Tiu klarigo aŭ estis kontentiga por Prücsök, aŭ ŝi volis domaĝi siajn oreloj, tio certas, ke ŝi demandis nenion plu, kaj ŝi loĝis ĉe onjo Babette, metinte siajn florojn en iun agulon. Cetere ĝi estas la solvo de la enigmo, kion lordo Gotschild ne komprenis ĝis la tago de sia morto: kial havis

penetran fiŝodoron la du pompaj bukedoj da rododendronoj, senditaj al la Operdomo, kio cetere ne estas karakterizaĵo de tiuj floroj.

La fiŝvendistino konstante estis kun Cigaro en malpaca rilato, kaj ŝi riproĉis draste la plimulton de la loĝantojn de la havenurbo dum la tuta tago, ĉar ŝi ne ŝatis la „suspektindajn, malsatajn, nenifarulojn”.

Ankaŭ nun, ekvidinte la knabinon kaj la friponon, ŝi ne preterlasi la okazon diri iun el siaj saĝaj rimarkoj:

— Vi farus pli bone, se vi irus porti pakaĵojn, vi estas granda, forta homo, ke viaj okuloj ne forbrulas pro honto, vi nur ŝtelas la tagon, kaj kiu scias, ankoraŭ kion.

Cigaro jam alkutimiĝis al la detala kerakterizo de lia persono, li respondis nur tion, ke la babilaĉo de onjo Babette ne interesas lin. Tiam onjo Babette rimarkis, ke ŝi eventuale rompos la kapon de Cigaro per ŝutrotirilo.

— La bona Dio donu tion — respondis Cigaro, — ke iam vi ne nur babilaĉu!

Ili konversaciis tiel unu kun la alia, kiel duelantaj sinjoroj, el laŭregula distanco.

Malgraŭ tio, ke Cigaro estis famekonata homo ĉi tie laŭ liaj interbatadoj, la rezulto de la pli-malpli poste neevitebla miksbatalo kun onjo Babette ŝajnis malcerta, konsidere la batalilojn de la altaĝa fiŝvendistino, el kiuj ŝi manipulis precipe la lavopelvon kun tiel timige evoluinta tekniko, kiel la siu-indianoj siajn famajn batalhakilojn, rolantaj en junularaj romanoj.

— Silentu jam! — Prücsök admonis ŝin. — Cigaro estas mia amiko kaj mi bezonas lin.

— Ankaŭ vi povos ricevi unu… — ŝi grumblis malpli laŭte, kaj plie kun la esenco, devenanta el la monotona murmurado de eterne movanto, dume ŝi eniris.

— Atendu, Cigaro! — kriis la knabino, kaj akompanate de la muzika ŝovklakado de siaj grandegaj ŝuoj, ŝi rapidis post sian mentoron, kiu ĵus verŝis akvon sur korbon da fiŝo, kaj obeante al la leĝoj de la menciita eterne movanto, ŝi eĉ nun murmuris pri malsatuloj kaj nenifaruloj, kiujn ŝi draste vangofrapos per iu el siaj uz-objektoj (lavopelvo, ŝutrotirilo, kafmuelilo ktp), kion ili rememorados. Sed ĝi jam estis plie nur mallaŭta meditado, dume ŝi atentis siajn fiŝojn kaj ĝustigis sian kaptukon, ŝoviĝantan antaŭen kaj malantaŭen, aŭ ŝi malligis ties nodon kaj denove ligis ĝin sub sia mentono. Poste ŝi menciis eĉ sian karmemoran edzon, kaj okaze de tio, ŝi blovis sian nazon en iun el siaj jupoj, kiel ian altmontaran kornon.

Prücsök, la multfoje elĵetita spionino, helpis selekti la fiŝojn, poste alpreminte la florkorbeton al sia talio, ŝi rapidis antaŭ la kabanon al Cigaro, kiu estis ŝia plej bona amiko. Ankoraŭ longe, kvazaŭ la kabano de la fiŝvendistino estus maŝinejo de marŝipo, la eterne movanta buŝo de onjo Babette postmurmuretis ilin, kaj ĉi-foje ŝi preferis karboŝovelilon, kombinite kun dratbroso, rilate Cigaron.

Ili silente rapidis unu apud la alia en la rumoro de la legom-odora, varmega strateto. Ie de sur la supro de la haven-kvartalo vespere oni inundis la stratojn per akvoradioj, kaj sur la trivitaj grantikuboj malsuprenkureganta torento kunportis en la gluglanta, malpura fluego amason de ĉifonoj, paperoj, mortintaj fiŝoj kaj konkoj, kelkloke ĝi formis akvecan rubejon ĉirkaŭ obstaklo, kie nudaj infanoj de ĉiuspecaj koloroj kaj speco serĉadis per longaj bastonetoj, ŝrikante kaj ridante, kaj sur ilia malseka haŭto deglits la flave scintilanta sunbrilego.

— He, ho… Saluton Cigaro! Rigardu, Prücsök!

La subevoluintaj infanetoj de la gaja antaŭurbo avizis la trapasantojn dum la tuta tago, kio ne malofte estis uztila informi, se iu havis kaŭzon eviti certajn konatojn.

Kiam ili alvenis al la doko, Prücsök frapis sur sian frunton:

— Unue ni iru al la Muzikanta Rato!

— Kion vi volas fari tie?

— Tie estas benzinstacio, kie la mortintoj haltas.

— Vi estas tute stulta! Kiaj mortintoj haltas tie?

— Ĉar vi ne konas la kulisajn sekretojn de la haveno, tial vi estas stulta, Cigaro. Se la furgon-ŝoforo havas pasaĝeron, kaj li haltas trinki antaŭ drinkejo, oni elpostenigas lin. Sed li donas al la benzinstaciisto kvin soldojn, kiu faras tiel, kvazaŭ li plenigus la benzinujon de la aŭto. Neniu rajtas problemi pri tio. Ĉu mortinto aŭ ne, la motoro de tempo al tempo bezonas sian benzinon, kiel Patro Korn la naztabakon. Nu, la ŝoforo nun iras sola ien preni fuelon, ankaŭ li plenigas la bezonatan kvanton da brando por la plua vojo. Sed se li nur simple haltas antaŭ drinkejo per sia nigra aŭto, ĝi estas ekskludita sensencaĵo… Jen vidu, ĝi staras tie!

Cigaro, la severa apaĉo, gapis la knabinon per tiu respektoplena, flanka rigardo, per kiu li sekrete, mirante kaj suspektante atentis ŝin iafoje, kvazaŭ dirante al si mem:

„Ĉu vere bubineto estas tiu Prücsök? Ĉu ne temas pri bestio kun tre multe da saĝo, ruzo sub la masko de tiu ĉarma, senkulpa bubineto?”

Sed ŝiaj grandaj, klaraj, malgajaj okuloj, la ne prizorgitaj, buklaj, fortaj, nigraj haroj, similaj al tiu de papuino, la neĝeblanka, timema, infaneta vizaĝo, kiun travibris kelkfoje decideco kaj spitemo, kiam ŝi tuj kaj sen hezito faris tion, kio subite ekideis al ŝi kaj ĝi estis frenezaĵo, ŝia melodie distrita irmaniero en tiuj tro grandaj ŝuoj, kaj ŝiaj mildaj brakoj, svingiĝantaj apud ŝiaj koksoj, ŝia muzikanta, trista, inafaneca nazvoĉo atestis, ke tiu vere orfa, senkulpa, 16 jara Prücsök estas en originala, verda pakumo.

Se tio ne estas vera, tiam lia nomo ne plu estu Cigaro, la unuaranga ĉiuriska sentimulo.

Tio certas, ke en tiu kaprica bubinaĉo, kiu konstante okupis la plimulton de la loĝantaro de la haveno per siaj privataj aferoj, kvazaŭ neniu havus alian laboron (aŭ ripozon); tio do certas, ke iafoje, en ŝiaj kapricaj frenezaĵoj ekbrilis io eksterodinara.

Ĉu talento?… Ĉu saĝo aŭ instinkto?

Kion komunan li havas al tio?

Cetere, kial li iradas kun tiu nazmukulino, kiel ia maljunega hundo san-bernarda aŭ juna, mamluka korpogardisto? Ĉu li estas Cigaro aŭ vartistino?…

Li ne faros tiun idiotaĵon, kaj eĉ se li helpos la bubinon, li ne lasos superkreski ŝin. Tion tute ne!

— Cigaro! Donu al mi monon.

— Kion? Ĉu vi estas idioto? Mi havas unu frankon por pagi en la drinkejo.

— Ankaŭ mi bezonas ĝin tiucele.

— Ĉu vi iros en la drinkejon?

— Jes. Kaj mi bezonas vian frankon por aĉeti brandon. Donu ĝin al mi, Cigaro, se vi havas animon.

— Kion vi volas fari per la brando?

— Mi renveresos ĝin per mia kubuto. Sed mendi estas devige. Tiel mi ne havas aŭtoritaton.

— Mi ne donos ĝin.

— Krevu!

Kaj ŝi fajfis. Tiu bubino povas fajfi tre impertinente. Iam li vangofrapos ŝin, fine ŝi provokos tion.

Sed li ne faris. Eĉ, kiam Prücsök frapadis la korbon al liaj genuoj, kiel tamburon, kaj ŝi fajfis tre false pro ia kaŭzo, kio cetere neniam okazis, la apaĉo rigardis ŝin pli ekzakte.

Tiam li vidis, ke du grandaj gutoj ruliĝas el ŝiaj okuloj sur ŝiaj vangoj.

— Ĉu vi ploraĉas?…

— Vi havas nenion kumunan al tio… Mi estas sola ofrino. Zorgu pri via hundo.

Cigaro ege koleriĝis. Tiu haveno estas neeltenebla.

— Jen la franko, kaj rapidu, ĉar pluvos.

— Mi ne akceptas ĝin…

— Kial vi spitadas?… Ĉu mi diris, ke mi ne donos ĝin al vi?

— Vi bezonas ĝin por pagi en la drinkejo. Ĉu ne tion vi diris?

— Vi pravas. Mi bezonas tion por pagi en la drinkejo, ĉar ankaŭ vi bezonas ĝin, mi donos la franon al vi, ĉar sen tio vi ne havas aŭtoritaton, kaj vi petis ĝin bele.

— Mi ne petis ĝin bele. Mi diris tion, ke vi krevu.

Kion volas tiu impertinentulino?

— Ĉu vi bezonas ĝin aŭ ne?

— Mi bezonas ĝin, sed tiel, ke mi ne petis ĝin bele, kaj vi tamen donos tion al mi. Aŭ mi ne bezonas ĝin. Donu tion al via hundo, ĝi ne estas orfa…. Kaj ĝi petas bele.

— Mi ne havas hundon. Jen ĝi estas, kiel vi volas, sed prenu tion, ĝis mi havas bonan humoron, per la sep sakramentoj, ĉar vi havas menson kiel korktirilon.

Transpreninte la frankon, Prücsök tuj komencis rikani, larĝe, mokante, triumfoplene.

— Nur ne murmuru, Cigaro. Kiam la viroj murmuras, ili estas tiaj, kiel la dresita urso: ĝi grumblas pro la nazringo, trenite, ĝi tamen sekvas sian dresiston… Prenu tiun korbon, kaj atendu…

Cigaro, tiu ĝisoste severa apaĉo, denove postrigardis ŝin suspekteme. Ĉu tiu bubino estas vera Prücsök.

Egale! Li finis la aferon kun tiu nazmukulino. Tute ne! Li ne fariĝos vartisto kun blankaj haroj, kun du oraj dentoj kaj kun kvardek centimetra poŝtranĉilo — li pensis kolere, kiel li staradis tie, en la mano kun gracia florkorbeto. Kaj multaj preterirantaj konatoj priridis lin.

Li do nun finos tion!

Dume komencis ploregi, kaj li ege tramalsekiĝis, kiam Prücsök alvenis ĉarme ridetanta, post unu kaj duono da horoj.

— Mi esperas, ke vi ne atendis longe?

La viro murmuris ion, kaj la knabino ekiris antaŭ li.

— Nur portu la korbon, Cigaro, mi ekbatis mian brakon — ŝi ankoaraŭ diris malantaŭen. — Kaj ne grumblu, kiel denaturita urso. Mia brako doloras.

— Vi ĉiam mensogas — respondis la severa apaĉo.

Sed nun esceptokaze Prücsök diris la veron.

Ŝi vundiĝis. Ŝi fariĝis viktimo de atenco.

La krimafero okazis jene.

Prücsök rapidante alvenis al la Muzikanta Rato. Nur tiel, kvazaŭ ŝi volus trinki brandon. Hümér la Elĵetanta lavis glasojn per globforma broso ĉe la drinkejtablo.

— Saluton, strabulo.

Ŝi nomis la spiliston tiel, ĉar ŝi sciis, ke tio nervozigas lin. Hümér la Elĵatanta estis tiel straba, ke ĉiu serĉis ŝirmejon, kiam li skuis la sodakvujon por ŝpruci. Okazis, ke li ŝprucverŝis la mineralakvon en la buljonon anstataŭ la glaso.

— Donu al mi ian brandon, sed ĝi estu forta — diris Prücsök.

— Forportu vin, nazmukulino!

— Bonvolu priservi min!

Ankaŭ Matiaso estis tie, la ŝoforo de la furgono kaj sinjoro en pluvmantelo, kiu nomiĝis Dormema Elefanto, sed Prücsök ne konis lin. Kvankam li portis monoklon.

La spilisto moke okulmezuris la knabinon kaj verŝis fortegan arakon en glaseton.

— Ne!

Prücsök ankoraŭ neniam trinkis alkoholaĵon, sed Hümér la Elĵetanta kolerigis ŝin. Ŝi ne renversos la glason! Spite al tio ŝi eltrinkos ĝin. Unue ŝi tusis, poste haltis ŝia spiro. Krome ŝi komencis ploraĉi kaj nomis lin ĉiaspeca kanajlo. Kompreneble oni priridis ŝin.

— Kial vi koleras, Prücsök — demandis Matiaso, en sia nigra ŝoforjako, kiel li dece vestis sin ĉe la direktilrado.

— Impertinentulo! — ŝi kriis kaj ĵetis la frankon antaŭ la spiliston. — Mi diros tion al Patro Korn!

— Vi volis brandon — ridaĉis la spilisto. — Vi ne devas pagi! Se vi havos emon, ankaŭ alifoje vi ricevos ĝin, senpage.

Kaj li reĵetis la moneron. Sed li estis straba, la franko do falis sur la plankon. Prücsök grimpis sub la tablon, trovis la monon kaj rapide enpoŝigis ĝin. Poste ŝi ploraĉis, pro kio ŝi ne trovis ĝin.

— Cetere vi volis pagi — diris Hümér la Elĵetanta.

— Sed vi redonis ĝin! Vi ja nun intence ĵetis ĝin sub la glaciŝrankon, kaj vi serĉos ĝin vespere. Tiel estas facile ŝajnigi vin bonkora.

— Impertinetulino! Ne diru tiaĵon pri mi. Jen estas alia! Per la sep sakramentoj, vi, kolera meleagroulino!

— Perlaborinte unu frankon, Prücsök denove, larĝe, preskaŭ negrine ridetis kaj turnis sin al Matiaso.

— Ne sukcesis la enŝteliĝo. Oni malkovris min antaŭ la sekcado.

— Stultaĵo — diris Matiaso. — Se vi volas paroli kun la registara komisaro, vi devas fari alimaniere.

— Mi ŝatus doni al vi bonan konsilon, fraŭlino Prücsök — diris la Dormema Elefanto.

— Kiu li estas? — demandis la knabino laŭte.

— Li estas Ludoviko la Saĝa, la Dormema Elefanto — respondos Matiaso.

Ludoviko la Saĝa, la Dormema Elefanto onidire laboris en la juĝejo, dum li estis nepunita. Ne li diris tion, sed multaj homoj rekonis lin, tiuj, kiuj vizitis la juĝejon. Laŭ kelkiuj li estis advokato, aliaj diris lin suboficiro, kaj iu kategorie asertis, ke li vendis bulkojn sur la koridoro de la kriminala tribunalo. Ili ĉiuj konsentis en tio, ke li havis gravan funkcion en la juĝejo.

— Vi ne bone faras, knabino, vian aferon — li diris al Prücsök. Envere mi ne konas min, sed mi scias tion pri via afero, ke vi volas viziti lian ekscelencon, registaran komisaron, doktoron Mervin.

— Tion vi povas scii. Sed kial mi ne faras bone tion? — ŝi diris kun iom da suspekto, ĉar vekis en li malkonfidon, kiam oni vidiris al ŝi. Krome Ludoviko la Saĝa havis katarakton sur iu okulo, sur la alia monoklon. En la imago de Prücsök la blindeco estas karakterizaĵo de bonvolaj, eĉ filozofaj homoj, kvankam ŝi ne legis verkojn de Homero, ĉar la literatura interesiĝo de onjo Babette kaj Cigaro dividiĝis je du egalaj

partoj inter am- kaj krimhistorioj. Ĉar la homoj ŝatas pro ia nekomprenebla kaŭzo, se oni rakontas laikajn absurdaĵojn en la legaĵoj pri tio, kion ili bone konas laŭ iliaj personaj spertoj. La verkoj de Homero, kiel ĝenerale la klasika filozofio entute, estis malproksime de Prücsök, sed ŝi estimis la blindulon kiel saĝulon, laŭ ŝia opinio do Ludoviko la Saĝa estis je lia unu okulo saĝa. Sed per lia alia okulo, ankoraŭ survoje nun al la saĝo, trovebla trans la eterna krepusko, li portis dikan monoklon por vidi iomete en konfuzaj siluetoj!

Tio estis la problemo! La monoklo!

Kelkaj homoj kunportas la praan kontraŭmonoklan humoron de la popolo en sia ĝermo. Eĉ la plej grava miopulo rigardas tiel malŝate sian monoklon, kiel liaj simplaj homkunuloj. Neniu scias kial? Afablaj familipatroj fariĝas sovaĝaspektaj senkulotuloj en donita situacio, ekvidinte la rondforman lenson.

Ankaŭ en la impulsiĝema knabin-animo de Prücsök tuj eksonis la indiana batalkrio de la etburĝo: Kial li fanfaronas per tiu fenestrovitro.

La kaŭzo de tiu batalkrio, ke tiom da pudoraj burĝoj vere portas fenestrovitron, ĉar se li devus meti fortan lenson antaŭ sian dekstran okulon, li singardema kadras sian okulvitrojn per drat-framo, kio signifas tion, ke fenestrovitro estas metita antaŭ lian okulon en la nazumon. Sed la paca homo kapablas fari eĉ tion, por ne diri kiel incitan batal-alarmon de flugantaj bierkruĉoj kaj mallongaj vangofrapadoj: „kial vi fanfaronas pri tiu fenestrovitro?!"

Tio estis la kaŭzo, ke Prücsök per agresiva ŝultro- kaj koksoturno rerigardis super sia dorso kaj diris:

— Ĝuste vi povos diri ion saĝan.

— Tiu viro estas Ludoviko la Saĝa, kaj li havas menson kiel korktirilon — proponis Matiaso la monoklulon. — Li estas sperta ankaŭ pri la juro.

— Ĉu… Vi estas advokato?

— Sufiĉe.

Ŝi nun rigardis lin pli ekzakte.

— Kial mi ne konas vin?

— Longtempe mi ne forlasis mian loĝlokon.

— Kiam vi liberiĝis?

— Ludoviko la Saĝa estis malsana — klarigis Matiaso.

La kalva scienculo viŝis sian monoklon.

— Mi diktis mian ĉefverkon al mia kandidato.

Kiam evidentiĝis, ke li havas kandidaton, ĉesis ŝia antaŭjuĝo kontraŭ la monoklo.

— Se vi akceptas mian konsilon, tiam parolu kun doktoro Mervin, kiu fariĝis gvidanto de la kriminala, poste la politika sekcio kiel esplorjuĝisto, li finis siajn altlernejaj studojn en Metz, li lernis ĉe kriminaljuristo Gabrone kiel aspiranto, kaj lia patro markizo Bernard, kun antaŭnomo St. Foulgeos, la lasta fidela rojalisto, kion lia strebaĉa infano prineis kun la rango, titolo kaj kun la multe da superpagoj, dum li estis en la servo de la respobliko. Ĝi estas la biografio de d-ro Mervin.

La knabino nun jam rigardis lin altestime kaj demandis:

— Diru, Ludoviko, ĉi vi komprenas tion, kion vi diras?

— Kelkfoje, dum momentoj mi sentas tiel, ke jes. Sed jam multe pliboniĝis tiu mia stato. Nun eksidu, infano mia, mi helpos vin.

Li diris ĝin tiel aplombe, ke la knabino tuj obeis.

— Ok jarojn mi ne legis ĵurnalon. Do konsideru min kiel Dornrozinjon.

— Estos malfacile, ĉar vi ne estas bela, sed mi provos imagi tion, laŭ via deziro.

Hümér la Elĵetanta celis muŝon ĉe la rando de la fenestro, ŝprucante ĝin per la sodakvo. Ludoviko la Saĝa viŝis sian vizaĝon.

— Efektive pri kio temas via afero?

— Mia patro, kiu naskiĝis en Liono, farinte siajn studojn, li finis siajn lernejon kaj fariĝis kuracisto, nomiĝas Decoux.

— Mi konas lin — diris Ludoviko la Saĝa, kaj li rigardis antaŭ si kun pezmovaj palpebroj, kun blindaj okuloj.

Pro tiu revema, langvora mieno oni nomis lin Dormema Elefanto.

— Mia patro estis kondamnita antaŭ du jaroj, ĉar oni akuzis lin, ke li faris atencon kontraŭ lia ekscelenco, registara komisaro, esplorjuĝisto, doktoro Mervin. Laŭ mia opinio, ĝi estas fikciaĉa aserto.

— Mi do ne scias… — diris Matiaso malcerte. — La maljunulo estis tre suspektinda.

— Ĝi tamen ne estas vera! — kriis la knabino. — Kredu min, Ronzinjpikita sinjoro! Ĉar mia patro kuracas, ne mortigas.

Ĉu la revolvero? — diris Hümér la Elĵetanta.

— Al la murdo estas bezonata ne pruvaĵo, sed malico! Kaj oni ne trovis tion ĉe mia patro. Vi estas abomeninda, straba, elsterurba fripono.

— Ni lasu tiujn faktojn — diris Ludoviko la Saĝa kun mansvingo. — La konvikto kontraŭ la spilisto ne senkulpigas vian estimatan patron. Oni devis kondamni lin.

— Temas do pri tio! Ke nun Bubi Kmetter kaj la aliaj fiŝistoj flustradas jam la trian semajnon, ke mortanta kadavro konfesis al ili: mia patro estas senkulpa.

— Ĝi ne estas bazita kaŭzo. Post la juĝeldiro estas bezonata konvikta montraĵo al la revizio de la proceso. Aŭ decide gravaj depozicioj, pri kiuj sciiĝis la pledo nur poste.

— Mi diras sindere: mi ne estas juristo. De nun temas pri mia patro. Mi batalas por li. Hieraŭ mi haltigis la registaran komisaron la sepan fojon en la pordego de la prokurorejo. Li ne havas animon. Nun mi decidis, ke la sekvan fojon, kiam li elvenos, mi ĵetos min antaŭ liajn piedojn.

— Kion vi atingos per tio?

— Eble li falos nazaltere!

— Ĝi ne estas laŭprocesa procedmaniero — diris Ludoviko la Saĝa. Li spiris sur sian monoklon kaj remetis tion neviŝitan, kvazaŭ ĝi estus malhelpata lian akravidon ĝis nun.

— Mi devas venki ĉiumaniere! — kriis Prücsök aplombe. — Kaj mi ne havas alian forton, ol tion, ke ĉiu estas kun mi, oni amas min ĉi tie, kaj…

Frakasbruo. Prücsök ŝrikis! Ŝtono flugis tra la fenestro, kiu trafis ŝin je la ŝultro.

— Mil diabloj!

Per unu salto Hümér la Elĵetanta tra la drinkejtablo estas ĉe la pordo, en lia mano kun la spililo. Matiaso ĵetas sin tra la fenestro por kapti la atencanton. Baldaŭ evidentiĝas, ke vane. Ili ne vidis, kiu faris tion.

Dume la knabino spiregante, mortepale, kun tremanta mano trinkas akvon.

— Dio mia…

— Kio okazis? — demandis la Dormema Elefanto, kiu ne ĉesis revadi sub la efiko de la okazintaĵoj.

— Ĉu vi ne vidis lin?… Aŭ estas vere… Li ĵetis ŝtonon. Ĝi ja estas letero!

Papero estis volvita ĉirkaŭ la ŝtono.

— Li malaperis! — revenis la spilisto anhelante kaj la ŝoforo de la furgono. — Sed se mi kaptos tiun, kiu li estis…

— Kion oni skribis en la letero? — demandis la advokato.

— Kiel?… Nenio… Mi ne bone vidis ĝin.

Prücsök mensogis. Estis letero, sed kiel ŝi rigardis ĝin, ŝi rapide kaŝis tion, ĉar ĝi tekstis jene:

„Hümér la Elĵetanta!

Ĝi koncernas ankaŭ Patron Korn, eĉ la Mondo ekscios pri la ŝoforo, ke li vendas benzinon en la urbo. Kaj pri vi, kian rilaton vi havis al la ringo de la ebria Munier, korome pri

Patro Korn, ke li estas ricelisto. Se vi plue okupiĝos pri la afero de Prücsök.

Mi ĵuis:

BILL LA MASAKRA

Ve al Vi K. F. T.

Ŝi kaŝis tion, ĉar ĝi estis malbela minaco.

— Vidu, kiel ŝi tremas, kaj ŝia brako estas tute blua.

— Ĉar la atenco trafis min.

— Kia atenco? — demandis Hümér la Elĵetanta.

— Certe Mervin faras tion, ĉar estas malagrable al li, ke mi intrigas kontraŭ li.

Ludoviko la Ŝaĝa ne kredis tion. Kvankam li ekskludis nenion sen konvena pruvo.

— Mi pensas, ke la insolenta Netty estis tiu — diris la spiristo, sinkante en sian antaŭan trankvilon.

— Eksidu, fraŭlino — diris Ludoviko la Saĝa. — Mi vidas tiel, ke vi bezonas unuavice mondumulon rilate tiun aferon.

Ĝi estis nova vidpunkto kaj interesa.

— Ĉu vi estas… mondumulo? — demandis la knabino iom tremante.

— Mi estas tio.

Certe estis tiel. Kvankam nur tiu fakto, ke li ne portis pantalonon jam multajn semajnojn, sufiĉus kontesti lian

aserton, ĉar la ekzisto de tiu nepre nemalhavebla vesto ĉiam estas bezonata al la „monduma vivo”.

Ke lia aspekto tamen ne efikis skandale frivola, dankelblas al lia longa pluvmantelo, kiu estis moda ĉe la maroficiroj. En la vivo de Ludoviko la Saĝa eksterordinare multaj cirkonstancoj motivis la sezonan karakteron de la menciita pluvmantelo, se ni povus esprimi la kapricajn ŝanĝiĝojn de la homa sorto per meteorologiaj mezuroj. Super tiu pluvmantelo pasis monatoj de tre multaj, severaj malhavoj, uragano de gravaj pel-razioj, tute ne parolante pri la strido de la duraj kaj ĉion forbalaantaj vangofrapoj.

Kie oni kutimas disfaldi la roverson de la mantelo, tie la pudora juristo portis ĝuste tiun paĝon de iu ekzemplero de la konservativa Journal des Mondes, kiel amelitan ĉemizbrustumon, kie estis publikita la brilega artikolo de André Gide.

Oni diras, ke en liaj junaj jaroj, li uzis la ekzemplerojn de la ĵurnalo Sourire, kiel konvenan blankaĵon, sed tio okazis longe. Iom post iom li atingis tiun aĝon, kiam oni jam revadas porti la serioz-stilajn komunijaĵojn de la ĵurnalo Wissenschafts und Wirtschaftsökonomie, aperanta en Bazelo.

— Nun diru ĉion al mi trankvile.

Prücsök rakontis. La dormema elefanto atenteme aŭskultis ŝin. Li faris nur kelkajn demandojn.

— Ĉu via patro praktikis sian profesion en Parizo?… Ĉu vi ne provis ekscii, kial li venis en Casablanca-on?

— Ne. Mi ne scias.

— Kiel vi venis ĉi tien?

— Mi fuĝis. Ĉar mi devas esti en la proksimo de mia patro.

— Kion oni konstatis dum la inspektado de la okazejo?

— Nenion. Ĉar oni diris, ke estas senduba la demando de lia kulpeco.

La Dormema Elefanto mediteme klinis sian kapon en siajn grandajn, purajn manplatojn, kaj liaj katarakttaj okuloj tre malgaje dronis en la nenio.

— La koncernulo pafis de sur la supro de teretaĝa domo en la supra kajo — diris Hümér la Elĵetanta, kaj li ĵetis sian cigaredon tra la fenestro.

Sed ĝi flugis en la sinon de Prücsök.

— Nur laŭ sincera konfeso oni povintus neglekti la inspektadon de la okazejo. Sed ĝi estas formala eraro. La nuliga kaŭzo estas malmulta al la revizio de proceso.

— Ĉu ankaŭ la konfeso de la mortinto estas malmulta… Ĉiu fiŝisto estas atestanto tie.

— Estas malmulte. Se vi sukcesos persvadi Marin-on al la inspektado de la okazejo, eble tiam vi povos savi vian patron. Ofte tia malgranda formalaĵo kaŝas la esencon de la afero… Sed ĝi estos malfacila. Ne estas sufiĉe da jura bazo.

— Ĉu vi kredas la senkulpecon de mia patro? — ŝi demandis kun veraj, tristaj, infanaj larmogutoj en ŝiaj okuloj.

— Mi ne kredas.

— Kial vi blagas min?… — kriis Prücsök kaj ekploregis. — Kial vi turmentas min, se vi ne kredas lin?!

— Mi ne kredas, sed mi scias: Decouy estas senkulpa!

TRIA ĈAPITRO

Bill la Masakra timegas la tutan ĉirkaŭaĵon

La buŝo de la ĉiam trankvila ŝoforo restis malfermita.

— De kie vi scias tion? — demandis Hümér la Elĵetanta.

— Mi partoprenis la inspektadon de la okazejo. Tiam mi ne sciis pri la proceso de Decoux. Nun mi vidas la okazejon antaŭ mi… Decouy estas senkulpa.

— Vi… savos lin! Jes! Vi savos lin!

— Mi ne povas pruvi tion. Sed la esplorjuĝisto certe vidus la veron. La kaŭzo de la erara verdikto de la juĝisto, ĉar ĝi estas erara verdikto de la juĝisto, ĉar oni ne faris inspektadon sur la okazejo. Kia barbara juristo estas tiu d-ro Mervin!

Li reglatis apartan kapharon al sia verto. Ĉar nur kelkaj, rufaj haroj estis la maldensa produktaĵo de lia eminenta kranio. Li kombis ĝin per transvera movo duoncirkle, de lia deksta orelo ĝis lia maldekstra tempio, apigiĝanta sur iun arkon, laŭ la pontkonstruaj planoj de inĝenieroj, prefre aplikata en Mez-Ameriko.

— Kion vi proponas al mi? — interesiĝis Prücsök, kaj ŝi jam ege ŝatis Ludovikon la Saĝan.

— Vidu, fraŭlino, mi sincere diras al vi…

— Ne vidiru min, ĉar mi priridegos vin.

— Mi emfazis la vorton, vidu. Mi do diras al vi, ke estas facile paroli ankaŭ kun la plej granda sinjoro, se ni ne vizitas lin en

lia oficejo. Neniu ŝatas okupiĝi kun oficialaj aferoj en kontoro. — Kaj li denove spiris sur sian monoklon.

— Vi tute bone parolas — ŝi diris, tirante la seĝon pli proksimen, kaj instige batetis la brustokeston de la Dormema Elefanto, pro kio la noveloj de André Gide eksusuretis kun modesta rifuzo. Kaj ŝi rimarkis ankaŭ al Matiaso kun sincera laŭdo: Tiu Elefanto estas tre bona knabo.

— Via rekono estas afabla, sed ni transiru al la afero. Oni aranĝas balon hodiaŭ vespere en la oficira kazino. Iru tien, kaj parolu kun doktoro Mervin.

— Mi scias nek tion, kie troviĝas tiu balejo.

— Mi konas la oficiran kazinon kaj akompanos vin.

— Ĉu estas permesate eniri tien sen pantalono?

— Ne verŝajne. Sed mi akompanos vin al la konstruaĵo, kvankam ankaŭ tio estas superflua. Nia amiko Matiaso veturigos tien per aŭto.

— Je mia honorvorto, Ludoviko, vi ne estas normala. Ĉu vi imagas, ke la funebra aŭto haltos antaŭ belega balejo, kaj mi elaŭtiĝas ĝis la plando en vesperfesta ĉerko, sed tiel, ke ĝi ne estu okulfrapa…

Hümér la Elĵetanta, apogiĝinte sur sian vejnoŝvelantan antaŭbrakon, kraĉis tra la drinkejtablo. Nun li trafis la ĉapon de Matiaso, anstataŭ la kato, kaŭriĝinta sur la seĝon.

— Ŝi havas tiel grandan buŝon, kiel ĉefpordego — li diris rigardinte al Prücsök.

— Laŭ mia scio, la kazino estas en la najbareco de la milita prokurorejo. Se Matiaso veturigos vin en la garaĝon de la prokuroreja hospitalo, vi certe trovos ian ĝardenan pordon, tra kiu vi povas trairi en la balejon. Kiam vi estos interne…

— Oni elĵetos min. Ĝi estas elprovita…

— En la oficira kazino oni ne kuraĝas eĉ tuŝi virinon.

— Sed nun temas pri mi.

— Ĝi do estas komplika demando. Mi ne sentas min lerta akiri vestaĵon.

— Kvankam ĝi estas bezonata al la balo — diris la spilisto.

— Eble mi havus vestaĵon, ĉar mia amiko, Cigaro ĝoje ŝtelos ĝin al mi, sed ŝuoj…

— Estas nenia problemo! — diris Hümér la Elĵetanta. — Kiam Anette trompis min, mi reprenis ĉion de ŝi. Estis ankaŭ belegaj, balaj ŝuoj inter ili. Sed mi ne havas ŝtrumpojn.

— Marie la Vidva donos tiujn al vi! — diris Matiaso. — Ŝi havas paron da ĝi, kvin jarojn ŝi proponas tiujn por vendi.

— Koncerne mian frizaĵon — diris Prücsök, — Mirnix la Poŝŝtelisto faros konstantan buklaron al mi. Mi donos unu frankon, kaj la strabulo morgaŭ serĉos tiun, kiu forruliĝis sub la glaciŝrankon.

Kaj ŝi salte leviĝis por ekiri.

— Je la oka kaj duono vespere mi venos por vi per la aŭto! — postkriis ŝin Matiaso, la ŝoforo de la furgono.

…Nun ili iris al Marie la Vidva. La apaĉo estis tre kolera.

— Kio do estas?

— La tuto estas nenio. Ni decidis tiel, ke vi ŝtelos vesperfestan vestaĵon al mi. Mi ŝatus tian, sur kiu estas artefarita floro.

Cigaro konsterniĝis.

— Kia idiotaĵo ĝi estas.

— Mi devas iri en balon. Tial vi akiros vestaĵon, Marie la Vidva donos ŝtrumpojn al mi. Rapidu, ĉar mi ankoraŭ ne vendis florojn…

La apaĉo nun faligis la korbon, ĉar iu ekpuŝis lin, kaj kliniĝinte por ĝi, piediranto, portanta ŝuojn el cervoledo, piedbatis lin je la kapo, ke liaj okuloj fajreris.

— Nu! Vi estas terure mallerta! Mi ankoraŭ ne vidis tiel stultan Cigaron. Mi do atendos vin antaŭ la kinejo, por ke vi portu la vestaĵon!

La glaso superpleniĝis! Cigaro rektigis sin.

Li ektiris sian zonrimenon apud sia kokso, per tiu subita kribranta movo, kiel oni kutimas lozigi la enhavon de la troplena lan-sako, poste li subtiradis sian strian trikotaĵon kaj prenis sian ĉapon en sian manon, kvazaŭ bonedukite.

— Vidu do, Prücsök. Nun ni parolu sincere kaj nerekte. Ni lasu mian opinion, ĉar mi ne kutimas ofendadi insolentajn bubojn. Nur tiom por ĉirkaŭskribo: Vi estas impertinenta, abomeninda, sendanka nazmukulino, kaj mi deprenos mian protektan manon de sur vi. Tio estas fakto.

Li metis sian ĉapon surkapen, tordis siajn ŝikaj lipharojn kaj denove ĝustigis sian flanelan pantalonon, kiu vivis la

poltronan vivon de piĵamoj antaŭ la tempo de la historio de Cigaro. Li kapbalancetis, poste li elprenis sian sinjoran promenbastonon el sia interna poŝo, meze rompitan bambuon kun ŝraŭbingo sur ties supra parto. Lastatempe li devis pensiigi sian ŝatatan objekton, ĉar en la proksimo de la knabino lia mano estis plena de laboro dum la tuta tago.

— Dio benu, fraŭlino!..

— Fraŭlino estas via onklino!

— Tio veras. Sed ŝia meza filo nun fariĝis suboficiro en la vendohalo, bonvolu ne preni ŝian nomon sur viajn lipojn, ĉar mi batos tiujn. Vi jam povas komenci serĉi alian idioton anstataŭ mi.

— Mi ne trovos tian, kiel vi! — ploris la knabino.

— Miaflanke la profunda koldoloro!

Kaj turnante la kanbastonon inter siaj fingroj, kies supran finon ornamis ŝraŭbingo, sed ne nur kiel ornamaĵo, ĉar ĝi frotpoluriĝis brila pro multaj batoj, resaniĝantaj pli ol ok tagojn. Poste li eklevis eĉ sian ĉapon kaj salutis kun malestima orgojlo:

— Gud baj!

Kaj li foriris. Tiel! Mi aranĝis tion. Impertinenta trampineto. Eĉ se ŝi estus virino! Sed ŝi estas bubinaĉo, kiu bedaŭrigas sin, por ke oni servu ŝin. Ŝi estas infano…

Li jam preterpasis la stratangulon, kiam akresona voĉo de knabino postkriis lin, superanta la posttagmezan rumoron:

— Mi atendos vin je la sepa antaŭ la kinejo. Kunportu belan, lame-an vestaĵon, kaj ne malfruu! Cigaaaro!

— Vi povas atendi tion — li pensis kaj iris plu.

Li fajfante rigardadis la virinojn kaj iafoje tordis siajn lipharojn. Tiu Cigaro estis belstatura junulo. Lia densa hararo brilis kiel spegulo, kvankam Nanette la Lentuga, la vendistino de pupoj Mikimaus asertas, ke li havas odoron de rostita haringo, ĉar Cigaro kombas sin nur post la manĝado, sed ĉiu scias, ke Nanette la Lentuga, kompromitas la odoron de la knabo pro venĝo. Tial ŝi ricevis du vangofrapojn de Rita Kamelio.

— Saluton, Cigaro!

Bob la Malforte-batu kriis al li el la enirejo de la parko Narciso.

Lia oficejo estis tie, li apogiĝis al la muro, havis rozkoloran kol-ŝirmilon kaj liphararon kiel la usonaj filmaktoroj, en bone gladita vestaĵo. Multaj tiaj junuloj staris tie, portantaj similan kol-ŝirmilon kaj lipharojn. El la ejo aŭdiĝis sono de citro kaj alda kantvoĉo de virino. Kelkaj gajaj virinoj ridetante elrigardis tra la fenestro de iu etaĝo.

Cigaro eklevis sian ĉapon kaj mansvingis al la virinoj.

— Ĉu vi estas surda?! — kriis Bob la Malforte-batu. Li ricevis tiun nomon pere de eksterlanda virino, kun kiu li havis multajn konfliktojn, kaj dum korpa puno ŝi kutimas ŝrikadi kun falsa prononco: „Malforte batu… Bob, malforte, ĉar ĝi doloras!” Tiel li havis la nomon Bob la Malforte-batu.

— Kion vi volas?

— Kiel fartas Prücsök?

— Mi ne konas tiun bubinon — respondis Cigaro. — Mi deprenis mian protektan manon de sur ŝi. — Kaj li foriris kun

rigida teniĝo.

Ruĝe brilantaj polveroj ŝvebis en la varmega, gras-odora posttagmezo, kaj ĉirkaŭ la doganejo oficistoj faris sian ĉiutagan kriegadon, tiel esprimante sian opinion pri la trompoj de la frajtistoj.

Ĉe la stratangulo maljuna, barba ostrovendisto turniĝis per sia durada ĉaro. La ruĝaj kaj blankaj boteloj mallaŭte kunbatiĝis surper liaj konkoj, metitaj sur verdajn arbofoliojn.

— He! Cigaro! Prücsök…

— Mi ne konas insekton laŭ tiu nomo!

— Tiam bonvolu diri al ŝi, ke Bubi Kmetter, la ĉeffiŝisto morgaŭ konsignos ostrojn al ŝi, sed ŝi frue venu por tiuj.

Ĝi estis gaja vivo. Bonaj konatoj preterrapidis lin en la polva rumoro, kaj la vento kunportis sonojn de klakado de vangofrapoj el la direkto de la parko Narciso.

Mi diras, ke gaja vivo fluis ĉi tie.

— Sinjoro Cigaro!.. Haho!

— Nu, kio okazis. Ĉu eble vi vojeraris en la neĝoŝtormo?

La usona studento, kiu makleris pri ombro-bildoj en la interna urbo, ĝuste nun iris tien kun sia vakstola ujo, kaj dume li ekvidis Cigaron.

— Mi petas vin: donu ĝin al Prücsök.

Li eltiris ombro-bildon, kiu prezentis la knabinon.

— Iru en la inferon, vi, pentristaĉo! Mi havas nenion komunan al virino. Mi deprenis mian manon de sur ŝi.

— Ah! I’m sorry…

— Ni do restas en tio.

Unubrake li flankenŝovis la knabon kaj iris plu. Kial oni estas ravitaj pro tiu sorĉistineto?

Ĉe li finiĝis. Kiam li pensis tion, alvenis galopante Cefi, la akvokapa Drato, li estis ses jara knabo kaj konstante portis ununuran, longan noktoĉemizon. Al lia beleta, inteligenta vizaĝo konvenus korpo de plenkreskulo, rilate lian kapon, grandan kiel barelo. Sed la enorma kapo estis tre saĝa kaj ege malgaja. Malbelaj cikatroj kovris ĝin, precipe super lia lipo, kie li ofte gratis sian nazon montorfingre. Li agadis kiel rapidkuriero en la eksterurbo, kaj tial oni nomis lin Drato ĉi tie.

Li alvenis el polvoglobo, per subita bremso, balanciĝante sur siaj konveksgamboj, kiel ventego.

— Sinjoro Cigaro! Aŭskultu min! Prücsök mesaĝas, bonvolu ŝteli verdan vestaĵon, se eblas, sed estu artefaritaj floroj sur ties kokso!

— Kion vi rakontas, vi, veziko?

— Bonvolu verdan…

— Forportu vin, ĉar mi tretos sur vin!

Kia impertineteco.

— Mi petas skatoleton da cigaredo Caporal.

Riza la Butonokula, kiun oni nomis tiel pro ŝiaj rondformaj, stultaj, pup-okuloj, vendis kukojn, ruĝan vinon, nigran kafon kaj buljon-kubojn Viandox en la flanko de la teretaĝa domo,

en kvadratforma fenestro. Iam la dika virino havis vapor-vestaĵlavejon, sed bohema remburisto, kiu estis ŝia konato, fordisipis ĝin per sia drinkado, tiel Riza la Butonokula dum mallonga tempo iris lavi al privataj domoj. Sed la bohema konduto de la remburisto estis senlima, kaj li fordrinkis ankaŭ la dotaĵon de la filino de sinjoro Vunier, ĝis la lasta neĝeblanka egreto. Tial ili estis mallonge en prizono. La vendejo apartenis al la 72 jara, emerita rodkapitano. Li dungis la tute rondforman virinon, kaj Cigaro, la apaĉo, tiam batis la remburiston, kiam li aperis en la proksimo de la vendejo, ricevinte 45 frankojn da paŭsalo ĉiumonate.

De tiam Riza la Butonokula estimas Cigaron. Sed ŝi mallevas siajn okulojn, kiam li venas aĉeti, ĉar Rita Kamelio foje vangofrapis Hedvigan la Relegaciitan pro flirtado, ke rompiĝis ŝia nova protezo.

— Jen estas la cigaredo Caporal kaj la ruĝa vino. Ĝi kostas entute 25 soldojn…

Ŝi diris laŭte, ĉar la 72 jara rodkapitano ripozis sur kanapo en la malantaŭa ĉambro, kaj li tuj vekiĝis, kiam ĉesis la kutimajn voĉojn de la vendado.

Riza la Butonokula do laŭte diris la pagendan sumon, forte frapferminte la tirkeston, ŝi ne transprenis nur la monon.

— Diru al Prücsök — ŝi flustris kun mallevitaj okuloj, — ke ŝi venu aĉeti trankvile… Malgraŭ tio, ke ŝi ŝuldas du frankojn.

— Mi deprenis miajn manoj de sur ŝi, via sinjorina moŝto. Ĝi estas fakto. Tiu afektulinaĉo ne interesas min.

Riza la Butonokula ĝemis.

— Vi estas tiel splena, sinjoro Cigaro.

— Kion mi faris? — li demandis timeme.

— Splena…

— Rita! — kriĉis la blankhara rodkapitano de interne. — Kun kiu vi parolas tiel longe?

Cigaro iras plu.

Ŝarĝaŭtoj preterbruegas al la kajo, kaj blankharulo vilonludas en la mezo de la vojo. Rumoro, sonoretigo, kriego ĉiam pli fortiĝas en la legomaĵodora, sangoruĝa vesperiĝo.

La sciigo jam antaŭas lin, kiam li renkontas profesoron Wurm kaj lian edzinon ĉe la budo de Frédéric la Tatuanta, la magiisto jam salutis lin tiel:

— Estu kore salutata, respektinda Cigaro! Kial vi deprenis vian manon de sur tiu knabino?

— Ĉar ŝi estas nazmukulino.

— Mi ja diris tion?! — turnis sin sinjorino Wurm al sia edzo triumfe.

— Vi diris. Ĝi estas fakto — kapjesis la magiisto. — Emerencia havas telepatiajn kapablojn. Sed bedaŭrinde ŝiaj manoj ne estas lertaj.

La virino, kiam konatiĝis kun sia edzo, estis serpentkorpa miraklo. Sed post la nasko de ilia tria infano oni jam ne plu povis diri tion pri ŝi. Sed ŝi preferis la serpentkorpan spektaklon, tiel ŝi restis imitanto de tiu rampulo almenaŭ anime.

Ŝi estis serpenta virino ĝisoste. Sed Cigaro spertis kun malagrabla sento, ke li ne ŝatas, se iu alia skoldas lian

malindan protektaton.

— Ŝi estas honesta knabino — li diris malamikeme. — Ŝi estas nur iomete impertinenta. Miaflanke la feliĉo.

Kaj li iris plu.

Ŝpruckamiono turniĝis ĉe la stratangulo, kaj Tropp, la meblisto komencis enporti siajn ĝardenajn seĝojn, ĉar li sciis bone: kiam oni akvumas la straton, tio signifas baldaŭan pluvadon. Ŝrikantaj buboj kuregis post la tintegantan akvumkamionon en pantalono, refaldite ties tubojn ĝis la genuoj kaj ŝprucadis la akvoradiojn.

— He!.. Tiu ŝlemila Cigaro estas tie!

— Alo, ŝlemila Cigaro! Prücsök malbele traktis vin!

— Vi, se mi iros tien!..

Sed la stratbuboj, sarantaj je la flanko de Prücsök, timis neniun krom la hundkaptisto. Kial ĝi estas tiel, kiu povus diri?

Ili formas deklamkoruson:

— Ŝle-mi-la ĉi-ga-ro! Ŝle-mi-la Ci-ga-ro! Ŝle-mi-la Ci-ga-ro!

— Huuu!

Terura kriegado. Li kaptas la bastonon kun atakanta eksalto.

Huŝ!

La multaj buboj diskuras, kiel la raketo, ŝprucanta fajrerojn.

Tamen ili malpli proksime kriaĉas plu:

— Ŝle-mi-la Ci-ga-ro! Ŝle-mi-la Ci-ga-ro! Ŝle-mi-la Ci-ga-ro!

Eĉ tio okazas pro la knabino, li pensas, dum li iras plu, kaj preskaŭ kaptas lin paroksismo de kolero, kiam Cefi la Akvokapa atingas lin ĉe la stratangulo:

— Prücsök mesaĝas, ke bonvolu ŝteli nenion alian: verdan, kun artefaritaj floroj, surŝulte kun juvelŝtono… Je la sepa!

— Forportu vin!

Nun jam li kolere rapidas.

Cigaro alvenas al la butiko de Patro Korn. Sed li ĉirkaŭiris la Muzikantan Raton kaj ŝteliris al la malantaŭa fenestro. Li estus doninta la signalon, tri frapetojn, al Rita Kamelio, kiam li vidis mirante, ke la fenestrovitro rompiĝis. Kial ĝi rompiĝis? Kaj kiam?

Nun ŝtono flugis preter lia kapo je hardistanco, kaj ĝi batiĝis al la muro.

Damne!

Cigaro ĉirkaŭrigardis bataleme, sed li vidis neniun. Kio ĝi estas?… Oni vindis paperon sur la ŝtonon, kiu falis sur la teron. Letero!

Ankoraŭfoje li ĉirkaŭrigardis, ĉar li vidis neniun, li rapide disfaldis la paperon. Jen tio estis skribita sur ĝi:

„Se vi eĉ plu okupiĝos pri la afero de Prücsök, tiel mi informas vin, ke la firmao Jerabek et Co. kaj via laboro estos denuncita kaj oni tutcerte malliberigos vin. Mi garde avertas vin.

BILL LA MASAKRA

Kun alta estimo:

Embusk- kaj dungita murdisto K. F. T.

Kio ĝi estas?

La afero, menciita en la letero, estas senduba. Tiu Bill la Maskara estas vere malagrabla figuro.

Kiu li povas esti?

Kion li volas de Prücsök? Estas egale. Okaze li interŝanĝos kelkajn kanelitajn vangofrapojn kun tiu embusk- kaj dungita murdisto Bill la Masakra, kiel kutime inter duelantoj. Ĝi estas fakto.

Li paŝis al la malantaŭa fenestro de la drinkejo kaj frapetis trifoje por inviti Rita Kamelion al rendevuo. Li devis singarde agi, ĉar se Patro Korn, la Muzikanta Rato kaj la proprietulo de la virino vekiĝus el sia dormetado, ili protestus kun neantaŭvideblaj malĝentilaĵojn, ke lia posttagmeza sonĝo estis rompita.

Je la tria frapeto ekbrilis en la fenestro la saŭm-blonda har-krono de Rita Kemelio kun lerte aranĝitaj bukloj, nomata fruntaj franĝ-haroj, elpendantaj el sub la ornama rando de violkolora kap-rubando.

Ŝi kuntiris la ruĝan, veluran kolumon de sia japan-silka kombnegliĝo super la kremkoloraj puntoj kaj ŝi kubutumis sur la kornicon. Pudro-randaj faltoj tiriĝis sur ŝia molaĉa kolo inter ŝiaj streĉiĝantaj tendenoj.

Ŝi gardis sian originalan eksteraĵo eĉ super la ruinoj de ŝia iama, festata belco, tiu emerita favorato de Folies Bergéres, kiun oni glorigis kiel reĝinon de la revuo, kaj ŝia romantika interrilato kun la maharaĝo de Kvarpokatala estis tiel

publike konata, ĉar kiam la nabobo deklaris bankroton, oni relegaciis Rita Kamelion el Hindustano.

Patro Korn importis ŝin el iu artista kafejo de la interna urbo, en tiu frua, velka, tamen al aŭtuno proksimiĝanta periodo de ŝia senfloriĝo, kiam oni jam ne dungis la aktorinon, sed ŝi ankoraŭ ŝuldis per la lupago por la loĝejo. La aktorino estis granda spektaklo en la Muzikanta Rato, kaj ŝi havis subitan civitanan rajton en la rondo de tiu ĉi popolaĉo.

Rita Kemelio estis amdiranto de la „leĝera karaktero” de Cigaro, kiel ŝi klarigis tiun teneran kaj romantikan dratkablon formiĝantan inter ŝi kaj la kulpa junulo. Onidire ankaŭ la mirinda flanel-pantalono, kradita blanke-nigre estis la kolektaĵo de Patro Korn. Ĉar la proprietulo de la Muzikanta Rato kaj de la artistino okupiĝis kun konstanta kolektado. Li kolektis ĉion: ŝtofojn, gantojn, poŝhorloĝojn kaj markitajn manĝilojn de elegantaj restoracioj. Estas facile al la poŝtmarkkolektantoj, havante katalogojn Semf aŭ Michel, sed la kolektado estas neimageble komplika sen baza prezo, kiam oni subtrahas el la nominala valoro la grandecon de la antaŭvidebla punsumo, konvertita al franko.

— Kiel bela vi estas hodiaŭ — salutis Cigaro la artistinon.

— Kliniĝu pli proksimen — flustris Rita Kamelio. La apaĉo etendis sian vizaĝon al la virino kun sia ĝenerale ŝatata rideto, kaj tiam li ricevis du tiel grandajn vangofrapojn, ke la mondo fariĝis antaŭ li kradita blanke-nigre.

— Vi estas impertinentulo! Mi povas diri al tiu Riza la Butonokula, ke mi vizitos ŝin kaj kunportos ŝian perukon!

— Nu sed… — balbutaĉis Cigaro. — Ŝi tute ne havas perukon.

— Tio evidentiĝos en la praktiko!.. Ĉu vi pensas tion, ke mi estas blinda?

Ŝi gratis sian kapon kaj eltiris leteron el sia hararo, sur kiu estis skribite:

„Estimata Rita Kameleono!

Dum vi fidele kaj sindone sidadas kun malegoisma koro, tiam Cigaro amindumas al Rizo la Butonokula. Mi volis atentigi vin nur pri tio. Kaj ne okupiĝu pri Prücsök, ĉar tiam ve al vi! Vi estos denuncita al Patro Korn, ke kie estas la braceleto, kaj per tio vi starus ĉe la flanko de Cigaro. Se mi mortigos lin, vi estos relegaciita pro via fremdlingveco, se vi ne obeos min.

Subskribinto:

Bill la Masakra

Embusk- kaj dungita murdisto Ŝ. N. R. S. Ŝ.

Ps. Ŝ. N. R. S. Ŝ. signifas tion: Ŝtono ne restas sur ŝtono. Do atentu! Ĉar mi estas bona homo, ĝis oni kolerigas min."

— Pardonon! — diris la apaĉo rapide kaj malaperis antaŭ ol Rita Kamelio povintus restigi lin.

Tovite la impertinentulo!

Tiu Bob la Malforte-batu staris tie vidalvide, kiam li konversaciis kun Riza la Butonokula. Kaj li estas kolerea, ĉar Nanette la Polica ne al li donis siajn orajn Napoleon-monerojn. Ĉar li kalkulas je la simpatio de la virinoj!

Nu, atendu nur!

— Kie estas Bob la Malforte-batu? — li demandis tiujn kelkajn oficistojn, portantajn kolŝirmilon, kiuj staradis antaŭ la amuzejo.

— Bob la Malforte-batu! Alo!!.. Cigaro estas ĉi tie!

Li aperas:

— Kio estas?… Mi diris, ke…

Pum!.. Bob la Malforte-batu subite ricevas dekdu vangofrapojn, li falas sur la mezon de la vojo pro piedfrapo de Cigaro.

— Huje!.. Batu lin je la buŝo!.. Juhuujj!

La rondo vastiĝas… Pif, puf!..

Kaj la informo flugas pere de galopantaj buboj de stratetaĉo ĝis stratetaĉo. Bob la Malforte-batu, la ĉefa kanabo kaj Cigaro, la apaĉo interbatadas! Cefi, la Akvokapa Drato, kiu aperas ĉie en sia longa noktoĉemizo kaj kun siaj skrofoloj, rapidegas al Marie la Vidva, sed Prücsök jam foriris:

— Estas vestaĵo! — li diras spiregante. — Bob la Malforte-batu kaj Cigaro… Okazas granda interbatado!

— Se iu mortos, estos utile — diras Marie la Vidva, la belvizaĝa florvendisto kun brilantaj okuloj. Tiu indiferenteco estas tro al Cefi pro lia klopodo, li do surkraĉas ŝin, ĉar li esprimas tiel sian malplaĉon kaj forkuregas.

Dume la interbatado daŭras! La ŝraŭbingo klakas, la skurĝo knalas… la osto krakas… La popolo akre kriadas:

— Batu en lian vizaĝon!.. Ne bedaŭru lin!.. Huje!

Ili ruliĝis sangokovritaj kaj ŝiris unu la alian per ungoj kaj dentoj, sur la veturvojo.

La aŭto de la panisto apenaŭ povis eviti ilin zigzage kun laŭta kornado, kaj rigardinte sur la ŝoforon, pugne minacantan, la koruso de la oficistoj akresone rimarkis:

— Bu-to!.. Bru-to!..

La spicisto, pipfumanta antaŭ sia vendejo, diris al la trampa komizo:

— Wanderbild, portu la klor-acidon!.. Se ili rompos la montrofenestron, ni ŝprucos!

— Mi elpremos viajn okulojn!..

Bob la Malforte-batu grandarke batiĝas al la portalo pro vengofrapego.

Zum!

La ŝildo de la Parko Narciso disrompiĝas kun frakas-bruo sur la tero.

— Ne renovigu!.. Batu en lian vizaĝon!..

— Ne fiagitu ĉi tie! Por kio ĝi utilas? Venigu iu policiston!

Mirinde subita movo, kaj en la mano de Bob la Malforte-batu ekbrilas malfermita poŝtranĉilo! Llaŭregula preno: lia etfingro estas sub la prenilo por ke ĝi ne ektranĉu lin dum reglito: lia dika fingro servas kiel celilo, ĝi alteniĝas kaj loze kuŝas apud la klingo.

— Ĉu vi volas piki?! — anhelas Cigaro.

Li ne toleras tion! Rapida gesto, kaj li eltiras duon metran, kuirtranĉilon kun ligo-prenilo el sia interna poŝo.

— Atentu!.. Ili luktas per tranĉiloj!.. Forprenu la tranĉilojn de ili!..

Virina voĉo akre krias el la alto:

— Malhelpu ilin!.. Ĉu nenie estas policisto?… Ludoviko, damne, ĉu vi tiel rapidas por la kolumoj? Atendu nur, mi diros tion al via patro.

Ludoviko forgalopas. Sed li returniĝas ĉe la angulo kaj retropaŝadas. Tiam trirada ciklo renversas lin, kaj li kuras por la kolumoj.

Ili spiregas.

— Formetu tiun tranĉilon?!

— Nu venu, fortulo!..

Ili ekiris singarde, spiregante, laŭ duoncirklo. Nun fluos sango ĉi tie. Okazos hommorto. Estas sendube.

— Venu, Andreo — diras basa voĉo indiferente. — Mi ne volas esti atestanto.

Cigaro haltas kaj etendas sian kruron per streĉiĝanta genuo. La dramo nun estas tia, kiam la kurtenisto en la teatro kaptas la ŝnuron kaj eksonas la gongo.

Sed tiam aperas Odette, la amazono, kiu havas la nomon Turkino la Delikata portanta ruĝan, turkan pantalonon kaj kaftanon, ornamitan per oro, tenanta en sia mano kupran korbon, plenan de ardaĵo, kaj per grandarka movo, kiel la

semantaj vilaĝanoj iras reve, paŝadante inter novaj sulkoj, ŝi eksvingas sian ujon duoncirkle, kaj la fajro disŝprucas.

Oni retroiras per rapidaj kaprosaltoj, kaj la cirklo vastiĝas laŭ longa spiralo.

Kriado, fajfado, sed la batalo certe finiĝis.

En la nomo de Odette nur la antaŭnomo Turkino havas la akcesoraĵon de la ŝajno, nenio motivas la epiteton Delikata eĉ eksteraĵe, kaj oni bone scias tion, ili do ne provokas ŝin.

— Ne venigu la policon ĉi tien! En aprilo mi pagis por iu okulo de Julio… Oni ne malsuprentiros mian rulŝutron pro neniu granda fripono! — ŝi akre kriis, svingante sian kuprokorbon, faritan por kafkuirado.

Ankaŭ kelkaj rabistoj staris inter ilin pacige, je la flanko de Turkino la Delikata.

— Trankviliĝu, Cigaro! Bob la Malforte-batu jam estis draŝita ankaŭ de aliulo. Oni skribis multajn fiaferon pri li, kio estas vera…

— Bill la Masakra fidenuncis lin pro Prücsök! — krias iu spektanto.

Cigaro glutegis… Hm. Okazis ia eraro. Tamen ne li skribis la sennoman denuncon.

— Kial vi komencis interbatadi kun li? — demandas nun Turkino la Delikata la apaĉon.

Li staras konfuzita dum momento.

— Ĉar li ĉiam volas pruvi, ke li estas fortulo! — respondas fine Cigaro kolere.

Eble la klarigo bezonus kompletigon, sed policisto aperas en la fino de la stratetaĉo, kaj tiam la partoprenantoj de la intertraktado subite malaperas, tiel nur sula policano proksimiĝas sur la strato, kaj post nelonge alvenas kurante Ludoviko kun la kolumoj.

Sed la kutima vivo de la krimula mondo transiras al anarkio. Bill la Masakra venenis ilian humoron. Rezolutaj fianĉinoj, kiuj ĉiuj estas ĵaluzaj, kaj malofte sen kaŭzo, insultas sian fianĉon! Kredo de trompitaj kunkulpuloj ŝanceliĝas, rilate sian komplicon, kaj la haven-kvartalo fariĝas infero.

Ekzemple Dezi la Ŝtelistino dektramane vangofrapas Gnomon la Enorman tiel, ke lia ora ponto falas el liaj makzeloj, aŭ kapitano Aŭrelo la Ĉifona elkondukis sian edzinon el la loĝejo kun drameca rigoro, li efektivigis la relegacion pro nervoziĝo, kaptinte ŝin je la haroj, kaj Schulteis la Ĝemeloj vagadas sur la domtegmentoj de la eksterurbo de post la tagmezo, ĉar rajta ŝtelisto de biciklo serĉas ĝin ĉe li.

Ĉio ĉi okazis pro la leteroj de Bill la Masakra. Nu sed jen estas bonŝance Depoziciulino, kiel profesia piediranto; ŝi registras sin ĉe la policisto okaze de ĉiuj akcidentoj de veturiloj, strataj skandaloj, domoruiniĝoj, por ke oni influu ŝin, rilate ŝian konfeson, kaj ŝi iel-tiel vivtenas sin el tio. Iu faris ŝian duonvizaĝon nerekonebla per varmega bakpleto, kiam ŝi iris en sian loĝejon sensuspekte, sed nun ŝi triumfoplene portas la sciigon. Depoziciulino iel divenis la realon:

— Rezedo estas la farinto! Nur li sciis, ke mi aĉetis horloĝon al Marie el falsa oro!

— Ĉu tio estas certa? — demandis Mandareno la Tantiema.

— Se vi deziras, mi ĵuras pri tio!

— Mi ne havas monon por tio.

— Fine ja, se ni mortbatos Rezedon senkulpan, estos mapli granda eraro, ol se li restus viva, kaj li estas la kulpa.

Diras tion Bull la Kava Korno, la ekbruliganto de lampoj, kiu zorgas pri la lumigado ĉiuvespere kaj aŭrore per sia du metra stango, kiel surtera reprezentatno de Prometo. Li estas entuziasma priparolanto, sed li neniam apartenas al la grupo de agantoj aŭ suferantoj, rilate la antaŭaĵojn aŭ la efektivigon de la afero. Li estas nur sangvina priparolanto.

La informo rondiris la havenon: Rezeda, la pakaĵportisto el la vendohalo estas Bill la Masakra, kaj liaj konatoj vizitis lin por vangofrapi lin, ĝis li fariĝos rijet-viando. Sporadaj, malpli grandaj grupoj plurfoje batis la sinkaŝantan Rezedon dum la tago, fine ankaŭ lia edzino, ĉar Bill la Masakra informis ŝin kun estimo, ke Rezedo vizitas ĉevalkurojn, kaj li aĉetis ĉapelon al la kelnerino de la amuzejo Daŭbo.

— Nek li estas tiu — diris tiam Mandareno la Tantiema, kiu ĵus aperis gvidanta sian armeon kaj kunportis ankaŭ bufron de de ŝarĝaŭto.

La enigmo solviĝis nek ĝis vespero, kvankam la ambulanco kvin foje venis tien, kaj iu deŝiris la dekstran orelon de Mirnix la Enŝteliĝanta.

K V A R A   Ĉ A P I T R O

Prücsök kaj la alarmpolico alvenas

Prücsök aperis kun sia korbeto ĉe Marie la Vidva.

— Mi venis por miaj konsignaj krizantemoj — ŝi diris kun flatloga rideto.

— Portu tiujn, el la ansa korbo — respondis Marie la Vidva lakone.

Ŝiaj tri edzojn mortis. La unua Debeux estis mekanikisto, li falis de sur la domtegmento dum muntado, ĉar liaj genuoj tremetis, kvankam li apenaŭ estis pli ol tridek du jara. La alia, Fousier estis bildokadristo, iun tagon li kaŝiĝis nokte kaj dormis en la bedo de la vitrodomo, kie finiĝis lia vivo, ĉar la violoj spiris la morton sur lin. Ankaŭ la tria mortis pro la tremo de liaj membroj. La ĉefmasonisto vokis lin al si, kiam li kovris la tegmenton de kvinetaĝa domo per ardezo, kaj ekirinte, li falis el la alto.

Ni povas vidi la instruon el tio: okazas tiel, se iu falas de sur domtegmento.

— Mi iros en balon! — diris Prücsök la novaĵon.

— Ĝi estas bela! Lastfoje mi partoprenis la balen-balon de la harpunistoj. Mi havis multajn, bonajn amikojn tie, inter ili troviĝis kelkaj balen-ĉasistoj, kiuj estas honestaj kaj larĝŝultraj. Tie mi konatiĝis kun Makar-on, pri kiu oni rakontas, ke li neniam maltrafis la balenon, kiam li harpunis… Ĝi estis la balo!..

Ŝiaj okuloj brilis konkure kun siaj grandegaj dentoj en la fajro de la sekretaj memoroj.

— Maklar estas la plej eminenta inter ili, mi do edziniĝos al li, kiam li revenos de la Sud-maroj.

— Kiu atendas fidele — diris Prücsök, tiu ne atendas vane.

— Mi tamen atendas lin, ĉar eblas esceptoj — ŝi respondis malgaje. — Ĝi estis la balo! Mi portis mian bluan satenan vestaĵon, flave broditan, krome harornamaĵon faritan el straso, kaj noktomeze mi ĉesis mian geedzecan intencon kun la stiristo pro Maklar. Ĉar tia estas la balo: vespere vi dancas sinforgese, kaj aŭrore eksplodas la ĝenerala miksbatado. Mi staris kun Maklar man' en mano emociitaj, kaj oni levis la fortepianon de sur la stiristo. Tia do estas la balo. Noktomeze ankoraŭ estas konversacio, kaj aŭrore oni jam tatuigas. La desegnisto de la vivanta haŭto Bickmann tatuis sur nin harpunon kun trapikita koro. Mia amrilato finiĝis rilate la stiriston. Eble saĝo estas bezonata al la stirado, sed la harpuno estas harpuno! Muskolo, nervoj kaj okulmezuro, krome forto kun fizikaj korpkondiĉoj signifas ties esencon. Se temas pri interbatado, for la ĉapleon antaŭ li, ĉar ĝi certe debatiĝas!.. Atendu nur!.. mi donos al vi ventumilon, ostoprenilan, ĝi estas deviga, kaj mi havas ankaŭ silkaj ŝtrumpojn…

— Ho, tio estos tre bona! Mirnix la Enŝteliĝanta buklados miajn harojn per la krispigilo.

— Superflue! Iru nur, kaj ondumu je mia kosto! Kian balon vi iros?

— En la oficiran kazinon — ŝi diris leĝere. — Ludoviko la Saĝa invitis min, kaj je la oka kaj duono la furgono venos por mi… Ĝis revido, Marie la Vidva…

Ŝi rapidis ĉar jam estis la oka horo. Ĉe la stratangulo Nanette la Polica kriis al ŝi gaje.

— Iru al Mirion! Mi diris al ŝi, ke ŝi manikuru vin!

— Mi tre dankas… — kaj ŝi subite metis kelkajn akrakolorajn florojn en sian papue nigran hararon.

— Se vi bezonas binoklon, nur diru tion — ŝi instigas ŝin kun gemuta saluto el la transa flanko de la strato.

— Dankon! Eble oni atendas tion en la balo.

— Mi aŭdis, ke Cigaro deprenis sian manon de vi!..

— Jes — ŝi respondis trankvile. — Ĝis revido. — Kaj ŝi iris plu facilmove, balancante sian kokson, portante florojn en sia hararo, kun serena vizaĝo, kiu vidis ŝin en la benzinodora, sufoke varma vespero de la polva havenkvartalo, tiu pensis pri birdofajfado…

Kaj ŝi iris.

Dume Cigaro metis gluplastron sur sian krevintan vizaĝon kaj iomete ordigis sian vestaĵon.

— Prücsök nun estis ĉi tie! — kriis Marie la Vidva, kiu portis ĉion en la domon.

— Tiu bubino ne interesas min! Ŝi jam tedas min ĝisgorĝe

Prücsök iris rekte al la kinejo de la manikuristino. Ŝi alvenis al ĝia enirejo unu horon malfruiĝinte.

Cigaro jam atendis ŝin. Aŭ li sidis vidalvide sur la robujo, kvazaŭ li venus tien hazarde.

Kia sorĉistineto ŝi estas. Kaliko de floroj sonoras en ŝia nigra, dratsimila hararo ambaŭflanke.

Li demetis sian manon de ŝi. Ĝi estas fakto. Li venis nur tial, ĉar li estas scivola, kion ŝo faros tia bubino sen li.

Prücsök ridetante promenadas reve inter la vizitontoj de la kinejo, nur domaĝe, ke iu aŭ alia homo stumblas pro la pinto de ŝia ŝuo.

— Pardonon! — ŝi diras tiam kun afabla rideto kaj malgaje, ĉar la koncernulo blasfemas. Sed li ekhontas kaj aĉetas florojn de la senkulpa, ŝlemila infano por rebonigi tion.

Baldaŭ Cigaro vidas konsternite, ke la knabino en okazo de bezono intence ŝovas antaŭen sian piedon singarde per ŝulongo, kaj tiel, se iu jam evitus tion, do ankaŭ li stumble falas pro ĝi.

Hu! Ŝi ja estas vivdanĝera ĉarlatanino.

Nun ŝi venas rekte al Cigaro, en ŝiaj sepmejlaj botoj, kiel la giganto de Fingruleto.

— Kie estas la vestaĵo? — ŝi demandis postuleme.

— Kia vestaĵo?

— Kion vi ŝtelis al mi. Ĉu mi ne menciis tion.

— Jes. Sed mi ne estas via servisto por ŝteli vestaĵon al vi. Kaj trie, pri kia vestaĵo temas?

— Pri ŝtelita verda, kun artefaritaj floroj. Sed se vi ne volas, tiam ne. Nun mi rapidas vendi miajn florojn, poste mi iros fari konstantan frizaĵon por mi, ĉar vespere la kadavrotransportisto veturigos min en la balon.

La knabino pluiris kun sia florkorbeto, ĉar eleganta vestita sinjoro proksimiĝis. Ŝi rapide iom ŝovis sian piedon antaŭen,

sed la artifiko ne sukcesis tiel, kiel ŝi volis, ĉar la sinjoro iomete enpensiĝis, kaj tiel li stumble falis pli grandarke ol bezonate, kaj li kape trarompis la flankvandon de la kaso, farita el tavolligno.

La kasistino mire vidis, ke nura kapo, kun iom da vizaĝhaŭto, penetris tra la vando.

— Mi vendas biletojn nur tra la ŝovofenestro — ŝi diris lakone al la nura kapo, — ne estas escepto, bonvolu stari en la vicon!

Sed la enpremiĝinta sinjoro ne povos retiri sin pro la pikiloj el tavolligno, streĉiĝantaj al lia gorĝo. Tiam la kasistino pensis lin gangstero, kaj subite ŝi frapis lin je la kapo per cindrujo.

Dume la pordisto kaptis la brakon de Prücsök, kiu volis forŝtelumi.

— Hoho! Vi nur restu ĉi tie…

— Forlasu min!..

Cigro iris tien, kiel severa apaĉo, ŝovinte siajn manojn en la poŝon, fortiris la knabinon kaj diris al la pordisto:

— Ne saĝumadu, tiu fraŭlino faris nenion.

— Vi asertas tion — respondis la kolera cerbero de la kinejo.

Dume lasinjoro kriegadis en la kaso, kaj iru forkuris por porti laborilon, nomatan lamenrompa ferstango.

— Mi transdonos tiun bubninon al la polico! — kriadis la pordisto, kaj du sinjoroj konsente jesis en la proksimo.

— Mi estas Fedoroviĉ, rusa mondĉampiono! — diris iu homo, kiu havis dikan kolon kiel tiu de taŭro. — Tiaĵon ne licas fari en kinejo.

— Ĉu rusaj ĉampionoj diros, kion oni faru en afrikaj kinejoj — diris Cigaro, turniĝinte al la ĉampiono por deturni la atenton de la pordisto.

Ĉar ĝi sukcesis, kaj la pordisto, malstreĉe staranta, atendis la respondon de la ruso, Cigaro maldekstramane vangofrapis la sensuspektan cerberon tiel, ke li deŝiris de sur la muro la portreton de Robert Taylor, renversis la patrinon de ĉefmuzikdirektoro kaj la help-kinematografiston, kun la lamenrompa ferstango, kiu ĵus alvenis.

Poste la apaĉo batis ankaŭ tiujn du sinjorojn, kiuj konsente jesis. Unuvice li batfaligis Fedoroviĉ-on, ĉar li estis mondĉampiono, li do zorgeme, tuj surplankigis lin per la plej energia makzel-bato, kaj li tre bedaŭris sekvan tagon, kiam evidentiĝis, ke Fedoroviĉ estis mondĉampiono en la briĝo. La alia konsente jesinta sinjoro, batita je la kapo, dum falo li denove renversis la pene leviĝantan help-kinematografiston, kaj bedaŭrinde la lamenrompa ferstango penetris inter liajn ripojn tiel, ke li estus tuj konsentinta pri kartilago-malfiksiĝo.

La sinjoro, enpremiĝinta en la kason, komencas alkutimiĝi al siaj novaj vivcirkonstancoj kaj avertis la kasistinon, ke ŝi eraris en la redono de mono. Tiu sinjoro aspektis trankvila funebranto, kiel li kun cindro sur sia kapo kaj kun iom da vizaĝhaŭto demandis la kasistinon, kie ili povus renkontiĝi sekvan tagon, se oni tamen liberigus lin de tie ĉi.

La idilio finiĝis per ŝrikado, kriegado, krakado, falo, malordo ekregis la portalon. La konsente jesinta fremdulo, inter kies ripojn penetris la ferstango, li eksaltis kaj elprenis sian revolveron.

— Ne moviĝu! — li kriis al Cigaro. — Mi estas ĉefinspektoro Stergen, kaj tuj…

Li ne povis diri, kio okazos tuj, ĉar Prücsök ekkriis kun entuziasma voĉo:

— Vivu ĉefinspektoro Stergen!

Kaj ŝi ŝutis siajn ĉiujn florojn sur lin, ke la krizantem-pluvo kovris la kapon de Stergen, kio blindigis lin. Nun alvenis la alarmpolico kun sirenado, kaj kelkaj histeriaj virinoj fortrenis la ripfrakturitan festaton.

— Venu… — diris Prücsök, kiu faligis pro ekzaltiĝo eĉ sian korbon sur la kapon de la festata ĉefinspektoro, poste kaŝiĝinte malantaŭ afiŝkolono, ŝi forkondukis sian amikon.

— Ĉiu legitimu sin!..

La polico okupis la domon, kaj komenciĝis la legitimado. Sed Prücsök kaj la apaĉo jam estis malproksime.

— Sankta Dio! Mi malfruiĝos al la balo… Ĉu vi vere ne ŝtelis vesperfestenan robon?

— Mi ne estas via vartistino, ke mi vangofrapu ĉiun, kaj poste mi iru ŝteli! Sufiĉe!

Li foriris kun fieraj, rapidaj paŝoj. Li foriris fiere, konsciante pri sia pravo, kaj rapidpaŝe, ĉar aperis onjo Babette en la proksimo, kaj ankŭ la lavpelvo estis kun ŝi. La maltrankvila, aĝa virino serĉis sian protektaton, sed ŝi rimarkis ankaŭ la forrapidantan apaĉon.

— Notu bone! — ŝi postkriis lin — mi transdonos vin al policisto, kaj mi debatos la glazuron de sur via vizaĝo, se vi venos en nian ĉirkaŭaĵon, nenifara, malsata fripono!

Sed la apaĉo tiel rapidis, ke li eĉ ne respondis. Cigaro, pri kiu oni bone sciis, ke rilate lian civilan profesion, li ne laboras, iafoje li rapidis ien pro antaŭ ĉiu nekonata, urĝa afero, kaj interese, ke ĝenerale tiuj neprokrateblaj farendaĵoj venis en lian kapon, kiam onjo Babette neatendite proksimiĝis.

— Bonan tagon — diris Prücsök, kiam ili iris hejmen. — En la drinkejo forruliĝis mia franko, sed Hümér la Elĵetanta serĉos tion sub la glaciŝranko.

— Morgaŭ mi vizitos lin. Tiu rekulpiĝanto ankoraŭ prineos ĝin.

— Nun mi iros en balon.

— Oni jam diris la novaĵon! — kaj ŝi kolere kriaĉis: — Mi ne ŝatas, se vi foriras sola!

— Pro mia patro… — respondis Prücsök, kaj pleniĝis ŝiaj okuloj per larmoj.

— Ne ploraĉu, ĉar!.. Ĉu vi havas almenaŭ okulvitrojn kun tenilo?

— Kio ĝi estas?

— En balo estas deviga por la sinjoroj frako, por la sinjorinoj veperfestenaj okulvitroj.

En la kabano ŝi eltiraĉis la ŝrikantan, kadukan tirkeston, kie troviĝis la tiel nomata kaseto, sur kiu kelkloke sporadaj emajleroj el perlamoto funebris pli bonajn tempojn

S U V E N I R S

Claude Font

1875

En tiaj skatoloj idol-adorantoj de objektoj gardas maloportunajn, sed laŭ eksteraĵo tro belajn aĵojn, ne forĵetindajn, iafoje dum jardekoj, kiuj estas precipe maljunaj virinoj, kaj krom la pasia ŝparado ili havas iun aŭ alian specialan kaŭzon reveme pensadi vidinte artefaritajn mineralŝtonojn, uzatajn sur skribotabloj, grandiozajn fibulojn kaj pluŝ-ornamitajn bildokadrojn.

El malantaŭ bulo da koton-fadeno kaj ĉifoniĝinta libreto pri okupo de loko ŝi trovis la okulvitrojn kun tenilo, pendantajn sur etfingron dika ora ĉeno.

— Ho, kiel bela ĝi estas!..

— Babi… Elsendu tiun knabinon — aŭdiĝis de sur la strato. Marie la Vidva veni kun brilantaj okuloj, kaj ŝiaj larĝaj koksoj, svelta talio, grandega supra korpo preskaŭ disstreĉis ŝian balenostan korseton en la febro de ŝia entuziasma elano, kiel ŝi alvenis senspire pro ekscitiĝo.

— Ŝi jam preparas sin — raportis onjo Babette

— Atentu min… Ve, kiel rapide mi kuris… Jen estas la ŝtrumpoj kaj mi kunportis ankau retikulon… Tio veras, ke ĝi estas farita el nigra teksaĵo kun ora kadro, sed vi devas preni ĝin ĉe la buko, ĉar la metalo deiĝas.. Pfu!

Hodiaŭ la ostrovendisto hejmenirante puŝis sian duradan ĉaron preter la kabano de onjo Babette, ĉar li estis scivolema.

— Ĉu ŝi foriris en la balon?

— Ŝi nun preparas sin — kriis iu el tegmenta fenestro de najbara domo.

Scivolemaj kapoj aperis tie kaj ĉi tie en la fenestrokadroj.

Schulteis, la Ĝemeloj kriis en tiun atendon de sur la tria etaĝo.

— Nu, startu jam!

Tiam li metis ambaŭ manojn antaŭ sian buŝon funelforme, kion li nomis, sendrata megafono. La Ĝemeloj, nomataj Schulteis iam nervozigis la ĉirkaŭaĵon en samformaj ekzempleroj, sed la alkohola, trema deliro frue mortigis iun ĝemelon, ĉar tiel oni devis klarigi al la nekomprenemuloj, ke temas pri ĝemeloj, sed pro la nedivenebla volo de la sorto, tiu alia ankoraŭ vivas, la lingvosimpliga instinkto de la eksterurbo helpis solvi tiun komplikan situacion, ke oni nomis el la du ekzempleroj restintan friponon jene: „jam denove venas tiu Schulteis, la Ĝemeloj.” Ne „iu el la ĝemeloj”, nek „la vivanta Schulteis, kiu havis ĝemel-fraton, sed tiel: Shulteis, la Ĝemeloj! Koncize nur tiom.

Schulteis, la Ĝemeloj iam estis profesia zeloto pri futbalo, kaj eĉ hodiaŭ li volonte akre kriadis el la alto.

Grupo da nudpiedaj infanoj kolektiĝis preskaŭ tutnombre sur la dekstra flanko de la strato: legio de la privataj sekretarioj de Prücsök, gvidate de Cefi, preta por ekkuri, en permanenta stato, ĉar Marie la Vidva estis tie, kiun li surkraĉis dum la tago.

— Ŝia sinjorina moŝto sendas ĝin… — alvenis Hümér la Elĵetanta spiregante, kun duon boteleton da parfumo. — Ĝi estas el la malnovaj tempoj. Kaj ŝi ne uzis ĝin…

— Rita Kemelio sendis la parfumon tial, ke almenaŭ la odoro de la grandaj tempoj forvaporu definitive tie, inter la delikataj kavaliroj.

— Mi kunportis tualetsapon — diris Grnomo la Enorma, kiu antaŭ nelonge prirabis drogerion.

La Turkino la Delikata volis pruntedoni oran cigaredujon, kaj pro tio onjo Babette minace eklevis la ŝutrotirilon.

La popolo de la strato atendis kun granda eksciteco…

Prücsök hodiaŭ iros en balon!

Post duon horo aperis Cigaro, kaj li interŝanĝis honorofendojn de peza kavalerio kun onjo Babette el deca malproksimo, konforma al duelantaj sinjoroj, sed en lia mano estis la pakita vestaĵo por la balo. Bedaŭrinde, la maljuna fiŝvendistino miskomprenis la geston, kiam la apaĉo ĵetis la vesperfestenan robon de Prücsök, por ke onjo Babette kaptu ĝin, sed ŝi pensis tion ia insult-cela objekto, rekompence ŝi ĵetis sitelon haste al la sensuspekta Cigaro, tiam la apaĉo rule falis en la karbokelon.

Tiu sensacio ne kontentigis la atendon.

Sed ŝi jam venis… Ŝi estas ĉi tie!

Prücsök elpaŝis el la kabano! En verda bala robo. Kun la ostotenila ventumilo.

— Bravo! — stertoris Schulteis, la Ĝemeloj, kaj multaj homoj aplaŭdis. Marie la Vidva turnadis la knabinon kaj ĝustigis kelkajn faldaĵojn ŝia robo.

Kaj Prücsök kapbalancis ĉien kun sia plej bela rideto, ankaŭ al la balkona publiko, rigardanta tra la fenestroj.

Poste alvenis Matiaso per la furgono.

Prücsök eksidis apud la ŝoforo kaj leĝere diris:

— Al la oficira kazino…

Kaj la kadavrotransporta aŭto, kun la ŝoforo, portanta nigran jakon, kun virino, havanta konstantan harbuklaron kaj vesperfestenan vestaĵon, akompanate de la superstiĉa timego de la loĝantoj de la strato, ili ekveturis al la urbo.

KVINA ĈAPITRO

Prücsök ekzemplodone dancigas balanton

Ŝi paŝis en la balejon facilmove, senĝene…

Ŝi tuj vekis nekredeblan sensacion. En ŝia belega gal-verda vestaĵo, kontraste kun tio ŝi portis tute viglajn, flamruĝajn, silkajn ŝuojn, karbonigrajn, silkajn ŝtrumpojn kaj grandegan, malnovan monujon — estis konsternige. Ŝi klopodis esti tre facilmova kaj senpera en sia irmaniero, ke ĉiu ŝokite rigardis ŝin.

Prücsök ektimis.

Ŝi decidis elpreni gracie la okulvitrojn kun tenilo, uzitajn la unuan fojon depost dudek jaroj.

Lastfoje onoj Babatte portis tiujn okulvitroj kun tenilo, fiksite al la korsaĵo de sia taft-vestaĵo, okaze de vendado de balonoj. Entute pasis eble kvardek jaroj, kiam angal militmaristo prezentis ŝin al siaj gepatroj antaŭ la geedziĝa festo. Sed baldaŭ tiu knabo droninte malaperis el la vivo de onjo Babette ĉe la kabo Horn, kaj hodiaŭ jam nur ŝi, la okulvitroj kun tenilo scias ĉion ĉi, krome la koralrifo, kiu iafoje albrakumas al si dronitajn junulojn kun sincera kondolenco per ĝiaj disbranĉiĝintaj brakoj.

Sed nur la grandsinjoroj kutimas porti dikan, oran ĉenon, ŝi do elprenas ĝin.

Kaj ŝi eltiris la okulvitrojn kun tenilo el la dekoltaĵo de sia vesperfestena robo. Bedaŭrinde, ankaŭ sian ĉemizon, kiu kroĉiĝis kun iu elstara strieto de la ora kadro. Tiel okazis granda skandalo. Savu, kio estas savebla — pensis Prücsök, paŝanta facilmove al kolonia gubernatoro, genera-

feldmarŝalo Villoix, kun konvulsia korpo, kun iomete balanciĝanta irmanireo, ellernita de la filmsteluloj, kaj ŝi ekparolis per tute mallaŭta nazvoĉo:

— Ĉu vi etendus vian brakon, sinjoro ĉefleŭtenanto?

Ĉiu silentis, pro tio ŝvito ekkovris ŝin, kaj dume ŝia rideto fariĝis tiel idioteska, ke la teleroj ektremis en la mano de neŭrastena lakeo pro la nura vido de tiu mieno.

Sed neniu moviĝis.

Nuraj brilantaj uniformoj kaj vesperfestenaj vestaĵoj en la konsterno de eksplodonta skandalo… Ĉampan-glasoj staris sur grandega pleto en la mano de lakeo, staranta apud ŝi. Ĉu eble, se ŝi trinkus? Sed nun Prücsök sentis konsternite, ke eskalas maŝo sur sia ŝtrumpo, kaj doninte kelkcentimetran avantaĝon, ĝin sekvas la alia, kvazaŭ oni premius la rapidecon en handikap-konkurso sur ŝia maleolo.

Estas terure! Almenaŭ iu moviĝus…

Kaj ŝi diris al la lakeo degne, kun verda rideto:

— Nun mi petas glaso da trinkaĵo, oldulo… — kaj ŝi montris gracie el la alto sur la ĉampanon, per la okulvitroj kun tenilo, aparte etendinte sian malgrandan fingron. Tiam sen ĉiu kaŭzo la kapo de la okulvitroj kun tenilo falis en iun glason, kiu renversiĝis kun granda tintado.

La buŝo de Prücsök gape malfermiĝis, kaj ĝi restis tiel. Dume ŝi timiĝinte, paraliziĝinte prenis la oran tenilon, kiel magiistan bestoneton.

Poste ŝi simple rektigis sin. Decido maturiĝis en ŝi, kiun ŝi tuj efektivigis. Svingante siajn brakojn dekstren-maldekstren, ŝi antaŭenpaŝis defie, facilmove, eklevis sian ŝultron, kaj kun

la elano de sia falĉa movo, ŝi energie batis sur sian knabinecan bruston, dirante la sekvan strangan deklaron:

— Mi rezignis! — Kaj kiel mezepoka sinjoro de fortikaĵo, kiam li ĵetas sian talizonon kun la restintaj oraj moneroj fine de la perdinta ludpartio, ŝi ankoraŭ aldonis: Nun oni povas elĵeti min!

— Kiu vi estas? — demandis fine konsternita sinjoro.

— Tio estas mia privata afero. Via tasko estas la elĵeto! Povas veni tiu ruĝa fripono! — Kaj ŝi jam vidis la kapon de la ruĝa kaporalo malproksime, en la fono. — Li staras tie! Bonvolu… veni… Vi povas elĵeti min!

La ruĝhara ataŝeo, norvega grafo, malesperiĝinte protestis kontraŭ la aserto de la knabino.

— Mi neniam insultis… la fraŭlinon.

— Pardonon! — korektis Prücsök. — Li ne estas tiu fripono. Laboras kaporalo en la prokurorejo, vi devas venigi lin, nur diru al li, ke la spionino estas ĉi tie, kaj la ceteraĵo apartenas al li.

— Tia bubinaĉo!

Doktoro Mervin, kiun oni nomis malantaŭ lia dorso Caro de Afriko kaj li estis resgistara komisaro, konsternite rekonis la knabinon, kiu perforte penetris en lian oficejon antaŭ nelonge.

— Vi estas ties kaŭzo! Ĉar ne eblas rifuzi iun, kiu venis en la afero de sia patro por revizio de proceso.

Dume ŝiaj okuloj haltis sur tre bela soldato, kiu havis multajan ordenojn, anglan liphararon kaj bluajn okulojn.

La soldato, kapitano Deboulier, afable alridetis ŝin:

— Mi opinias, lia ekscelenco registara komisaro akceptos vin pli volonte morgaŭ en lia oficejo.

— Foje mi jam akceptis vin, kaj...

— Sed vi ne volis fari tion, kion mi diris! — kriis Prücsök. Ĉar okazis preterlaso de devo. Pro kulpa malzorgemo! — Ŝi turnis sin tute al la kapitano kaj montris al lia ekscelenco dorktoro Mervin kun etendita brako: — Li ne faris inspektadon de okazejo! Li kondamnis iun sen vizito, aŭ sen la rigardo de la krimloko!

— Nun jam mi ne estas esplorjuĝisto, fraŭlino, kiel dum la krimfaro. Tiam mi neglektis kelkajn formalaĵojn tial, ĉar se la kulpeco estas evidenta, ankaŭ la leĝo permesas certajn faciligojn.

— Sed nur okaze de konviktaj montraĵoj. Aŭ okaze de konfeso! Vi do esploris ne laŭregule.

— Tiu ĉi loko ne estas la plej konvena por denombri miajn oficajn misfarojn — diris doktoro Mervin, kaj kiel liaj okuloj haste rigardis la blindige ĉielark-koloran eksteraĵon de la knabino, li devis subpremi rideton. — Mi povas aldoni por mia defendo, fraŭlino, se mi ordonus novan esploradon pro ĉiu sensignifa ŝajno, neniu povus pasigi sian punon en paco.

— Bonvolu kompreni, ke la kaŭzo ne estas sensignifa, pri kio temas la diskuto! Nun ni sternu la kartojn sur la tablo: la fiŝistoj elakvigis kadavron, kiu ankoraŭ vivis. — Ĉar multaj homoj ekridetis, ŝi energie ĉirkaŭrigardis. — Bonvolu ne ridi pri tio, mi petas! Se iu naĝas ĝismorte, tio estas ĉies tragedio! Mi portis konsignita krizantemon, kies valoro estis du frankoj sur al la nesignita tombo de la kompatindulo, sur kio estis skribite: „Frédéric Louvain, vivis kvardek du jarojn."

Ĉar tiu tombo estis tiel nesignita, ke eĉ tio estis skribita sur la tabuleto per kreto: „Alberto! Ĉi tie ne estas bezonata akvumilo kaj ĝardena tondilo!.. Se iu serĉas min, mi estas en la tabakvendejo!”

Doktoro Mervin eksentis, ke la simpatio de la publiko turniĝis favore al la demagogulineto. Li do ekridetis. Grandaj diplomatoj ofte jesas nur tial, ĉar ili avidas la popularecon de la rivalo.

— Vidu, fraŭlino, mi volonte aŭskultus vin, sed la ĝentileco devigas min rilate la societon.

— Aŭskultu ŝin! — diris admirinde bela virino gaje, kaj la societo neatendite komencis ĝojadi pro ŝia individua grandanimeco. — Via ekscelenco aŭskultu ŝin — kriis multaj homoj samtempe.

— Ni do aŭskultu la fraŭlinon, Mervin… — ekparolis nun ankaŭ la gubernatoro, kaj la knabino turniĝis al li kun dankema rideto:

— Dankon, sinjoro ĉefleŭtenanto…

— Bedaŭrine — diris la gubernatoro ĝemante, — mi estas general-feldmarŝalo.

Saĝaj general-feldmarŝaloj scias bone, kiel senpripensa deziro estas, kiam junaj ĉefleŭtenantoj sopiras la plej altan militistan rangon. La sopirata nomumo estas samtempe feliĉa fino, sed rilate la ecojn de junaj ĉefleŭtenantoj, ĝi havas multajn malavantaĝojn.

— Pardonu pro la misuzo de la ragno. Kaj mi dankas, ke vi ĉiuj staras je mia flanko kontraŭ Mervin.

Tiu neatendita turniĝo de la okazaĵoj surprizis ĉiun, kiel ŝi, konscia pri sia forto, difinitive finis la komplikan titoladon de la registara komisaro, kaj certagrade ĝi fariĝis realo. La eminentaj gastoj jam iomete simpatiis kun Prücsök.

— Nu do! Ni priparolu la aferon dekomence. Pro sekundo, oni akuzis mian patron, ke li faris atencon kontraŭ vi. Mia patro estis kuracisto, li nomiĝis Decoux.

Oni ekmurmuris. Multaj el ili konis la eminentan kuraciston. Ili memoris la atencon, kiu tiutempe surprizis ĉiun. Arestinte, oni trovis la pistolon en la surturo de la kuracisto, el kiu estis donita la mortiga pafo.

— Ĉu vi estas… la filino de Decoux? — demandis kapitano Deboulier, kiu ne forprenis sian okulojn de sur la knabino.

— Jes. Kaj kiu vi estas? — Ĉi tie oni rikanas pri ĉio — ŝi pensis kolere.

— Mi estas kapitano Deboulier.

— Mi ĝojas. Vi jam certe esploradis — ŝi diris, ĉar ŝi sentis tiel, ke tiu homo rigardas sur ŝin afable, ŝi do uzos lin kiel protektanton, ĉar ŝi sufiĉe malhavas la imponan proksimecon. Vi certe pravigos min refari la aferon de mia patro. La inspektado de la okazejo estis kontraŭregula, kaj tiel la verdikto renonca! Se via sinjorina moŝto ridas pri tio — ŝi turnis sin al Lady of Printown, kiu estis la edzino de la lordo de la admiralitato, — tiam vi certe ne havas koron, ĉar nun temas pri patro! Ĉu ne, sinjoro kapitano?

— Bedaŭrinde — respondis Deboulier ridetante, — mi ne estas sperta pri la juro.

— La inspektado de la okazejo ne povas pruvi — diris Caro de Afriko afable, — ke la armilo, kiun oni trovis ĉe via patro,

ne estas tiu de la atencanto. Kaj ĝi estas tiel malnovmoda, seskugla, plurpafa pistolo, ke la specialisto ne povis interŝanĝi la kuglon.

— Mia patro neis, ke li estas la kulpulo.

— Nu sed — diris la ruĝhara ataŝeo, kiu ne estas tiu fripono laŭ Prücsök — mi sciis tiel, ke Decoux ne havis infanon.

— E§! — diris la knabino. — Mi estas tiu. Ĉar mia patro, nomata Decoux, vere havis sekretan infanon, sed mi estas pseŭdoinfano de mia vera patro, kiu denove edzigis kun mia patrino, kaj li adoptis min, tiel mi fariĝis la pseŭdoinfano de mia unua sekreta patro, ĉar la vera ĉiam estas tiu, kiun oni nomas tio. Tiel ĉio estos komprenebla.

Ŝi diris tre energie kaj iomete ŝvitis pro tio. Sekve de tiu klarigo eĉ antaŭ ŝi mem fariĝis konfuzita sia deveno.

— Ĉu mi komprenu ĝin tiel, fraŭlino — helpis ŝin Mervin bonvole, — ke via patrino edziniĝis ankaŭ la duan fojon?

— Ne tio estas via tasko! — respondis Prücsök bataleme, repuŝinte Mervin-on el la sorĉa potenco de lia populareco. Ĉar krom grandaj diplomatoj nur saĝaj virinetoj komprenas tion. — Via tasko estas malkovri la senkulpecon de la patro! Kaj mi esperas, ke sinjoro gubernatoro ordonas tion!

— Mi ne ordonas al lia ekscelenco, kaj cetere mi ne estas sperta pri la malkovro de krimaferoj.

— Tiam vi povas manpremi kun Mervin — ŝi eltiris sin el la embaraso. Kvankam via general-feldmarŝala moŝto estas mondfama almenaŭ en la regado, tiel bela estas ĉio ĉi tie.

Blankharaj diplomatoj konsterniĝis kaj kapbalancante kunrigardis. Ŝi estas la intrigulino! Kaj la bunte vestita

knabino, per la okulfrapa eleganteco de sia tri disharmoniaj koloroj ŝi estis tia, kiel viviĝinta flago de nekonata nacio, farbita verda, nigra, ruĝa.

Kaj ŝi preskaŭ flirtis en sia streĉiĝinta eksciteco.

— Tiel ni ne atingos celon, fraŭlino. Mi devas scii, kion vi deziras kaj kiamaniere? Mi ŝatus helpi vin, ĉar mi mem estas la supera instanco kaj ankaŭ la viktimo. Sed mi devas scii ekzakte, kio estas tio, kion vi konstatis?

— Pro ipso. Mi konstatas, kaj bonvolu skribi en la protokolon: ke ne estas viktimo! Ĉe mi la viktimo signifas tion, kiam oni sekcas lin, kaj ne tion, kiam li vizitas balon.

— Ne akuzu min — diris doktoro Mervin kaj instinke ekridetis, — sed defendu vian patron!

— Bone — ŝi mansvingis kvazaŭ en sia eksterodinare cedema humoro. — Mi ne estas instruitulino. Mi parolas nur la lingvon de simplaj homoj.

— Sed via lango ne konas bridon… — rimarkis la milita ataŝeo kun flamruĝa hararo en la fono. Je lia malbonŝanco.

— Se mi bone memoras, nun mi estas demandita… — Prücsök admonis lin agreseme. — Mi ne havas tian stilon en la parolado, kiel vi — ŝi daŭrigis milde, turniĝante al ĉiu. — Sed, se vi havas koron, eble vi komprenos min eĉ tiel, se mi parolas.

Tiam ŝi ricevis la unuan publikan aplaŭdon. Post la malfacila rezulto, kvazaŭ ekripozinte, ŝi laŭte blovis, kun antaŭenkurbigita malsupra lipo sub sia nazo por forigi siajn harojn, pendantajn surfrunten, kaj per rapida piedmovo ŝi svinge retroigis sian vestaĵrandon, tiuokaze ŝi forte piedbatis la maleolon de la urba komandanto, ke li laŭte ekkriis.

— Do nun — ŝi daŭrigis. — La fiŝistoj elakvigis tiun sensignan mortanton, kiu diris: Decoux estas senkulpa, savu lin. Tiam mortis la viktimo, sed poste li ankoraŭ aldonis, ke oni devas traserĉi Adrien-on. El kio mi logike konkludas, ke unue li volis nei, poste konsiderinte tion, li tamen ne kunportis ĝin en la tombon, sed li eldiris, ke Adrien. Tiam li difinitive mortis, kaj la sekreto kaŝiĝas en tio: kiu estas Adrien?!

— Mi povas diri al vi la starpunkton de la esplorado: Eblas, ke la kompatinda maristo kredis la senkulpecon de Decoux, sed ĝi ne signifas tion, ke ankaŭ la instanco kredu ĝin.

— Ankaŭ vi kredus tion, se vi konus mian patron — ŝi kriis, dume ŝia liprando ektremetis, kaj ŝiaj okuloj brilis humide, — li estas la plej bona homo en la mondo! Sed vi ne konas lin, vi nur akuzas!

— Vi eraras. — Kaj nun sekvis la bone direktita tuŝumo. — Decoux estis mia plej bona amiko dum longaj jaroj… Kaj post kiam la ridado transiris al morta silento, ŝi kaptis la bridon de la publika opinio de la balejo per unu ektiro. — Cetere ne mi kondamnis lin, mi estis nur esplorjuĝisto

— Se vi konis mian patron, tiam vi devas scii, ke li estas senkulpa! Aŭ ĉu li havis kaŭzon por mortigi vin?

— Jes, li havis.

Iu plago post la alia…

Nun evidentiĝis, ke doktoro Mervin pro strategio lasis la knabinon penetri tiel profunden malantaŭ la frontlinio de sia oficia aŭtoritato, ĉar li sciis, ke poste li fermos la vojon de la retiriĝo.

— Estu publike konata la fono de la afero. Mi pensas, ke tio estas la plej bona. Mi estis senbrida junulo dum niaj universitataj jaroj. Ankaŭ Decoux kaj mi amis knabinon. Ŝi amis min, kaj ne Decoux-on.

— Mi estimas vian guston!

Ankaŭ Mervin ridis kun la aliaj. Diablo scias, kion pensi pri ŝi; estas neeble koleri pri tiu freneza ĉevalineto.

— Ĉiutage okazas en la vivo, ke ne la meritata estas amata. Vi bone scias, fraŭlino. Sed gustibus non est disputandum.

— Jam ankaŭ mi mem atentis tion — respondis Prücsök malcerte.

— Decoux flankenstaris el mia vojo kun galanta gesto, sed li skribis leteron en la tago de la geedziĝa festo, kion ni ne miksis en la aferon konsidere de la menciita virino, ĉar ni havis pli senperajn pruvobjektojn. Decoux skribis tion, ke li atentigas min: li mortigos min, se mia malbona naturo iam ekregos min, kaj mi malfeliĉigos mian edzinon. Ĉar mia eksedzino estis grave malsana dum la atenco, mi havas ĉiun kaŭzon pensi, ke Decoux plenumis sian minacon.

— Mi ne kredas tion! Mia patro ne venĝas.

Doktoro Mervin eklevis sian ŝultron.

— Kiel vi nomiĝas, fraŭlino? — demandis la gubernatoro.

— Prücsök.

— Ĉu tio estas via vera nomo?

— Mi ne diris tion. Mi estas florvendistino en la haveno, kaj tio farus mian familion al objekto de parolo de publiko… —

Ŝi turnis sin al Mervin. Baldaŭ evidentiĝos, kio ofte okazas en operetoj, ke mia adopita patro estas sveda arkiduko, kaj tiam vi implikiĝos en malagrablaĵon ĉe la finalo.

— Mia rolo estas tia, fraŭlino, ke la finalo ĉiumomente povas okazi. Sendepende de tio, kredu min, mi estus feliĉa, se la senkulpeco de Decoux evidentiĝus. Sed la revizio de la proceso tute ne eblas, fraŭlino — diris Mervin kategorie. — La leĝo kondamnas aŭ rehabilitas nur laŭ pruvaĵoj.

— Se vi volas, tiam oni reiniciatas la proceson!

— La leĝo ligas mian volon.

— Tio ne estas vera!.. — ŝi kriis, kaj larmeroj flugis ĉirkaŭ ŝia nee skuiĝanta kapo kaj brilo de ŝiaj leviĝantaj, papuosimilaj haroj akompanis ŝiajn vortojn. — Tio ne estas vera! Vi kontraŭregule deportis suspektatojn centope sen verdikto, vi kontraŭregule deklaris, ke la policisto povas mortpafi iun, kiu etendas sian manon al sia poŝo, en la urboparto inter la domo kaj la seka doko! Ĉio ĉi ne estas laŭleĝa! Kial do vi ne volas nun fari por mia patro kontraŭregulan aferon, kiam via nomo estas ĉi tie Caro de Afriko!..

Nun la unuan fojon iu eldiris tiun nomon de Mervin antaŭ tiom da homojn rekten en lian vizaĝo. Kaj jam ĉiu komiko de Prücsök degelis. Prücsök nun nerve varbis la animstaton de la aristokrataj gastoj por sia starpunkto en la eksciteco de popoloratoro de la fanatikaj civitaninoj de la gilotin-danco.

— Se iu agas kontraŭregule por miloj de civitanoj, oni nomas ĝin publika intereso, se li faras tion por unu, oni nomas ĝin misuzo de ofica potenco.

Prücsök ĉirkaŭrigardis malesperiĝinte, kun etenditaj brakoj:

— Ĉu neniu estas ĉi tie, kiu povus ordoni al li?! Ĉu neniu estas, kiu kredas, ke mia patro estas senkulpa?!

— Vi ne scias, kio estas la jura ordo, fraŭlino — respondis la registara komisaro per sia trenata, basa voĉo. — Kiam kelkaj fiŝistoj kredas legendon, pro tio ne reviviĝas oficiale la entombigita afero de Decoux.

La knabino, tutkorpe trementa, paŝis antaŭ Mervin-on kaj kriis per senspiriĝanta voĉo:

— Via ekscelenco! Ĝi ne estas la unua kazo… kiam kelkaj fiŝistoj kredis legendon… kaj tia reviviĝo estiĝis el tio, ke eĉ hodiaŭ la tuta mondo sonorigas pro ĝi! Ĉu vi scias?!

Fariĝis tre granda silento…

La plor-ŝriko de la lasta vorto, kvazaŭ tremus tie forsoninte, longe super la eminentuloj de la brila salono.

Nur blankhara sinjoro ekmoviĝis.

Li viŝis siajn okulvitrojn, subite vaporkovritajn per silka naztuko.

Prücsök venkis sian sobramensan, mekanikan scion aplikantan kontraŭulon per unusola, glata, neĝeblanka gruzelpeco, kian la mondo ne vidis depost la ŝtonĵetilo de Davido.

Mervin prenis la knabinon je ŝiaj ŝultroj, malstreĉiĝintan pro la plorĝemo.

— Vi tre amas vian patron — li diris mallaŭte. — Ni elcerbumos ion… Venu iom pli poste… en la konsilĉambron… Nun mi devas aranĝi ion…

Ili silentis eĉ tiam, kiam Mervin trairinte la salonon, liaj paŝbruetoj estis aŭdeblaj. Poste kapitano Deboulier alpaŝis la knabinon ridetante kaj etendis sian brakon al ŝi.

— La oficiroj de la kolonio volonte gastigas vin en la balo de la kazino.

…Kaj nun okazis la unuan fojon, eble depost ŝia naskiĝo, ke oni diris ion al Prücsök, kaj ŝi ne povis respondi.

Absolute nenion.

S E S A Ĉ A P I T R O

Komenciĝas la granda mokincito

Grandega mokincito fariĝis el la afero!

Tiaĵo ankoraŭ ne okazis! Prücsök preskaŭ faris mondmiliton!

Tiu knabino eĉ si mem ne sciis, kion ŝi volas, sed ŝi ne cedis el tio, kaj nenio estas tiel fatala forto, forbalaanta potenco, ol la virino, kiam ŝi ne pravas pri io. Diru al ŝi, ke ŝi ne lernu kanti, ĉar ŝi ne havas kantvoĉon, petu, ke ŝi ne procesu, ĉar ŝi malgajnos tion, petegu, ke ŝi portu alian ĉapelon, ĉar tio ne konvenas al ŝi; ĝi estas ĝuste tiom, ol se vi petus la ciklonon, ke ĝi eksidu por minuto. Almenaŭ tiu uragano ne diras super sia ŝultro, kun malestima rideto: Oni ne devas instrui min. Nur konfidu tion al mi...

Ĉar, kion faris tiu knabino en la intereso de sia afero al Francio, tio estas maljusteco, superanta ĉiun mortkondamnon pro juĝista eraro. Ŝi kredis, ke ŝi pravas. Nur tial. Kaj dektri foje elprovitaj generaloj, du militirojn travivintaj diplomatoj paliĝas eĉ hodiaŭ, se tamas pri tio. Kio kaŭzis tiun problemon? La simpatio de doktoro Mervin.

Nur tio. La simpatio.

Ni atentu tion. Estas inde.

La registrara komisaro d-ro Mervin havis gravan traktadon kun kapitano Deboulier kaj kun la gubernatoro en la konferencejo. Sed ili ankoraŭ estis sub la efiko de la ĵus okazinta evento.

Ankaŭ Mervin, kiu unuavice povis danki al sia malmolkora, sentimentalecon ne konanta naturo, ke li fariĝis Caro de

Afriko el esplorjuĝisto.

— Kiel vi volas helpi la knabinon? — demandis la gubernatoro Mervin-on.

— Baldaŭ, dum la Kristnaska ĝenerala amnestio, mi provos aranĝi ankaŭ por Decoux, ke oni indulgu lin.

— Ĉu la knabino havas advokaton? — demandis la kapitano.

— Mi ne scias. Nun mi notos, kion ŝi devas fari, kaj kiel ŝi devas koncepti la petskribon. La ceteraj estos mia afero.

— Ni transiru al la afero de la mara konferenco — diris la kapitano. — Mi devas rapidi.

Sed anticipe malfermiĝis la pordo, kaj Prücsök enrigardis sen frapeto, kiu malhavis la societon de Deboulier.

— Ĉu mi ĝenas vin? — Kaj kiam Mervin diris sincere, ke ŝi bedaŭrinde, momente ĝenas ilin, ŝi envenis kun afabla rideto: — Estus plej bone, se mi ne restus longe.

— Nu — diris Mervin, — kiam ni finos la interkonsiliĝon, tiam mi notos por vi precize, kion vi devas fari por via patro.

— Ĉu vere? Ĉu vi ne bonvolas trompi min?

— Eblas, ke vi ne komprenos kaj ne travidos precize tion, kion mi notos, tamen obeu min. Tiam mi liberigos Decoux-on.

— Mi dankas.

Ŝi rigardis sur la kapitanon, kiu nun havis flavan, ledan aktujon ĉe si, sur kiu estis griot-ruĝa, ŝtata sigelo. Deboulier ĵetis nervozan rigardon sur sian brakhorloĝon.

— Mi jam ne reiros en la balon, infano mia. Estus tre agrable daŭrigi ĝin, sed lal devo estas la unua ĉe soldato — diris Deboulier.

— Al kia soldata devo apartenas la aktujo? Ĝi ne estas armilo, ke oni batalu per tio.

— La leda aktujo, infano mia, estas la plej mortiga armilo en la mondo. Tiu armilspeco jam neniigis multajn diviziojn, ol maro da kanonoj kaj bajonetoj kune.

Prücsök timeme ektuŝis la aktujon.

— Mi ne sciis tion. Foje iu batis Bull-on la Kavan Kornon je la kapo per aktujo, ke li grave malsaniĝis, sed oni faris tion per retikulo, kiu enhavis faskon da ŝlosiloj. Ĉu ankaŭ tiu ĉi aktujo enhavas ĝin?

— En ĝi estas letero.

— Lasu nin sola, fraŭlino — diris la gubernatoro. — Sinjoro kapitano devas rapidi. Indiĝena regnestro atendas lin.

— Ĉu vi estas konsulo? — demandis Rrücsök la kapitanon.

— Mi estas nur kuriero.

— Kien vi devas kuri kun la letero?

Ili ridis.

— Nun jam la kuriero nur nome trafikas kurante — diris la registara komisaro, — vi do povas malfrui al la ekspreso, ekveturonta al Tanger.

Prücsök malgaje kapjesis.

— Mi komprenas la aludon. Nun mi atendos ekstere, por ke vi skribu miajn taskojn en la afero de mia patro. — Kaj ŝi klinis sin al la gubernatoro. — Mi tre ĝojis, via ekscelenco. — Kaj serĉinte senperan esprimon, ŝi tunis sin al Deboulier dignoplene: — Ĉu ne, sinjoro kuriero?

La kapitano eĉ tiam postrigardis la strangan infanon, kiam la pordo jam fermiĝis malantaŭ ŝi.

La gubernatoro kelkfoje glatigis sian hararon kaj nervoze iradis tien-reen en la ĉambro.

— Mi denove atentigas la sinjorojn, se tiu negra reĝo estas fripono, el tio devenos tre malagrabla situacio.

— Mi riskas mian kapon, ke reĝo Mambiktu vere estas kun ni, kaj li petas la kontrakton ne pro blagi nin.

— Sed se Mambiktu estas honesta, ĝi povas tralikiĝi alimaniere, aŭ oni ŝtelos la leteron!

— Ne timu tion via ekcelenco. Mia antaŭzorgo ekskludas ĉiun surprizon. Neniu povas ŝteli la leteron. Kapitano Deboulier estos en plena sekureco de Casablanca ĝis Tanger.

La gubernatoro maltrankvile iradis.

— Deboulier kaj vi multfoje pruvis vian klarvidon. Mi ne scias, kial mi maltrankvilas…

— Suprflue maltrankvili, via ekscelenco. Ankaŭ Deboulier kaj mi mem scias, ke ni riskan nian kapon okaze de fiasko.

La gubernatoro ne diris, ke ĝi estas troigo. Ĉiu riskis sian pozicion en tiu afero, kiu ne pripensis dufoje, kion li faru.

Mambiktu, al kiu la kuriero vojaĝis, estasi reĝo de libera negra lando. Najbara gento kaŭzis multaj problemojn al la francoj. Kaj temis pri tio, ke la respubliko helpis per mono kaj armiloj Mambiktu-on por batali kontraŭ la gento kaj venki ilin. La okazejo estis tia regiono de Okcident-Afriko, kie la grandaj potencoj kune garantias la sendependecon de la teritorio, tiel Francio nur sekrete povis helpi.

La misio de la kapitano celis do la eviton de la komuna kontrakto.

— Mi mem intertraktadis kun tiu negro antaŭ unu monato — diris Deboulier, — kaj mi konvinkiĝis pri lia honesto. Ankaŭ la informoj de Mervin estas fidindaj. Ni ambaŭ scias, ke ni estos falintaj homoj, se okazos ia problemo.

La gubernatoro levis sian ŝultron.

— Nu do…

Li skribis sian nomon sur dokumenton, metitan antaŭ lin kaj stampis ĝin. Deboulier metis la koverton en la flavan aktujon, sur kiu estis la ŝtata blazono.

La kapitano forrapidis. Li tamen haltis por momento sur la koridoro. Prücsök profunde dormis, duone kovrita per la kurteno de la fenestro. Malgraŭ ŝiaj defia, vesperfestena robo, ruĝaj ŝuoj, nigraj, silkaj ŝtrumpoj kaj ondumita hararo videbliĝis, ke tiu knabino estas efektive trolaciĝinta, obstina, adoleska infano. La kapitano senintence ekridetis.

Kvankam se li konjektintus, ke dum la sekvaj dudek kvar horoj, kiajn ŝanĝojn li povas danki al la frenezaĵoj kaj obstineco de tiu adoleska infano, tiam li certe ne ridetus.

Eĉ.

Eble li ekplorus, malgraŭ tio, ke li estas forta soldato.

SEPA ĈAPITRO

La eksterubanoj estas je la flanko de Prücsök, sed jam sen tio estas granda problemo

Cigaro kompreneble dum la tuta tempo staris sur la strato.

Eble mi tute ne devas diri, ke pluvegis, kaj lia malnova decido rompi la kontakton kun Prücsök, nun jam maturiĝis en lia animo difinitiva fakto. Noktomeze lia policista konato proksimiĝis, kaj Cigaro pro ia kaŭzo, kio ofte eblas inter malnovaj konatoj, li evitis la renkontiĝon. Li faris ĝin tiel rapide, ke li estus gajninta premion eble en atletika konkurso per sia atingita rapideco.

Nun li ne gajnis premion, nur kelkajn cent metrojn, sed ankaŭ tio estis valora por li, ĉar li neniel volis renkontiĝi kun sia policista konato. Ties ĉefa kaŭzo — kaj ĝi ĝenerala okazas en similaj situacioj — estis tio, ke li ŝuldis al la policisto.

Ne multon, nur ses aŭ ok monatojn, sed momente Cigaro pensis tiel, ne estas urĝe aranĝi sian ŝuldon. Dum la daŭro de la tempo povas amasiĝi tiom da ŝuldo, kaj ĝi estas avantaĝe rilate la instituton de la suma puno, ĉar kvazaŭ laŭ pogranda prezo, oni taksos pli malkare la plenumotajn monatojn en la prizono. Laŭeble oni faras prokrastite la moralan Justic-Bilancon de sia Librotenado, kiam laŭ la kontraŭkontoj de la kulpo kaj la puniĝo la saldo estas konstatita, kaj la adresito metita en malliberejon.

Sufiĉe malproksime, trans la trajektorio de la uzobjektoj de onjo Babette, Cigaro trovis lokon en la proksimo de la kabano.

Pasis du horoj, kaj tiu bubinaĉo ankoraŭ ne estas ĉi tie.

Ĉar tiuj idiotoj venigis ŝin en danĝeran situacion ĉe la Muzikanta Rato. Eĉ tio povas esti, ke oni arestas tiun knabinon… Tiuokaze li dikfingre elpremos la strabajn okulojn de Hümér la Elĵetanta el ties kavoj, ĉar ili devus scii, kion diri al tiu freneza bubino, kiu kaŭzas nur problemojn…

…Ja estus plej bone demandi nun onjon Babette; eble ŝi iris al Matiaso tra la malantaŭa pordo, kaj ŝi revenis el la dancamuziĝo per la furgono.

Sed li ne volis provoki tiun maljunan sorĉistinon. Kiel li observis la kabanon pli ekzakte, li vidis lumon tra la fendeto de la klappordo. Kion faraĉas nun tiu maljuna sorĉistino en sia ĉambro maldorme? Li ŝteliris tien kaj enrigardis scivoleme…

Nu jen!

Ludoviko la Saĝa estis interne kun la olda megero. Kiel?… Ĉu eble malfrua idilio pektiĝas inter ili?

Li premis sian orelon al la muro. La Dormema Elefanto parolis ĝuste tiam.

— Nenio malbona povas okazi al ŝi… — li diris kun iom da maltrankvilo kaj iomete frostotremis pro la malagrabla vetero malantaŭ sia pluvmantelo, havante plenan, laŭnaturan aspekton. — Iri en balon sen invitilo estas altrudiĝo. Sed, bedaŭrinde, la leĝo ne punas tion, kvankam senkonsidere de la kazo de fraŭlino Prücsök, laŭ mia opionio ĝi meritus ĉefan lokon en ĉiu kriminala kodekso. Sed mi ne sicas, ĉu sinjorino Babette estas klarvida pri tio, ke la kriminala procesregularo estas sufiĉe malmoderna en la tuta mondo. Urĝegas fari ion tiurilate!

— Nun ni devas fari nenion — opiniis onjo Babette laŭjure, — ĉar ŝi ne estas tia knabino, ke ŝi forvagu. Sed ŝi estas tre

ventkapa.

— Mi pensas, ke sinjoro Cigaro, kiu estas specialisto pri la perforto, konvene aplikata kontraŭ soluloj, li defendos ŝin en neatendita situacio — li diris, ne sen ĉiu maltrankvilo, kaj li reveme purigis sian dikan monoklon per stria kapkusentegaĵo, eltirita el la interna poŝo de sia pluvmantelo. Iafoje li ŝovis tiun kapkusentegaĵon en sian unusolan manikonk, kiel la barokaj diplomatoj faris tion en salonoj, kies aero estis plena de intrigoj. Tiu stria kusentegaĵo verŝajne estis honora, silka naztuko ĉe Ludoviko la Saĝa. La blankhara fiŝvendistino tre miris pri lia procedo, sed ŝi diris nenion, ĉar nekompreneble en la proksimo de la Dormema Elefanto ŝi falis en tiun trankvilan kaj komplezeman animstaton, kiu kutimas regi ŝin nur en la oficejo de la sinjoroj en la urbodomo, kiam ili venigis ŝin pro la aferoj de lok-okupo aŭ pro neglekto de certaj reguloj.

Estis escepto, kiel ankaŭ nun, se temis pri la severa apaĉo, pri la akompananto de Prücsök. Ĝi ĉesigis ĉiun favoran, animan konstelacion.

— Tiu Cigaro estas la kaŭzo de ĉio, kaj iam mi batos lian vizaĝon per kalandrilo.

— Iu iradas ekstere — diris Ludoviko la Saĝa, ĉar rapidaj paŝoj malproksimiĝis, ŝmacante en la koto, ŝuojn-restiga.

Kaj li denove purigis sian monoklon.

— Balo — konsolis la fiŝvendistino sin mem — fine ja povas daŭri ĝis mateno.

— Sed ne la rolo de la knabino. Kvankam eblas, ke tiu psikologio trompas.

Onjo Babette konsente kapjesis:

— Nuntempe jam ĉiu trompas. La glaciisto redonis al mi kvin soldojn malpli!

— Oni nur tiam povas konsideri ĝin trompo, se la intenco estas pruvebla.

Malfrua vizitanto signalis, ke li volas enveni. Tiu signalo estis ununura piedbato, pro kio la tuta kabano skuiĝis.

— Haltu, fripono! — kriis onjo Babette. — Mi polvigos la glazuron sur vi per la kuireja tablo!

— Ne bojaĉu tiom, ĉar mi batos vin je la buŝo! — kriis Hümér la Elĵetanta. — Patro Korn demandas, ĉu tiu freneza rano jam revenis hejmen, ĉar ni volas fermi la drinkejon, kaj ĉiu gasto ankoraŭ sidas tie!

La klappordo malfermiĝis, kaj sitelo da akvo kun skvamoj verŝiĝis sur la spiliston. La klappordo fermiĝis. Hümér la Elĵetanta tuj rekuregis en la drinkejon kaj raportis:

— Onjo Babette diris, ke la knabino ankoraŭ ne revenis hejmen, sed ili atendas ŝin en ĉiu momento. Kie estas viŝtuko?

Patro Korn kapbalancante elprenis el sia poŝo la horloĝon de la prezidento de la nederlanda kant-asocio.

— Balon ne povas daŭri eterne. Kiam komenciĝas la interbatado en tia loko?

Bull la Kava Korno, kiu jam estingis la lampojn ĉe la seka doko post la unua, horo, revenis kun Marie la Vidva. Ĉar la juna vendistino petis la grandegan Bull-on la Kavan Kornan, ke foje li montru al ŝi tiun ĉi ĉirkaŭaĵon ankaŭ en mallumo.

— Rita Kamelio! Glason da grogon al sinjoro Kava Korno.

Mandareno la Tantiema, kiu ludis renoncon kun Bob la Malforte-batu, pugne frapis sur la tablon.

— Mi diras tion, iu telefonu por ekscii, ĉu la knabino ankoraŭ estas tie!

— Tre bone — diris Patro Korn kun gala ŝerco. — Hümér la Elĵetanta! Telefonu al la kazino de la stratangulo, kaj diru, ke la gastoj de la Muzika Rato demandas la komandanton de la urbo, ĉu Prücsök jam venos?

— Vi estas senkora hundo! — kriis Atestulino.

Ĝenerale ili estis nervozaj. Hokbatanto, la Kandidato prenis sian pipon per siaj kremkoloraj kojnodentoj tiel forte, ke ties fino rompiĝis. Ili ne havis emon al la kartludo. Ludi renoncon estas sufiĉe malfacile. La regulo estas tio, ke la partio daŭras ĝis dek poentoj, kion oni notas. La esenco de la ludo, ke oni povas trompi, sed se ies trompo estas malkaŝita, li devas pago kvindek centimojn al la kaso, kaj post dek malkaŝitaj trompoj li eksiĝas el la ludo. Oni krias renocno okaze de la malkovro de la trompo, kaj ĝi estas sufiĉe ekzaltita ludo, ĉar antaŭ du semajnoj Bruno Jessik eksiĝis el la ludo tiel, ke li falis dum partio de sur la unuaetaĝa ĉambro, kaj oni liveris lin en hospitalon kun frakasita kranio.

Mandareno la Tantiema estis rekonita ĉampiono de la ludo. Li cetere estis nemalhavebla persono en la havenkvartalo. Li portis pretajn planojn pri loĝejoj, kiuj estas negardataj, kien kondukas facile malkonstrueblaj kelomuroj, kaj kiam liaj kunuloj revenis el la laboro, li ricevis tantiemon. Li mem estis unuokula kaj lama, neeblas labori kun tia personpriskribo.

— Kio estas al Prücsök? — demandis Bull la Kava Korno.

— Mi ĵus telefonigis al la komandanto de la urlbo — ripetis la idiotan ŝercon Patro Korn. — Kial vi demandas min? Rita Kamelio! — li kriis al la kuirejo. — Donu al mi glason da rumo; oni nervozigas min!

— Mi eldiras: de kiam tiu leter-skribaĉulo estas kontraŭ Pröcsök, spite al ĉio, mi persistas apud ŝi! — kriis Marie la Vidva, en kies okuloj hodiaŭ eklumigis strangajn brilojn la manipulanto de la lampoj. — Ĉu vi, Patro Korn, timiĝis de Bill la Masakra, la Kaŝiĝanta? Viaj okuloj povus forbruli pro honto!

Nun la ostrovendisto kriis de malantaŭe, el la fino de la drinkejo, ĉar li ne enlitiĝis frue, malgraŭ lia kutimo.

Eble Bill la Masakra formetis la knabinon el sia vojo, kaj ni sidas ĉi tie!

— Tio estas sankta vero! Mi diras nur tion, ke multe da aferoj ŝarĝas la animon de la viroj… — oratoris Marie la Vidva.

— Nek la virinoj estas pli bonaj — murmuris Hokbaton Al Li, la Kandidato per sia trenata, basa voĉo. Hokbaton Al Li ja estis eksiĝinta maristo dum jardekoj, kaj lia vizaĝo similis al tiu de porko, sed de kiam li vivis sur la kargoŝipo, kaj Ludoviko la Saĝa, kiu onidire estis advokato iam, li loĝis ĉe li, luante la ilarkeston kiel liton: li ricevis la nomon Kandidato. La Dormema Elefanto diris la unuan fojon pri li, ke mia kandidato kunportos la petskribon, ĉar la saĝa kapo kompreneble okupiĝis ankaŭ pri sekreta skribado de dokumentoj, li tamen vivis en ununura pluvmantelo, kies kaŭzo estis tio, ke li bedaŭrinde estis sperta ankaŭ pri la juro.

— Kiu demandis vin?! — kriis la vendistino.

— Kiu alparolis vin? — grumblis la Kandidato.

Marie la Vidva turniĝis al sia lampa kavalerio post la insulto.

— Ĉu vi lasas tion?

— Jes! — respondis sincere la financa ministro de Prometeo, kiu manipulis surtere la lumon, ŝtelitan el la universo. — Li batos min.

— Hontu!

— Vane vi ekscitas min — diris la lampisto.

Hokbaton Al Li estis larĝŝultra, dika kaj malaltfrunta homo. Nun li malrapide leviĝis.

— Kial vi ekscitiĝas pro tiu bubino? — li demandis per trenata voĉo. — Ĝi ne estas infanvartejo sed haveno.

— Vi povas esti infanvartisto ĉe la knabino — replikis Marie la Vidva, — se taŭga loko estas por vi la frenezulejo.

— Mi volas pagi! — kriis la lampisto, en kiu aŭrore estingiĝis ĉiu entuziasmo al Marie la Vidva.

— Ĝi estas friponaĵo — kriis Marie la Vidva, en kiu brulis eterna fajro de la arda entuziasmo, neestingeble.

— Post la okazintaĵoj ni staros je la flanko de Prücsök spite al ĉio! — kriis Bob la Malforte-batu. — Ankaŭ Turkino la Delikata decidis tiel vespere.

— Pereu Bill la Masakra!

— Eblas, ke la kadavrotransporta aŭto ricevis gumdifekton post la balo — pensadis la ostrovendisto.

— Ne! Tio ne eblas. Sur la radoj estas kompaktajn kaŭĉukajn mantelojn — interrompis Francisko la Ploraĉanta, kiu estis ŝtelisto de pneŭmatikoj. — Ĝi estas sespersona kadavrotransporta aŭto per kiu la knabino venos.

Ĝenerala nervoziĝo sidis en la ŝvebanta fumo de la ejo, peza pro la haladzo de akvozaj vinoj kaj tramalsekiĝintaj manteloj.

— Ni ĉesigu tion — diris Mandareno la Tantiema al sia kartlud-partnero. Li estis tiel nervoza, ke li ne povis koncentri, kaj li konstante ludis honeste.

Tiam alvenis Hümér la Elĵetanta spiregante, kaŭzante ĝeneralan konsterniĝon, li ekparolis jene:

— Mi telefonis al la kazino, sed la komandanto de la urbo jam ne estis tie, mi parolis kun la oficira ĉefprokuroro.

— Ĉu vi telefonis?…

— Li diris tion, ĉu ne?!

Tiam jam ĉiu staris konsternite.

— Mi demandis de la oficira ĉefprokuroro, kio estu, ĉar sinjoro Korn mesaĝis al la komandanto de la urbo, ke li volas fermi la drinkejon, kaj ni atandas la knabinon… La komandanto de la urbo foriris, ĉar matene okazos paradmarŝo. La oficira proluroro salutas sinjoron Korn, kaj li mesaĝas, ke Prücsök estas survoje hejmen, en la societo de la urbestro.

Ili kunrigardis kun malfermita buŝo. Tiu idioto telefonis! Al la komandanto de la urbo! Kaj li konas Prücsök-on!

Tiu nazmukulino tenis sin brave!

Hokbaton Al Li ekstaris kaj ekiris. tirinte sian pantalonon sur sian ventregon per unu movo:

— Gravas, ke ŝi estas sana! Se nur tiu strabulo diras la veron.

— Mi mensogos ĝuste al tiuloj kiel vi! — respondis malestime Hümér la Elĵetanta. — Oni diris, ke Prücsök ĵus ekiris, kaj ankaŭ la urbestro estas kun ŝi.

— Ĉu la urbestro estas en la aŭto?! — kriis Patro Korn timiĝinte kaj kriis en la kuirejon: — Rita Kamelio! Ni hisu la nigran standardon! La urbestro mortis.

OKA ĈAPITRO

Kaj la lavango ekruliĝas: piedpinte

— Mi tre ĝojis, ke sinjoro urbestro akompanis min — diris Prücsök, nun jam havante la paroltonon de la nobeluloj, kiam ŝi gracie elaŭtomobiliĝis kaj staris unupiede, kiel cikonio, ĉar ŝi perdis sian ŝuon ie. Ĝuste la pli belan. Sur ĝi estis ankaŭ orkolora papilio. Ne estas mirinde, ke dum ascendo ĝi fluge falis de sur ŝia piedo.

Cigaro, la severa apaĉo proksimiĝis kun silenta pluvego, el liaj manikoj, pantalontuboj verŝiĝis la akvo, kaj li estis tia, kiel ia viviĝinta tegmentdefluilo. La lastaj okazaĵoj suferigis lin tiom, ke li fariĝis rompita homo. Li diris nur tion silente:

— Kial vi staras ĉi tie sur unu piedo?

Onjo Babette kaj Ludoviko la Saĝa kubutumis en la malsuprenigita klapfenestro kun malfermita bruŝo, kiel nobelaj gastoj de proscenia loĝio. El la fino de la strato alvenis en silenta marŝo la gastoj de la Muzikanta Rato, gvidate de Patro Korn, kiu pro sia burĝa naturo tenis super sia kapo la pluvombrelon de teozofino Esmeralda Glazumov Tropp, kio estis lia iu plej bona aĉeto, ĉar li pagis por ĝi nur 20 frankojn, kiam Aŭrelo la Ĉifona eksciis jam dum la unuagrada proceso, ke la pluvombrelo valoras unu kaj duonjaran punon.

Marie la Vidva repidegis tra flako, disŝprucante veran akvofalon, kaj Bull la Kava Korno sekvis ŝi kun sia dumetra stango.

La fermita durada ĉaro de la ostrovendisto grincadis.

— Kie vi estis, nazmukulino? — kriis la fiŝvendistino.

Schzlteis, la Ĝemeloj kriegadis kontente el iu de la proksimaj domoj:

— Tiu Prücsök estas bona tipo! Mi ĵuras, ke li estis la urbestro! Babette, se vi havas prudenton, vi nun elmarĉandos el la loktarifo!

Trenata, basa voĉo rimarkis el la profundo de kelo, indigne, sed milde:

— Silentu…

Cigaro levis la knabinon tre singarde kaj ekiris kun ŝi tra la flakoj al la kabano. Onjo Babette rigardis la lavpelvon kun milda tento, sed ĉi-foje ŝi regis sian damaĝan pasion.

La marŝo, rekrutiĝinta el la gastoj de la Muzikanta Rato haltis duoncirkle antaŭ la domaĉo, kaj post nelonge Prücsök aperis sur la balustrado de la proscenia loĝio: sur ŝia dekstra piedo ŝi portis iun el ŝiaj enormaj ŝuoj, anstataŭ la silka ŝuo, kiu fluge falis kun la orkolora papilio. Ŝi estis tia, kiel marioneto, kiun oni sidigas sur unucentimetran scenejon. Ŝiaj papuo-buklaj, ŝtal-nigraj haroj nun jam ridetis pri tio, ke iam oni devigis ilin sub la jugon de daŭra ondo.

Ie malantaŭe aperis Hümér la Elĵetanta kaj la usona studento, kun siaj desegnaĵoj, sed aperis ankaŭ Turkino la Delikata, kaj estis bone videblaj ŝiaj pitoreska, vasta pantalono de sia kafeja uniformo kun ties oraj brodaĵoj sub ŝia malseka, celofan-mantelo. Kvindek membra grupo da viroj sekvis ŝin.

— Knaboj! — komencis Prücsök kun tia elano, kiu igis iam Napoleonon al tio, ke li nomu siajn demoraliĝintajn homojn soldatoj dum lia decida oratorado, kiam ili komencis militiron kontraŭ Italio. — Unuavice mi petas vin teni

sekrete, kion mi diros. Ni estas inter ni, nuraj bonaj amikoj, kaj vi gardas multajn sekretojn pro via ekzistado.

Ŝi diris tion enkonduke al siaj ĉirkaŭ cent rekulpiĝintaj amikoj kaj al la loĝantoj de la strato Portugal.

— Vi povas paroli trankvile — diris Schulteis la Ĝemeloj ie de la alto, — kion vi diros inter cent kvar okuloj, ni enterigos tion, kvazaŭ morta piko estus trafinta ĝin per tranĉilo.

— Mi atendis tion de vi. Dum la hodiaŭa balo Mervin, kiu estas mia samklubano en la oficira kazino, amike konsultis kun mi pri la afero de mia patro. Li diris tion, ke mi trankvile partoprenu la balon, li notos precize sur paperon, kion mi devas fari rilate la diskretan krimaferon de mia familio.

Oni ekmurmuris. Nur menciinte la nomon de Mervin, la eksterubanoj koleriĝis. Prücsök disetendis siaj brakojn, kvazaŭ ŝi dirigentus sian orkestron, kaj fariĝis silento.

— Nun lasu min ankoraŭ paroli! Temas pri tio, ke mi longe balis sidanta en la antaŭĉambro de Mervin sur la etaĝa koridoro de la kazino, kiam aperis servisto kun malgaja vizaĝo, tiel nomata lakeo. Mi alparolis lin, ke li demandu mian kolegon Mervin-on, kio estos, ĉar mi lasos lin ĉi tie. Tiam li demandis min, ĉu mi atendas instrukcion de Mervin? Mi diris al li: kion li pensas, ĉu mi estas ĉi tie kiel ornamo de la antaŭĉambro? Tiam li diris, ke la letero estas ĉe li kun la instrukcio, kaj li transdonis ĝin. Tiuj lakeoj estas tre alkutimiĝintaj al la trinkmono, mi do pensis, ke mi petas de li dek frankojn. Li ne povas rifuzi tion rilate la gaston. Sed alia kutimo estas en balo, kaj preterrapidanta ataŝeo aŭdis tion, kiu donis du mil frankojn al mi.

Oni ekmurmuris kontente.

— Mi rimarkas, ke ĝi ne signifas tion, ke Hümér la Elĵetanta matene tamen inspektu la okazejon sub la glaciŝranko, ĉar onjo Babette venos por la franko, kiam ŝi faros sian antaŭtagmezan promenon kun la lavpelvo kaj ŝutrotirilo.

— Tiu mono ruliĝis aliloken… mi jam serĉis ĝin — kriis la spilisto.

Kreteblanka lunlumo ĵetiĝis sur la stratetaĉon, kiu vaporis, ŝmacis, plaŭdegis post la abunda pluvo. Longaj, kurb-tegmentaj domoj kun nigraj fenestroj staris malregule, fuŝkonstruitaj unu sur la alian, kelkaj el ili estis kvinetaĝaj, sed tiel, ke la lignoŝtuparo kunligas kvin unuĉambran loĝejon.

La popolo de la strato aŭskultis la sekreton de Prücsök kun antŭsento de proksimiĝantaj, grandaj eventoj.

— En la balo Mervin prezentis al mi anglan lipharan, belegan soldaton, kapitanon Deboulier, kiu hodiaŭ nokte kunportos ian kurieran leteron en urbon Tanger, al grava negro. Mervin diris dum la prezentiĝo, ke li havas planon, kvazaŭ ĝi estus veninta en lian kapon tie. Kaj li notos tion al mi, ĉar mia patro liberiĝos tiel.

— Tempo — kriis Schulteis, la Ĝemeloj. — Rezulto!

— Lasu ŝin! Ŝi bone parolas… rimarkis Mandareno la Tantiema, ĉar generale plaĉis al li, ke la knabino sukcesek reprezentis la eksterurbanojn en tia eleganta loko.

— Tempo, Prücsök! Rapidu per la rakonto! Tempo! — ĝojkriis tamen Schulteis, la Ĝemeloj.

— Poste mi supreniris en la antaŭĉambron, kaj mi sidante sur seĝo balis tie, ĝis la severa servisto venis kaj transdonis leteron al mi. Do tiu letero estas la kerno de ĉio. Kaj tiam mi

adiaŭis la lakeon, kiu havis malgajan vizaĝon tiel, ke li tamen donis al mi dek frankojn, kaj mi petis lin sendi la kadavrotransportiston, ĉar mi volas foriri. Sed la urbestro, mia kolego el la balo kunveturigis min, kaj li diris, ke li akceptas nenion por ĝi. Fine ankaŭ li donis al mi mil frankojn. Kaj nun jam mi havas tri mil kaj dekunu frankojn, inkluzive tiun frankon, kiun la strabulo sendos, kiam onjo Babette iros promeni kun sia lavpervo kaj aplombo.

— Kial vi klaĉadas! Jen estas la franko! — kriis Hümér la Elĵetanta kaj ĵetis la moneron, sed ĝi falis en la cindron apud la kabano pro lia strabo, kion Prücsök bone vidis.

— Puf… ĝi falis en la kanalon — kriis la knabino. — Tamen estus pli bone serĉi ĝin matene, kaj sendi al mi, kiam onjo Babette iros promeni kun la kuireja tablo.

— Vi tekstas multe! — kriis Schulteis, la Ĝemeloj desupre nervoze. — Kio estas en la letero!

— Kion vi pensas, ĝis kiam ni staros ĉi tie? — demandis Bob la Malforte-batu, kiel tenor-solisto de demonstracio.

— De kie mi devus scii tion? — respondis Prücsök. — Sed vi ankoraŭ ne povas esti laca, ĉar vi side pasigis du jarojn en la prizono. — Kiam mallaŭtiĝis la ridaĉo, la knabino eltiris el la dekoltaĵ de sia bluzo la leteron, la okulvitrojn kun tenilo kaj sian ĉapelon, kion ŝi jam pensis perdita. Ŝi ĝoje skupurigis ĝin, kaj ŝi embarasiĝis, kiam du vualkukoj falis el tio en la flakon. — Nun mi laŭtlegos la leteron, kiu estas eksterordinare grava. Mi rimakas, ke iu malbone edukita gasto povis meti la vualkukon en mian vestaĵon pro distriteco. Do la teksto:

„Fraŭlino!

Via senprokrasta farendaĵo estas la sekva: Turnu la kapon de la kuriero, kaj vi mem kunportu la leteron al la adresito.

Doktoro Mervin.”

Miranta, ekscitita murmuro aŭdiĝis en la diskreta kunsido de la strato.

— Kia afero ĝi estas? — kriis Schulteis en sian man-megafonon. — Kiel konsideras vin tiu hieno?

Estis granda murmuro, flustrado.

Prücsök svingadis, kaj ankaŭ ŝi estis nervoza:

— Mi petas ĝeneralan fermon de la buŝoj! Tiu Mervin ne estas stulta homo, kaj li bone scias, kiel li povas helpi min. Vi ne komprenas la aferojn de la sinjoroj, ĉar vi ne kutimas partopreni balon. La registara komisaro proponas kontraŭkonton, kiel Marie la Vidva al Rita Kamelio. Se mi malaperigos Deboulier-on kun la letero, tiam Mervin liberigos mian patron!..

— Sed kial li elektis ĝuste vin? Ĉu li ne havas sufiĉe da homoj?

— Ĉu eble vi vidis, ke mi plaĉas al la kapitano… — ŝi diris kaj fariĝis fajroruĝa. — Ĉu ankaŭ la Ŝtipkrurulo atentis ĉiam tion, ĉu la murdisto plaĉas al la viktimo? Tiel fariĝis spionino tiu japana Kiri Mata!

— Hara Mati! — kriis Gnomo la Enorma korektante.

— Tio estas japana murdo — diri Patro Korn. — Se generalo malvenkas, tiam li faras al si Mata Hari.

— Ankaŭ mi aŭdis pri tio — kapjesis Bull la Kava Korno. — Sed la sinmortigo estas aktuala nur tiam, kiam pasis dudek kvar horoj, kaj li ne povas pagi.

— Gesinjoroj! — komencis la Dormema Elefanto. — La vorto harakiri, signifas tion…

— Parolu pri la letero!

— Do… Laŭ mi, tiu doktoro Mervin, pri kiu ni scias, kiel kruela li estas, se temas pri liaj celoj, li petas rekompencon por helpi fraŭlinon Prücsök.

— Ĝi estas ĉantaĝo!

— Ne tute — avertis la Dormema Elefanto Marie-n la Vidvan de facilanimaj supozoj. — Ĝi estas maljusta ofica devigo, tiel nomata Nötigung, sed ne vis absoluta, kaj ne vis compulsiva. Ludoviko la XIV-a foje…

— Alifoje! — kriis Turkino la Delikata. — Diru la esencon!

La mallaŭta, malgaja, raŭka voĉo de Ludoviko la Saĝa sonis super la strato kiel zumado de pli granda muŝo.

— Tiu afero certe apartenus al la Intelligence Service, sed ŝajnas, ke Mervin ne kuraĝis konfidi tion al ili. Ĉu vi jam aŭdis pri la Intelligence Service?

— Kial vi mencias ĝin tiom? — kriegis Cigaro, kiu pasigis kelkajn monatojn iam en la malliberejo pro ora servico. — Nek ni estas idiotoj!

— Bonvolu ne ĝeneraligi — protestis Prücsök. — Parolu Ludoviko!

— Bedaŭrinde, tiu senindulga homo komisiis sian favoratan protektaton per neebla tasko. Knabino, kiu havas neniun en la mondo, se konsidere ankaŭ nian amikecon…

La eminenta juristo simple flankenŝovis la knabinon:

— Do, nun sekvos mi! Ĉi tie nun ni fondos — ŝi kriis akresone — la servicon de la eksterurbo en la plej granda sekreto. Ni faros tiun mokinciton! Kiu ne volas partopreni ĝin, tiu povas foriri, kaj la pli singardaj loĝantoj povas enlitiĝi.

— Diru, kion ni faru!.. Ni helpos al vi!

— Dankon, miaj estimataj amikoj! Unue ni devas nuligi la aferon de la kapitano. Li devas malaperi. Kaj mi esperas, se vi prenos lin en viajn manojn, eĉ tiam li malaperos. Kiomope ni estas! — tiam ili jam estis ĉirkaŭ cent kvindekope. — Kiel ni kunvenis, ni forŝteliru nerimarkite.

Cent kvindek homoj jesis, pretaj forŝteliri nerimarkite.

— Ni aŭskultu ŝin!

— Fermu vian buŝon, Ĝemeloj!

— La plano estas terure simpla!.. Jen: Unuavice — klarigis Prücsök — Cigaro surgrimpos la semaforon, li manipulos tion montri halton, akirinte la leteron, li portos ĝin en Tanger-on kaj ni atendos lin silente.

— Kia idiotaĵo ĝi estas denove?! — kriadis Cigaro — mi tutcerte ne partoprenos tion, serĉu alian frenezulon!

— Se ne, tiam ne… Mi jam neniel povos fari kuraĝulon el vi.

— Vi tuj ricevos vangofrapon, se vi senĉese parolaĉos… — furiozis Cigaro, sed li ne deaŭrigis, ĉar li apenaŭ havis tempon salti de antaŭ viandomuelilo, kiu haste alvenis el la direkto de la kabano, laŭ regula trajektorio al lia kapo.

— Se mi denove ekvidos vin en la ĉirkaŭaĵo, mi glados vian vizaĝon per fajra gladilo! — kriis onjo Babette, kaj Schulteis, la Ĝemeloj akre kriis kvazaŭ el la ŝnurara subtegmento de la sceno:

— Ni amu unu la alian!

— Vi staros sufiĉe malproksime — diris Prücsök la militan planon. — Ĉirkaŭ je ducent tridek metra distanco de la semaforo troviĝas malgranda arbaro. Vi kaŝiĝos tie. Ankoraŭ estas bezonate leda aktujo, ilaro, kaj mi venos, kiel la fascino nomata, Verda Rido. La maljunaj viroj, la virinoj kaj Cigaro restos hejme pro indulgo.

— Gardu vin, mi atentigas vin!

Neniu komprenis la milatan planon, sed ili entuziasme jesis. Ĉiu preparis sin por ekriri, kaj la proponon de la lampisto ekkanti, ili rifuzas unuanime kaj flustrante, rilate la sekreton, ili tamen havis bonan humoron. Schulteis. La Ĝemeloj portis tute novan pantalonon de doganisto kaj sufiĉe foruzitan, nigran sport-ĉemizon de banestro, li surmetis sian ĉapelon kaj ĝoje kriis al la strato:

— Atendu, ankaŭ mi venos!

Kaj li venis.

Kaj venis Prücsök, kiu aspektis en sia enorma maldekstra ŝuo plie Ŝtipkrurulino, ol Verda Rido. Ŝi ekiris gvidante siajn amikojn, kaj ili ĉiuj sekvis ŝin, escepte la severan apaĉon. Ŝovinte sian manon en la poŝon, li ignoris la societon.

Tiam grandega, nigra ombro amike surŝprucis la mitingon. Matiaso alvenis per la furgono.

Ili vivuis lin!..

…! Kaj aŭrore fantomeska marŝo iris sur la stratetaĉoj de la malnova urboparto de la haveno. Cent kvindek sovaĝaspektaj homoj nerimarkite sekvis knabinon, kiu portis vesperfestenan robon…

N A Ŭ A   Ĉ A P I T R O

Atentu, se la trajno haltas!

Nun vere eksplodis la tempesto. Ĝi eksplodis tiel, ke la radio, telegrafo, telefono tage-nokte funkciis pro tio. Altrangaj diplomatoj kaj mondfamaj scenarlibret-verkistoj cerbumadis dum tagoj pri la solvo.

Vane!

Kiel mi jam menciis tion en la romano, Prücsök opiniis tiel, ke knabino sola ne povas batali kontraŭ la sorto, sed ŝi ne akceptis tiun opinion siaflanke. Kaj ŝi komencis agi kontraŭ la sorton. Sed tiel, ke ĝi longe rememoradis.

La sorto!

Ĉar certe ankaŭ la sorto surpriziĝis pri tio, kion tiu knabino ŝutegis sur siajn homkunulojn!

La kuriero ekveturis en Tanger-on per ekspresa trajno, por ke li kunportu gravegan leteron.

Nenia problemo. Li estas tridek kvin jara, belege dekorita, cent okdek centimetrojn alta, bonege kvalifikita soldato. Li unuarange vespermanĝis, kaj entrajniĝinte li metas la flavan aktujon kun blazono sur la vidalvidan sidlokon, poste li ekfumas cigarona. Lia pulso: okdek unu.

La trajno ekveturas: je la tria horo kaj dek minutoj.

Kaj je la tria kaj kvindek minutoj: li estas emerita, fiaskinta, prirabita homo.

Preskaŭ senhejmulo.

Li ne havas alton. Lia pulso estas cent sepdek. Emerito.

Kiel ĝi okazis? Tiel:

Kapitano Deboulier mire rigardis tra la fenestro eksteren. La trajno haltis interstacie kaj dignoplene puŝblovis fumon, kvazaŭ ĝi estus ia satmanĝinta monstro dum siesto.

Kio okazis?

La semaforo signalas halton… — kriis la konduktoro.

La kapitano residiĝis. Vidalvide al li estis la helflava aktujo, kun franca blazono, kaj sur ĝia prenilo pendaĉis lia nomkarto en leda kadro. Stranga. miaŭa voĉo eksonis tiam:

— Alo boy!

Marlene Dietrich staris ĉe la pordo!

Kompreneble en la persono de Prücsök.

— Alo boy! — ŝia komencis denove. — Ni havas belan veteron!

Ŝultre ŝi apogiĝis al la klinko, ŝia korpo kurbiĝis inter ŝiaj genuo kaj kolo, ŝi tiris sian maldekstran ŝultron apud sian mentonon, ŝi metis sian dekstran manon surkoksen, kaj ŝi tenis longan cigaredingon inter siaj dentoj por fumi. Anticipe iu eble vangofrapis ŝin, ĉar pro la disŝmirita ruĵo sur ŝiaj liprandoj ŝi similis al terura, goteska bildo. Ankaŭ ŝia nazo estis farbita per tio, tiel ŝi aspektis, kiel kronika alkoholisto.

Kaŭzis al ŝi multe da zorgoj, kion diri unue, kaj ŝi trovis tiun krion „Alo boy” la plej originala. Preminte sian kokson pli malsupren, levinte sian ŝultron pli supren, ŝi ekridetis, kaj

pro tio ŝi aspektis, kiel buŝepafita tigro. La kapitano sidis sur sia loko konsternite kaj atendis la atakon en ĉiu momento.

— Ni havas belan veteron — diris la knabino, kaj ŝi volis rideti eĉ pli flirteme, sed pro nepripensita enspiro de fumo kaptis ŝin tusatako, kaj ŝi batis sin je la brusto tiel, ke ŝia kapo frapiĝis al la rando de la pordo, pro kio ŝi subite falis sur la veluran sidejon.

— Akvon... — ŝi stertoris, sed ŝi volis resti flirtema.

— La kapitano verŝis akvon en glason el sia ladbotelo kaj trinkigis la knabinon. Nun evidentiĝis tio, kion Prücsök volis kaŝi ĉe la pordo, retirinte sian piedon, ke ŝi portas anstataŭ la perdita balŝuo trotŝuon n-ro kvardek kvin, kiu okaze de fanto-ludo signifas valoron kvindek kun la kvarta kera reĝo, malliberiĝanta malantaŭ la trua plandumo.

— Kiu vi estas, kaj kion vi volas? — demandis la kapitano.

Prücsök redonis la glason feliĉe ĝemanta. Pro la humido disŝmirita ruĵo deformiĝis al tia ŝvelinta mildeco dum tiu rideto, kiel la fizionomio de la saĝaj bubaloj Tihamér aŭ Ödön rime parolantaj en animala filmo. La kapitano nun jam diris kategorie:

— Kiel vi venis ĉi tien? De kie vi fuĝis?

— Dankon, sed ĝi estas idiotaĵo. — Levinte siajn okulojn al la ĉielo, ŝi movis siajn ŝultrojn antaŭen-malantaŭen, kiel sandolin-remisto.

Nigra strio videbliĝis sur ŝia vizaĝo, de ŝia frunto ĝis la mentono, laŭ vertikala akso. Tiu preciza olea strio restis sur ŝi tiam, kiam ŝi frapis sur sian bruston, kaj ŝia kapo batiĝis al la rando de la glitfolda pordo.

— Estas nekompreneble, kiel vi venis en la trajnon?

— Ho, vi stultulo — ŝi diris mallevinte siajn palpebrojn, kun lipoj larĝiĝintaj minimume duon metron, kio povas okazi ĉe Walt Disney nur tiam, kiam kubutante sur la desegnofolio li ekdormas sur la buŝo de la ludema gras-bovo, nomata Adalbert. — Ni ja kune promenis reve en la balo. Ĉu sinjoro kuriero jam forgesis tion?

— Ĉu vi estas tiu? — miregis la kapitano. Mi ne forgesis vin, sed de tiam, knabino, vi multe ŝanĝiĝis en via homa eksteraĵo.

— Sinjoro kapitano! De noktomezo eĉ momenton mi ne ĉesis forgesi vin. — Ŝi sentis, ke ŝi ne estas senpera, do memorinte la atentigon de Ludoviko de la Saĝa, ŝi serĉis tre simplan esprimon, kaj ŝi ekparolis jene: — Krome…

Sed ŝi ne povis daŭrigi, tamen ŝi opiniis tiel, ke ĝi en si mem estas sufiĉe senpera kaj simpla, ŝi do ripetis tion ĝemante:

— Krome…

— Kara fraŭlino — respondis la kapitano al tiu rimarko, iom nervoze, — vi ankoraŭ bezonas predikaton de troa neplenaĝeco, kion karakterizas ofta nazblovado, kaj ĝi estas la kupeo por la kurieroj, kien nekompetentuloj estas malpermesate enveni…

— Sinjoro kapitano! — ŝi kriis kun doloro. — Ĉu vi senĝene elĵetas damon?

— Bedaŭrinde, — rekonis la kuriero malgaje. — Eĉ tio povas okazi, ke mi kondukos vin je la orelo en vian infanĉambron, de kie vi fuĝis.

Sed li devis ridi, ĉar Prücsök eltiris la tenilon de siaj okulvitroj el la dekoltaĵo, kaj ŝi diris tion:

— Pfu!..

Dume ŝi diste etendis sian etfingron de sia mano.

— He, konduktoro!.. Ĉi tie estas kupeo por oficiraj kurieroj… — kriis iu nun malsupre. — Mi estas mesaĝisto per aŭtomobilo. Mi serĉas la sinjoron kapitanon.

— Venu ĉi tien! — diris Deboulier al la proksimiĝanta homo, portanta mantelon el ledo, antaŭ ol la alrapidanta konduktoro povintus respondi.

Sed nun li aŭdis brueton malantaŭ si kaj turniĝis.

— Hopla!.. Jen vidu, la bestieto!

Prücsök estis foriranta. Kaj ŝi tenis la flavan, grandegan, blazonan aktujon en sia dekstra mano. Deboluer saltis al ŝi, sed li retroklinis sian kapon blasfemante, antaŭ ol lia nazo estus batiĝinta al la frapfermiĝanta pordo. Kiam li ŝirmalfermis, Prücsök jam estis sur la ŝtuparo. La kapitano ankaŭ ĉi tie preskaŭ batvundis sian frunton.

Kiel rapidmova scirurino ŝi estas!

Sekvinte ŝin, Deboulier jam ne vidis ŝin sur la taluso. Sed aŭdiĝis bruo de lavango de moviĝantaj ŝtonoj, kiam ŝi deruliĝis, doninte la mortpikon pro indulgo al la ruinoj de sia vesperfestena robo. Deboulier ne prenis la aferon, kiel ŝercon. Li jam tenis sian revolveron en la mano, kaj preterkure li rekriis al la led-mantela mesaĝisto, aperanta sur la ŝtuparo.

— Bonvolu diri, ke la trajno atendu!

— Vi povas esti trankvila. Ne ĝenu vin, sinjoro kuriero! — Kaj la kuriero apenaŭ malaperis el la vidkampo, Cigaro, ĉar li estis la mesaĝisto, diris al la alvenanta konduktoro: — La sinjoro kapitano mesaĝas tion, ke li ne revenos. Li vizitos siajn provincajn parencojn.

Dume la semaforo signalis pluveturon, ĉar Schulteis, la Ĝemeloj donis ŝraŭbingon, kiun li cetere uzis, kiel honoran butonon sur sia mantelo, kaj tiel ili ekfunkciigis la signalilon.

Starante sur la ŝtuparo de la trajno, Cigaro mansvingis al la malproksimiĝanta kuriero emociiĝinte. Ĉar la sentoj estas kontaĝaj, ankaŭ la trajno ekmoviĝis.

DEKA ĈAPITRO

Erari estas home, sed ĝena

Estis tre malagrable en la afero, ke Prücsök eraris.

Nu ne multe.

La miskompreno konsistis nur tiom, ke la letero estis adresita ne al Prücsök, kaj la mencio pri kuriero koncernis ne la personon dekapitano Deboulier, sed ŝakfiguron.

Se ne konsideri tion, la knabino grandparte bone komprenis ĉion.

Sed nun jam estus malfacile senkonsideri tion.

Ĉar doktoro Mervin vere volis tion, ke virino turnu la kapon de la kuriero. Nu, sed tiu kuriero estis ŝakfiguro, kiu havis tiun nomon.

Kaj ĝi estis sendita ne al reĝo Mambiktu, sed ĝi estis uzata al la ludo en la salonon de la oficira kazino!

Tio estas sufiĉe granda diferenco!

La kapo de la kuriero estas globo, kiun oni ĝenerale fiksas per gluo al la skulptita trunko de la kuriero, borinte konvenan truon por fari tiun procedon. La gluo post iom da tempo, kiel tiom da aferoj en tiu ĉi mono, polviĝas, kaj tiam pasiaj ŝakludantoj manke de gluo fiksas la libere turniĝantan kolon per enmetaĵo, farita el papero. La blanka rando de la papero, uzita al la fiksado tiriĝas ĉirkaŭ la kolo de la beleta ŝakfiguro, ke venas en nian memoron la puntkolumaj dandoj el malnovmodaj tempoj, kiam oni dancis la valson de

Lanner, aŭ eble la detranĉita kapo de Johano, kuŝanta sur pleto, surtabligita al danco.

Tia kuriero, haste preparita servis tiun celon, ke la dudek tri jara, juna edzino de sesdek jara, honora ĉefkomandanto de la fajroestingistoj korespondu kun artileria kapitano. La honora ĉefkomandanto de la fajroestingistoj ofte kutimas ŝakludi kun sia edzino trankvil-temperamente, konvena al lia aĝo, kaj li kuraĝe povis rakonti al ĉiu pri si, ke impeta ataka ludo karakterizis lian taktikon. Ĉiun posttagmezon ankaŭ la kapitano vizitis la kazinon, kaj li neniel preterlasis la okazon ludi kelkajn, rapidajn partiojn kun sia amiko, kun la ĉefkomandanto. Post tiuj ŝakludoj, la kapo de la kuriero, fiksita per papero, kvankam ĉi foje ne li meritis la mortkondamnon, eĉ mi pensas tiel, ke plie temis pri intrigo de kelkaj homoj, kondamnitaj al vivo, sed mi asertas, ĉar la kuriero estis sensignifa, malforta figuro, kiel ĝi ofte okazas en mezepokaj historioj, lia senvalora kapo falis en la polvon pro sekreta afero, ruliĝante sub la malproksiman ŝrankon. En la febro de la ludo la edzino de la komandanto (sekvan tagon la kapitano) konstante turnadis la kapon de la kuriero, fiksitan per papero manke de gluo, kaj fine la papero malaperis.

Ili korespondis unu kun la alia pere de tiu kuriero, kiu scias, kial. Miaparte mi eĉ konjekton ne havas, kion povas skribi juna virino al juna artileria kapitano, kio interesas ĉi lastan? Tamen eblis, ke tio interesis lin, ĉar turn-revene de la kapo de la kuriero li ĉiam respondis al ŝi.

Sed la Sekreta servo ne konis pli estimindan tradicion ol la intereson de la ekzistado de la ŝtato, kvankam ili eterne gardas ĝin, se hazarde ili sciiĝas pri privata afero, ili tamen ne hontas kontroli la sekretojn de la leteroj kaj intimitaĵon de malnovmodaj, ĝardenaj domoj, kaŝiĝantaj inter arboj, des

pli, ĉar ili ne nur foje malkovris, ke paro, aspektanta junaj geamantoj, efektive estas du esploristoj.

Ĝi estas jam aparta tragedio pro la favoratoj de Amoro, kiam atakeman taktikon havantaj, emeritaj, publikaj funkciuloj laŭmerite ricevas belsonajn, pompajn kaj sensignifajn nomumojn maljunaĝe. Tiu honora ĉefkomandanto de la fajroestingistoj cetere estas la titulara konsilisto de la kontrol-komitato de la alt-konstruado, reala interna, simbola laika vicintendanto, bala protektanto de la bonfara, gaja organizaĵo de la volontula ambulancservo, kaj fine li estis efektiva, ekstera, tendenca, kaj rajtigita vicarkivisto de la muzeo de la Sekreta servo, estigita por la publiko.

Unuavice la baniĝo estis la kaŭzo de la tuta komplikaĵo. Jam delonge oni devintus malpermesi, ke seriozaj homoj pasigu la tempon, portantaj akrobatan sportvestaĵon, en apudmaraj banlokoj.

La reala interna unuanombra aktiva arkivisto de la Sekreta servo malsaniĝis je folikla tonsilito dum baniĝo, kaj facilanimeco de nezorgema oficisto, eĉ tio eblas, ke pro malico oni oficiale venigis la honoran ĉefkomandanton de la fajroestingistoj anstataŭi la kontroliston de la arkivejo de la muzeo, malsanan je folikla tonsilito. La altaĝa komandanto unue rapidis al la loĝejo de la efektiva kontrolisto. Eĉ por momento ne estis dube, ke li devas anstataŭigi la arkiviston de la muzeo por folikla tonsilito, ĉar ankaŭ li mem jam malsanis je tio minimume dufoje, sed li ne estis sperta pri la akrivado.

Fine li venis en la arkivejon en taŭzita animstato, kie li trovis grandan malordon, ĉar oni reviziis la dokumentojn, taŭgajn por la publiko el tiu vidpunkto, ĉu ties publikigo ne ofendas la justan privatan intereson de kelkaj civitanoj.

Oni certe flankenmetas la korespondadon de la kapitano kaj la juna virino, kiel informon, ofendanta la sanktan privatan intereson, precipe, se ni konsideras, ke nia historio okazas en franca kolonio, kaj la estimo de la romantikaj, teneraj amrilatoj estas konata eco de tiu ĉi popolo.

La titolo de eminenta teatraĵo asertas, ke: Ĉiam estos Juliaj. Ankaŭ ĝi estas trafa titolo, ke: Ĉiam estos hazarde informiĝintaj edzoj. Tiuj, kiuj venas en maloportuna tempo. Respektive en oportuna tempo, aŭ frue, do, jam malfrue. Edzoj, kiuj de jaroj serĉas butonon de mantelo malantaŭ bronza rinocero, kiu estas inkujo, servanta ekskluzive por dekorativa celo, kaj ili trovas am-skribaĵon, ankaŭ ĝi estas butono, kaj ne estas malfacile trovi la apartenantan mantelon.

Kiam tiu emerita, honora oficisto legis tion, ke: „Ĝi estas la kopio de la malkaŝitaj mesaĝoj, metitaj ĉirkaŭ la kolo de la kuriero por fiksi ĝin, en la oficira kazino: 193… D. M. dosiero 1026/243”, li stertore kaptis sian eksterservan uniformon.

La adjutanto, laboranta apud li, tuj komprenis la inferan tragikomikon de la situacio.

— Kie estas… tiu dosiero?!

— Jen — diris la adjutanto, kaj kiam li estis preta per la elektado, evidentiĝis, ke oni kaŝis fasondesegnaĵoj en la kolon de la kuriero. Sed la komandanto jam eksuspektis, kaj li ne cedis plu!

— Li forkuregis. La rapidmensa oficiro tuj telefonis al la pordisto:

— Se la sinjoro komandanto mendas taksion, voku ne malnovan aŭton el la proksimo. Aerodinamikaj veturiloj staras eksterurbe antaŭ la nova cirko.

La pordisto plenumis la ordonon.

La adjutanto telefonis al la oficira kazino. Li volis kontaktiĝi kun iu membro de la Sekreta servo. Li do telefonis al la registara komisaro, al doktoro Mervin, kiu estis direktanto de ĉiuspeca afrika instanco. Li diris al li, ke ŝakĉampionino Maud Hutchins, speciala membro de la Sekreta servo, estas komisiita per la akiro de la kopioj de la korespondado ĉirkaŭ la kolo de la kuriero. Ŝi partoprenas la balon. Li diris eĉ tion kaŝite, ke la edzo alvenos ne pli ol kvaronhoro, taksio estas je lia dispono, ĉar la pordisto estas soldato, kiu fervore plenumas la ordonojn.

Tio jam okazis post la foriro de Deboulier, doktoro Mervin ankoraŭ konsiliĝis kun la gubernatoro. Li ne interrompis la konsiliĝon.

— Pardonon — li diris kaj remetis la aŭdilon de la endoma telefono.

— Ĉu okazis io malbona?

— Bagatelo… Komplikaĵo, kiel en komedio.

Kvankam estis la plej granda problemo.

Ĉar Prücsök dormis ekstere, pri kiu forgesis ĉiu.

— Mi ŝatus paroli kun fraŭlino Hutchins el la konversaciejo. — Li estis singarda. Ĉar li volis senmaskigi nek la membron de la Sekreta servo, nek la am-poŝtistan rolon de la kuriero.

— Maud Hutchins!

— Alo! Fremda, maljuna sinjoro alvenos en la ludsalonon en via afero, ĉar li konjektis ion. La edzo, havanta atakeman

taktikon, kiu plej malfrue…

— Kiel?

Hm… Ŝi ne komprenas. Pertelefone tamen ne eblas tion.

— Alo! Fraŭlino, bonvolu veni al mi. Jam survoje vi renkontos la lakeon, kiu portos skriban instrukcion al vi. Ĝi estas urĝa. Via kolego jam agadas en la afero.

— Jes…

Nun li skribis mesaĝon sur paperon, ke ŝi devas turni la kapon de la kuriero, kaj transdoni la leteron al la adresito, ĉar Mervin estis pedanta. Nek la savanĝelo povas reteni la leteron de la adrestio. Nek la Sekreta servo. Maud Hutchins konis la aferon de la ŝakfiguro. Ŝi kopiis la mesaĝojn eĉ ĝis nun.

Mervin transdonis la koverton kun la letero al la lakeo. Kaj la lakeo iris…

— Pardonon…

Prücsök staris antaŭ li.

— Ĉi vi deziras ion?

— Mi atendas la mesaĝon de sinjoro registara komisaro.

— Ĉu skribitan mesaĝon?

— Jes.

— Jen ĝi estas.

Kaj li transdonis la leteron.

Ni jam scias la ceteron.

Prücsök pensis, ke ŝi komprenas la leteron. Kaj ĝi estis la problemo. Maud Hutchins ne serĉis la instrukcion, ĉar tuj poste, demetinte la aŭdilon, ŝi komprenis la aludon de Mervin.

Jes! Nervoza, maljuna sinjoro! Ludsalono… ŝia afero! Estas evidente!

Ŝi kuregis al la kuriero por elpreni la leteron kaj metis alian anstataŭ ĝi, en kiu ŝi skribas amkomfeson al majoro… Tio trankviligos la edzon.

Ŝi eksciis de la lakeo, ke alia komisiito transprenis ŝian letron de Mervin. Kie ŝi estas? Maud Hutchins serĉas Prücsök-on…

Okazis tiel. Prücsök plenumis tion, kion laŭ ŝia opinio Mervin deziris de ŝi por savi sian patron. Sed ŝi ne sciis ŝakludi. Ŝi konis nur unu kurieron, ŝi do turnis ne lian kapon, sed lian maleolon.

Sed dolore.

Kapitano Deboulier kuŝis en kavo kun elartikigita maleolo, kaj alvenis ĉirkaŭ sepdek sovaĝaspektaj homoj piedpinte, nerimarkite en la krepusko…

DEKUNUA ĈAPITRO

Ne tiu estas bravulo, kiu eltenas la batojn, sed — kiu batas!

Kiam deboulier atingis la bazon de la taluso, Prücsök kuris al grupo da arboj. Revolvero ekbrilis en la mano de la kuriero.

— Tuj haltu, ĉar mi mortpafos vin!

— Kiel vi volas! — rekriis Prücsök, vestita jam preskaŭ nur per ĉemizo, sed subaksele kun la aktujo. — Mi tre malkonsilas fari tion!

Kaj ŝi retroiris. La kapitano rapidis per grandaj paŝoj. Li ne kuraĝis kuri, ĉar li timis, ke la knabino forkuros.

— Je mia oficira honorvorto, mi senhezite mortpafos vin, se vi provos fuĝi.

— Kion vi volas de mi?

— Nur tion!

Unu salto… Kaj li kaptas ŝian pojnon.

— Transdonu la aktujon al mi!

— Nu… Kial vi forprenas ĝin? Mi kunportas ĝin anstataŭ retikulo, por miaj tualetaĵoj. Pudro, ruĵo, parfumo kaj alĝustigebla ŝraŭbŝlosilo estas en ĝi. Simpla necesujo.

Sed la oficiro tute ne interesiĝis pri la necesujo, ekipita ankaŭ per alĝustigebla ŝraŭbŝlosilo, kalkulinte je ĉiuj eventualecoj, sed li energie kaptis la flavan aktujon kun la blazono el sub la akselo de la knabino. Tiam la trajno forrapidegis.

— Vi amare pentos, ke la trajno foriris! — li alkriis la knabinon.

— Kial? Ĉu mi fajfis? Ĉu la armeo nun jam punos min anstataŭ la staciestro? Kaj bonvolu doni mian aktujon!

— Tiu aktujo…

Lia vorto haltis. Sur la flanko de la flava aktujo, anstataŭ la franca blazono estis skribite en kadro:

Se vi havas honeston,

ne ŝtelu la aktujon.

Notis Prücsök.

Tio estis ne lia aktujo!

Ĝi ne estas la vera, en kiu troviĝas la letero! Oni ja faris ĝin el multe pli dika ledo.

— Kia aktujo ĝi estas?

— Mia privata aktujo. Kial vi forprenis ĝin? Ankaŭ vi havas tian! Mi vidis!

Deboulier staris senkonsile kaj konsternite. La trajno jam estis malproksime.

— Nu atendu! Mi mortpafigos vin pro tio, sorĉistineto!

— Kial vi fanfaronas? Vi rajtas mortpafigi neniun! Eĉ nun mi ne scias, kion vi volas de mi, se vi ne forlasos min, mi piedbatos vin je la tibio! — ŝi anhelis sovĝe kaj ŝatintus liberigi sian brakon.

— Via komplico ŝtelis mian aktujon!

— Mi scias pri nenia komplico. Mi entrajniĝis gemute, kaj vi traktis min brutale.

— Tiu ĉi aktujo estas tute simila al la mia.

— Ĉu kaj? Ĉu estas malpermesite ties formo? Mi kunportas ĝin, ĉar mi bezonas multe da pudro, de kiam mi vizitas balon.

La kapitano kolere skuis ŝin kaptinte ŝiajn brakojn.

— Kial vi komencis kuri?

— Ĉar vi postkuris min. Pro kio mi timiĝis.

— Kial vi ne haltis, kiam mi kriis?

— Kriego ne trankviligas timiĝintan homon. Neparolante pri tio, ke vi ne limigis vian armilportan rajton. Sed nun jam forlasu min, ĉar Dio estu la atestanto, ke mi boksos, kaj vane vi prenas mian brakon, mi povas eĉ kraĉi.

Sed ŝi elektris la trian version, ŝi piedbatis la kapitanon je la tibio.

Nun li staras en krimterura situacio, sen trajno, sen letero, kun feroca bubino.

— Vi diros multe pli en la prizono de la prokurorejo.

— Ĉu vi volas timigi min per tio? Mi estas kutima gasto tie. Ruĝa fripono kaj Mervin estas miaj bonaj amikoj — kaj ŝi tiradis sian brakon ŝrikante, kiel rabiiĝinta pantero. Ŝi estis vestita jam preskaŭ nur per la okulvitroj kun tenilo. El ŝia malpura, ruĝiĝinta vizaĝo kun sovaĝa kolero brilis ŝiaj rezolutaj, flaman okuloj. Ŝiaj hirtaj, malobeemaj, papou-

similaj bukloj, ŝiaj piedbatoj kaj la svingiĝantaj brakoj konvulsie baraktis en la premo de Deboulier.

— Vi estas insolenta, obstina bubino! — konstatis la kapitano relative malfrue, sed tuj kompreninte la solan avantaĝon de la situacio, kiu estas deviga, deca maniero al la virinon, sed ĝi ne koncernas infanojn ĉe ĝentiluloj.

— Restu sen moviĝado, ĉar…

— Ĉu vi ne delasos min?

Pum!.. Kape ŝi batis la kapitanon je la brusto!

Tiam ŝi ricevis vangofrapon.

Ankaŭ la kapitano mem timiĝis, ĉar la infano simple freneziĝis laŭ la bakterologia senco de la vorto. Ŝi altvoĉe ŝrikis neartigite:

— Ĉu vi ekbatis min!.. Tial vi mortos!..

Ĵetinte sin en la aeron per sia tuta korpopezo, ke ŝia hararo falis ĝis ŝia nazo, ŝi eltiris sin el la preno de la timiĝinta Deboulier, kaj anstataŭ forkuri, ŝi skrapis per siaj dek ungoj lian vizaĝon, deŝirinte ties haŭton, kaj ŝi piedbatis, mane frapadis, ĝis Deboulier, vekiĝinta el sia konsterniĝo, komencis denove trabati ŝian postaĵon.

Sed lia maldekstra mano, kvazaŭ metalo, metita en ian ŝraŭbpremilon: estis nemovebla inter la du malmolaj makzeloj de la knabino, kaj la etaj, akraj detoj senindulge penetris lian karnon profunde.

Li batis ŝin je la nuko!

— Delasu min…

Prücsök nee skuis la manon inter siaj dentoj. Post la naŭa nukofrapo fariĝis malpli persista la nea kapskuo, kaj ĉirkaŭ post la dekkvara ŝi malfermis sian buŝon.

Ŝi silente rektiĝis.

— Kion vi volas? — ŝi demandis mallaŭte, sed serioze.

— Vi venos kun mi al la plej proksima stacidomo — spiregis la kapitano, kaj la ĉifonaj restaĵoj de lia uniformo tute bone harmoniis kun liaj blua subpalpebro kaj deskrapita vizaĝhaŭto.

— Kial vi bezonas honoran akompanantaron? Mi trankvile promenis ĉi tie kun mia aktujo, kiam vi insultis min.

— Vi do rakontos tion en la prokurorejo. Nun jam ne komencu ĝin denove, aŭ ĉu vi ankoraŭ deziras interbatadi?

— Jes. Mi nur ripozos iomete.

Ŝi rigardis Deboulier-on spiregante.

Kaj ankaŭ Deboulier rigardis ŝin. Kvankam tiu knabino vanigis lian pluan karieron, kaj ankaŭ tiun de doktoro Mervin. Jam dekomence ili sciis, ke la riskaĵo ĉe tiu ludpartio estis ilia kapo, kiu havis kunligon kun ilia kolumo.

Nun jam estis certe, ke ili perdis…

Sed eĉ tiel li ne povis subpremi sian interesiĝon al tiu stranga, freneza adoleskulino, kiu en la balejo konvinkis kaj kortuŝis la eminentajn sinjorojn de tiu ĉi parto de la mondo, poste ŝi enigme forŝtelis aŭ helpis ŝteli lian aktujon.

Ĉu ŝi estas infano, krimulino, spionino?

Certas, ke ŝi estas freneza, kiam oni incitas ŝin.

— Bonvolu veni kaj ne devigu min fari tion, al kio momente mi havas la plej minimuman emon.

— Mi venas… — ŝi respondis malgaje — mi tute ne povus bati vin kun konvinkiĝo.

Kaj ŝi serĉis sian malaperinta balŝuon, la solan, kiun ŝi ankoraŭ havis. Sed vane.

— Ĉu?! Kial vi ne povus estis violenta al mi? — demandis la kapitano.

— Ĉar vi humiligis kaj venkis min, mi do tute enamiĝis al vi. Oni ankoraŭ neniam batis min.

— Ĝi estas mia fato — murmuretis la kapitano, kaj malgraŭ lia tragika situacio, li preskaŭ ekridis.

— Mi ŝatus, se vi sekvus min sen devigo. Ĉu eblas tia subita ŝanĝiĝo ĉe vi?

— Tre subitaj ŝanĝiĝoj okazas ĉe mi — ŝi diris tute mallaŭte, kaj estis superflue diri tion, ĉar ĝuste la kapitano konis ŝian tiun flankon plej bone.

D E K D U A   Ĉ A P I T R O

Am’ profunda, kav’ senfunda. Precipe, kiam oni kovras kaj sursidas ĝin

…La maleolo de la kapitano deartikiĝis tiel, ke Prücsök baldaŭ ŝanĝis sian humoron kaj puŝis lin en kavon. Ŝi estis sperta fari tiajn, insidajn, subitajn atakojn. Ŝi rigardis dekstren, kvazaŭ ŝi malgaje meditus pri la vidaĵo de la nuboj, poste ŝi ŝovis maldekstren sian enorman, solan ŝuon per reve promenanta movo, kaj pum!..

Ŝi saltis kaj puŝĝis al la stumblinta, bonfida akompananto, kaj laŭ la stumblo-trajektorio, sekvinte arkon de parabolo, li falis kape en mortel-kavon, kion oni uzis por ripari la fervojan taluson.

Poste, nur mallongigi la aferon, ŝi trifoje batis la kapon de la ekaperinta kuriero, kiam li fine rezignis la provadon kaj svenetis.

— Mia kara povrulo… — diris Prücsök, preninte en sian sinon la kapon de Deboulier, tute ruiniĝinta finance, morale, korpe kaj anime. Ŝi karesis ĝin tenere kaj ploris amare.

Poste ŝi ĉirkaŭrigardis, kovrinte la objekton de sia amo, falintan en la kavon, per la deŝiriĝinta pordo de la pavimist-domo, kaj sidis sur ĝin.

Ŝi atendis tiel.

Ŝi bone sciis, kio okazos.

Post nelonge sepdek homoj ŝteliris singarde el la direkto de la fervoja ponto. Avane venis Mandareno la Tantiema kaj Bob la Malforte-batu. Ili ekvidis la stumblantan knabinon

inter la ŝtonoj, rapiantan renkonte al ili. Ankaŭ Patro Korn vidis la proksimiĝanton, kaj diris al Mandareno la Tantiema:

— Demandu — li diris montrante al Prücsök — tiun ebrian laboriston, ĉu li ne vidis la knabinon ie?

— Ŝi ja estas Prücsök! — akrekriis Schulteis, la Ĝemeloj, ĉar li neniam forgesis sian solan, civilan metion, ke li estis profesia zeloto en futbalmatĉoj, kiel dekses jarulo.

— Ba! — diris Hümér la Elĵetanta — tiu homo tute ne similas… — sed tiam jam ankaŭ li rekonis ŝin.

La sepdek homoj rapide ŝteliris al Prücsök.

…Deboulier nun rekonsciiĝis kun zumanta, ŝvelinta kapo en la kavo kaj aŭdis mallaŭtajn voĉojn.

— La trajno foriris, kaj la kapitano jam estas en sekura loko… Laŭ mia opinio estus pli saĝe, se vi reirus al onjo Babette kaj nerimarkite okupus lokon ĉirkaŭ la domo.

— Ĉu ni tamen povas manĝi ion? — demandis Hokbaton Al Li, la Kandidato, kiu serĉis Ludovikon la Saĝan, ĉar li ne revenis sur la luitan lignokeston, en la interno de la arkano, eble okazis al li io malbona, kiel maljuna homo.

— Estis domaĝe lasi forkuri la kapitanon — diris Gnomo la Enorma.

— Ni estus persvadintaj lin ne fari denuncon.

— Ĝis Deboulier alarmos, Cigaro jam transdonos la leteron de la kuriero al la adresito. Li ekveturos per la matena trajno al Tanger.

— Frostotremo trakuris sur la dorso de la kapitano. Kia Cigaro vojaĝos anstataŭ li al la kongreso.

— Mi bezonas vin, ĉar nun mi iros al Mervin, tial kiuj momente ne havas antecedentojn, tiuj staru flanken. Sed nur tiam, se ili ne estas police serĉataj.

Du homoj staris flanken. Iu estis la sesjara Cefi, kiu sekvis Prücsök-on ankaŭ ĉi tien.

— Ĝi do estas malmulte. Mi petas tion, ke vi iru en la havenon, diru al la homoj, ke venu kelkaj morale kaj socie pli bonaj personoj al la pordego de la prokurorejo por atendi min. Ili povas esti nur legom- kaj fiŝvendistinoj, krome sak-portistoj, ĉe kiuj ofte okazas, ke ili havas laboron kaj registritan loĝejon.

— Se tiu homo ne estas ŝtatano, eĉ tiel povas okazi problemo al li, ĉar sen carte d'identité estas malpermesite dungiĝi — diris Ludoviko, la Saĝa, kiu alvenis kun onjo Babette brak' en brako, kaj li devis paŝadi singarde, ĉar lia pluvmantelo sving-leviĝetis pro la vento.

— Tiel do ankaŭ la ne ŝtatanoj apartenas al la escepto. Sed mi ŝatus, se tiu Mervin vidus, kiam mi vizitos lin, ke mi havas amikojn, kiuj faros bruon, se li provos trompi min. Mi plenumis tion, kion li petis, li do devas veni inspekti la okazejon, ĉar li promesis tion rekompence. Li provos elturniĝi, ĉar la maŭro faris sian devon, li povas foriri maldekstren.

– Ĉu vi volas diri tion — klarigis la aferon kapitano Aŭrelo, la Ĉifona, — ke tiu kuriero nomiĝas Maŭro kaj li forfuĝis?

— Mi volas diri tion, ke vi estas granda idioto. Mi timas, ke tiu doktoro Mervin promesis ĉion, sed nun li faros nenion, ĉar nur senpova, delikata, milda knabino vizitos lin.

— Vizitu do lin vi mem! — kriis onjo Babette. — Estas plej bone aranĝi tion persone.

Neniu komprenis, kiam evidentiĝis, ke Prücsök karakterizis sin senpova kaj delikata. Deboulier, ĝiskole en mortero, sub deŝirita pordo, heziteme etendis sian manon al sia kapo, kaj ankaŭ li miris. Li ne havis multe da emo eĉ ekparoli. Kion li povis esperi kontkraŭ tia superforto? La knabino ne transdonis lin al siaj suspektindaj amikoj en lia nuna stato. Tio estis bela de ŝi.

— Nun foriru diskrete, ĉar Matiaso atendas min, kaj oni baldaŭ devas enterigi liajn tri pasaĝerojn, ĉar malagrablaĵo povas okazi al la ŝoforo pro ilia foresto.

…Oni tamen ne povis enterigi la tri mortintojn, kaj la funebranta parencaro rezignaciis ĉe la unua mankanta kadavro, ke ilia karmemora proksimulo malfruiĝis al la entombigon pro ia kaŭzo. Pro tiaĵo oni rajtas misfamigi neniun, ĝis ne aŭskulti lian ekskuzon. Ankaŭ sur la transa bordo de la vivo iu povas havi neprokrasteblan aferon.

Audiatur et altera pars.

La karmemorulo, kvazaŭ estus fuĝanta de antaŭ la pereo, ne alvenis, kvankam jam komenciĝis la sekva enteriga ceremonio. Feliĉe nek tio estis urĝa, ĉar ankaŭ la forpasinta koncert-reĝisoro Svetozar Trunker malfruis, kvazaŭ li estus forvaginta ien, kaj dume li forgesis sian entombigon.

Sinjoro Duval, rompita kreditoro, de antaŭ kiu li frue transloĝiĝis en la alian mondon kun la lasta partopago de ĵaketo, li mansvigis ĝemante, ke la kompatindulo estis distrita jam dum lia vivo.

Nur tiam evidentiĝis, ke la furgono ne alvenis kun la forpasintoj.

La furgono tute ne povis fari tion, ĉar li kuregis per paniksimila rapideco sur la landvojo al Tanger, por urĝe ekskursi kun la mortintaj pasaĝeroj, kvazaŭ oni estus subaĉetintaj Matiason, ke li faru aventurplenan, kurban vojon kun ili, antaŭ ol eterne dormi.

D E K T R I A   Ĉ A P I T R O

Prücsök savas, kio estas savebla:

Ĉio kaputiĝas!

Kiel venis Matiaso sur la landvojon, kondukanta al Tanger, kun siaj silentemaj pasaĝeroj, el kiuj koncentr-reĝisoro Svetozar Trunker estis distrita jam dum sia vivo, precipe, kiam tremis pri liaj pagendaj partopagoj?

La afero estis unu el tiuj, kiujn nur Prücsök povis meti klara tiel logike, laŭ sia individua maniero ĝis la plej etaj detaloj, ke estus plena kaoso.

La knabino subapogis la pene levitan la pordon, kaj kiam la nerekonebla kaj rompita Deboulier grimpis ĝis la rando de la kavo. Prücsök stumblis kaj refaligis la pordon sur la kapon de la objekto de sia amo.

— Oje!

— Ŝi denove levis ĝin temem, sed la kuriero decidis ĉesigi sian pluan provadon, kaj li restos tie. Iele-iome li jam alkutimiĝis al la kavo, kaj iafoje tiuj kelkaj batoj sur lia kapo estas malpli ol la mondo! Nur kiam Prücsök eksvingis la pordon kaj ĵetis ĝin sur la transan flankon, Deboulier tiam kuraĝis malrapide elgrimpi. Li aspektis tiel, vestita per blanka mortelo, kiel malgaje vaganta statuo, fuĝinta de sur sia piedestalo.

— Diru — li demandis la knabinon, — ĉu vi ne timas, ke mi mortigos vin?

— Mi tute ne kalkulas je dankemo. Nuntempe…

… Kaj ŝi mansvingis kun amara rezigno…

— Kial mi estus dankema al vi? — demandis la kapitano kun miranta indigno.

— Ĉar mi kaŝis vin, ke oni ne kaptu vin. — La kapitano murmuris ion. Sed li diris nenion.

La knabino tre malgaje iris al ŝtonamaso, kunportis la lampon kaj plorante etendis ĝin al la kapitano.

— Jen prenu, kuriero. Batu min je la kapo, ke ni estu kvitaj… Ne ĝenu vin, mi ne batos vin, ne timu…

La kapitano ne eluzis tiun grandaniman proponon. Li eksiblis post unu paŝo kaj tuj eksidis sur la teron.

— Mia maleolo atiktordiĝis.

— Nenia problemo, la kadavrotransporta aŭto venos ĉi tien.

— Kiel?!

— Vi komprenos ĉion. Mi ankoraŭ multfoje savos vian vivon. Nun mi ne povas klarigi la tuton.

— Mi komprenas ĉion — diris la kuriero amare. — Unue vi mensogis pri la amo, poste vi puŝis min en la kavon.

— Mi ne atendas dankemon pro tio. Nur amanta virino povas puŝi viron en fosaĵon tiel malegoisme — kaj ŝi ploris amare. Ĝi doloris min pli multe. Sed mi devis fari tion, ĉar venis miaj amikoj.

— Kial koleras min la altestimataj sinjoroj banditoj kaj rabistoj?

— Ili ne koleras. Sed vi estas netimigebla, kiel Lohengrin el la opero Cigno-kavaliro. Vi ekkoketis ankaŭ kun mi. Nu, sed nun tuta kohorto venkas la kurieron. Precipe, se vi elprenos vian revolveron, tiam ankaŭ ili elprenos sian poŝtranĉilon. Mi timis, ke ili mortigos vin, ĉar mi amas vin, kaj mi petas nur tion, ke vi batu min je la kapo!

La kapitano forigis per mangesto la lampon, ĝentile etenditan al li. Nervozigis lin, kiam la knabino proksimiĝis al li per tiu peza, metala objekto. La tagmeza suno varme brilis, kaj la malmoliĝinta mortero fariĝis strikta malliberejo ĉirkaŭ li. Kion fari?

— Vidu infano mia — li diris mallaŭte, — iru nun hejmen aŭ kien vi volas, kaj dume telefonu al la soldathospitalo, ke mi estas ĉi tie kun elartikigita maleolo. Vi savis mian vion… Sed vi ne povas savi mian honoron. La aktujo jam estas malproksime! Mi lasas vin forkuri… Ne, ne… lasu tiun lampon paca. Ĝi nervozigas min. Estas nekontesteble, ke vi savis mian vivon, rekompence akceptu de mi ok-dek jarojn neplenumotajn en prizono. Iru, kaj provu esti bona.

— Ĉu vi pensas, ke mi vere… estas tia Hari… tia Hara Kiri, kiun la Ŝtipkrurulo sendis, kaj mi murdas kun verda rido?

La kapitano miris pri tiu malklara frazo, li ja ne batis ŝin je la kapo, kvankam Prücsök proponis tiun eblon.

— Tio ne gravas, fraŭlino. Mia soldata kariero nun jam finiĝis, kaj nenio interesas min.

— Ĉu vi diras tion, ke vi volas mortigi vin?

— Bedaŭrinde mi ne povas fari tion. Tiu skandalo nocus al Francio. Soldato devas ne nur morti pro sia patrujo, sed eĉ vivi, se estas bezonate, kuraĝe, dece al viro.

— Mi petas vin… bonvolu klarigi tion… — diris Prücsök ekscitite. — Kio okazos al vi tiel?

— Mi petos mian pensiigon. Kaj mi malaperos ĝis mia vivofino de antaŭ la publiko. La ŝtelita letero signifos tre gravajn konsekvencojn rilate min.

— Ah! — ŝi kriis ridetante — oni trompis vin. Foje la matena poŝtisto de la havenurbo perdis ĉiujn registritajn leterojn, oni tamen ne pensiigis lin. Krome li estis ankaŭ drinkema. Vi devas mensogi tion, ke vi metis ĝin en la atendejo, dum vi trinkis bieron, kaj vi vidis nur en la trajno, ke vi ne kunportas la aktujon kun la letero, transdonendan al la adresito. Oni nomos vin ĉiaspeca kanajlo, kaj elblas, ke la generalo subtrahos iom el via salajro, sed post semajno jam vi portos la leterojn denove. Mi garantias tion.

Sed ŝajnis, ke la kapitano ne komprenas aŭ ne konsentas kun ĉiu detalo de la plano, ĉar li sidis nur unuanimne. Prücsök genuiĝis antaŭ li kaj prenis la vizaĝon de Deboulier inter siajn manplatojn. La duono de lia vizaĝo falis sur la teron kaj rompiĝis. La malpli granda parto de la mortero fikse algluiĝis; li aspektis terure tiel.

— Aŭskultu min… Deboulier, malgaja kuriero… Mi iros por mensogi, kaj mi rakontos tiaĵon, ke la ĉefstabo distingos vin eĉ per ordeno. — Ŝia voĉo tremis ĉiam pli nervoze, vidinte, ke ŝia konsola parolo ne efikas lin. Ŝi provis rideti, sed jam larmoj sidis en ŝiaj okuloj kaj timis: — Kial vi estas tiel malesperiĝinta? Oni ne manĝos vin pro tiu letero… eblas, ke ĝi ne estis registrita, kaj…

Subite ŝi ĵetis sin al la kolo de la kapitano, de sur kiu falis grandaj muropecoj kun bruo, dume Prücsök ekkriis kun amara plorsingulto:

— Diru… Ĉu mi faris ion malbonan? Mi ne volas, ke vi havu problemon!

— Kia enigmo vi estas — diris la kapitano senintence. — Estas egale… La letero nun jam ne povas alveni al Tanger morgaŭ, kaj se vi volas sciis, konfuzkapa, plorĝemante murdanta vivsavantino: hodiaŭ finiĝis kariero de tricent jara soldatfamilio, kiam mi abdikos kaj petos mian pensiigon.

— Ekzemple mi ne komprenas tion, sed ĝi estas eksterordinare bela — diris la knabino. — Ĉu… tiu letero se ne estos en Tanger? — Subite ŝi revenis al sia favorata ideo. — Ĉu vi mensogus tion, ke la adresito estas nekonata, tial vi transdonis la leteron al la poŝtisto por enmanigi ĝin?… Ni kulpigus la leterportistojn per tio!.. Bonege! Ĉu? Ankaŭ Hümér la Elĵetanta jam faris tion! Oni ĉiam povas mensogi…

— Prave. Sed post tricent jaroj jam estas malfrue komenci, se ankoraŭ ĝis nun neniu mensogis en nia familio. Kaj la honoro de soldato estas garantio de la ora epoleto. Ĝi estas la plej valora, sed la plej delikata alojo.

La kapitano parolis trankvile, serioza, sen patoso. Sed li ne povis daŭrigi, ĉar la knabino salte leviĝis.

— Nu, ĉio estas nuligita! Mi savos vin!.. Atentu!

Ŝi kuregis. Ŝi diris, demandis, pensadis nenion, sed kiam io venis en ŝian kapon, ŝi tuj kuris ekagi, por savi Deboulier-on. Ĉar ŝi savos tiun, kiun ŝi amas! Ŝi savos lin, eĉ koste de lia vivo!

Ŝi telefonis al la Muzikanta Rato el relvojgardista dometo.

Ŝi ĝojkriis, aŭdinte, ke Matiaso laŭkutime, dum lia oficiala vojo, li prenas fuelon en la drinkejo.

— Matiaso! Tuj venu ĉi tien! Interstacia relvojo, kie ni agadis antaŭtagmeze! Kunveturigu ankaŭ Cigaron!

— Neeble, oldulinjo, mi havas tri pasaĝerojn en la Rolls-Royce de Elio!

— Kio estas urĝe jam al ili?... Komprenu, ke nun temas pri vivo aŭ morto, kaj tio dependas de la kubo, se vi ne venos, tiam morgaŭ mi venos al vi kiel oficiala frajto, kiu vivis dekses jarojn, ŝi mortis pro vi, ĉar vi lasis ŝin selhelpa... Matiaso! Ĉu vi lasos min morti? Alo?! — ŝi ploris petegante.

— Ne faru tion, ĉar oni malliberigos ĉiun homon pro vi...

— Nun temas pri tio, ĉu vi mortigos min, aŭ mi estas via amiko?... La cetero ne gravas! Aŭ ĝi estas superflua babilaĉo... Por kompreni ĉion, la maleolo de Deboulier elartikiĝis, kaj lia vestaĵo estas gipsita, krome temas pri lia epoleto, se perdiĝus la registrita letero... Kion vi ne komprenas? Li estas tricent jara kuriero, sed ĉio dependas de tio, cetere oni pensiigos lin, kaj ĝi signifas lian morton, kvankam li ne volonte faras, eĉ tiam devas vivi la kompatindulo... Kial vi ne povas kompreni tion? Kial vi estas tiel senkora, kiam mi petas vin veni ĉi tien, kaj kunveturigu Cigaron? Malgraŭ tio oni povas gaje enterigi!.. Se vi eĉ nun ne komprenas, tiam mi funde ekkonis vin... Matiaso! Ĉu vi lasos min ĉi tie?... — kaj kiel ploranta bloveto ŝi ankoraŭ aldonis: — Alllooo...

...Matiaso prenis en sian aŭton Cigaron ĉe la seka doko. Komence la severa apaĉo tute ne volis aŭdi pri la kunveturo, ĉar li tre suferis pro siaj diversaj vundoj, kaj apenaŭ pasis duono da horo, ke Prunoki, la lignaĵisto, kunkudris la vundon sur lia kruro. Estos sufiĉe malagrable al li matene forvojaĝi! Sed aŭdinte de Matiaso, ke ili devas kunporti Prücsök-on, ĉar

ŝi freneziĝis interstacie, li tamen sidis apud la ŝoforon, kaj ili rapidis.

Dume Prücsök prenis sian aktujon. Ĉar ĝi estus apud la reloj en malpelena barelo, en kiu oni deponis la oleon por impregni la ŝpalojn. Ŝi jam atendis ilin, ankoraŭ en sia iometa vestaĵo, kiam ŝiaj amikoj alvenis kun la tri mortintoj.

— Venu, estas granda problemo, sed ĉio povas ŝanĝiĝi bona. Vi devas interveni, Cigaro, sed tre atentu, ĉar eblas, ke oni pendumos vin… Gravas, ke vi devas tuj ekveturi per la kadavrotransporta aŭto al Tanger, kaj fari la taskon de la leterportisto anstataŭ Deboulier, ĉar la matena trajno jam estas malfrua, kaj vi devas transdoni ĝin en lia nomo. Kaj en la vestaĵo de la kapitano, kian li havas. Tian vi povas ŝteli survoje. Eĉ momento ne estas prokrastebla.

— Ĉu via menso iris promeni? — kriis Matiaso timiĝinte. — Tri kadavroj troviĝas en mia veturilo.

— Se vi revenos kun tiuj, eĉ tiam agrablos al ili la eterna ripozo. Mi volis poroti la leteron matene kun Cigaro, sed nun estas bezonata pseŭda soldato, do: viro, uniformo kaj furgono!

— Vi estas tute freneza! — ridis Matiaso krude.

— Se vi persvados min pri tio, tiam mi pikos la poŝtranĉilon en mian kolon — asertis Cigaro, kaj ilustrante tion, li premis sian dikfingron sub sian mentonon, kie estas la plej malmola korpopartro de ĉiu homo. — Ĉu vi pensas min freneza?

— Ĝi ne estas demando de psika stato — diris la knabino.

…Kian potencon havis Prücsök, kiel ŝi regis super tiuj homoj? Ĝi estas tiu enigma elemento, kiu dum la daŭro de la historio de la romano kaj en tiom da aliaj veraj historioj

servas per tiu mistika, sed real-gusta enhavo, kiu elmeritas la nomon legendo.

Tio certas, ke kelkajn minutojn post la ekscitita dialogo la furgono estis survoje al Tanger kun Matiaso, kun Cigaro kaj kun la tri forpasintaj sinjoroj…

DEKKVARA ĈAPITRO

La kuriero bonŝance ne vundiĝas, sed lia sanstato estas tre grava

— Kion vi faris? — demandis la kapitano, kiam Prücsök revenis.

— Tio neniam estas antaŭsciata… — respondis la knabino singarde. — Nun vi devas kaŝiĝi.

— Ĉu vi telefonis la la hospitala aŭto?

— Jes. Ĝi jam estis ĉi tie, oni sendas saluton al vi, kaj ili aranĝos ĉion. Vi povis aŭdi, kiam ili bremsis. Ĉar tiu bubo kredas tion, ke li haltas per la aŭto antaŭ la drinkejo nur por eniri tien kaj preni fuelon, kaj nek pro la mondo li verŝus oleon en ĝin. Vizitante balon, la bremso grincadas tiel, ke la tuta hospitalo vekiĝas pro tio.

La kapitano frotis sian cetere stuporan kapon kaj palpebrumis ofte, ke la mortero kribrante falis de sur siaj okulharoj.

— Aŭ vi parolas idiotaĵojn, aŭ mi havas cerban komocion, kaj mi halucinas.

— Ĉi-lasta estas verŝajna. Mi do telefonis al la hospitalo, alvenis al aŭto, kaj ni aranĝos ĉion. Cigaro ankoraŭ devas akiri maskoveston, sed li ŝtelos ĝin survoje. Nur la mortintoj ne kaŭzu gravan malfruiĝon, kio estus malbona.

— Diru: ĉu efektive havas sencon tio, kion vi parolas?

— Ni ankoraŭ ne scias tion. Se ĝi ne havas multan sencon, tiam Cigaro estos pendumita. Kvankam li estas mia plej

bona amiko.

Li kaptis la brakon de la knabino kaj skuis ŝin.

— Kion vi faras, diablino?!

— Ne komencu denove la matĉon. Cigaro anonciĝos kun via legitimilo kaj transdonos la leteron. Morgaŭ li revenos. Tiam vi telefonos al viaj ĉefoj, ke enmaniginte la leteron, vi alvenis kun elartikiĝinta maleolo. Tiel vi faris nur malregulaĵon, sed via epoleto ne velkos.

La kapitano konsterniĝis.

— Kio?…

Tiam… Ĝi ja… Tamen ŝajnas tiel, kvazaŭ li havus eblon! Pritraktinda afero ne estas kun la indiĝena reĝo, oni sendis la leteron nur tial fare de li, ĉar ĝi estas tre grava…

— Nur konfidu vin al mi! Vi povis vidi, ke mi ne faris eraron ĝis nun.

— Nu… Vi maltrafis la baton per la ferstango, kaj vi devis ripeti tion. Ĝi estis makulo de beleco.

…Poste la situacio fariĝis iom malgaja. La eksterordinara fizika korpkondiĉo kaj superhoma fortostreĉo de la kapitano ne pruviĝis sufiĉa al la pezaj plagoj. Lia artiktordo, ŝvelinta kiel rondforma paneto tre suferigis lin. Eksidinte sur la teron, li spiregis elĉerpiĝinte kaj varmega frostotremo trakuris lian korpon. Li havis febron kaj ne povos stari sur siajn piedojn.

— Mi ne povas iri… plu…

Lia vestaĵo, dura kiel kiraso, sufokis lin en la premaera varmego. Prücsök sidis apud lin, premis sian vizaĝon al la

febra soldato kaj falis ŝiaj larmoj. Estis karakterizaĵo de ŝia individuo, ke inter du konsternigaj frenezaĵoj ŝi ĉiam ploris iomete por ripozi.

— Mia koro tre doloras… Mi estus farinta nek pro mia patro, ke mi mortigu vin tiel, postulate de la Sekretaj servistoj.

— Kiaj… servistoj?… — ahelis la kapitano.

— Mi ne rajtas paroli pri tio. La diskreteco de la potenco devigas min.

Dirinte tion, ŝi malligis la laĉon de Deboulier kaj detiris la ŝuon de la kapitano de sur lia piedo. Ŝi akvumis sian verdan ŝalon ĉe proksima rojo kaj vindis la inflaman korpoparton per improvizita bandaĝo. Ŝi eltiris kelkajn fibolojn el la profundo de siaj hirtaj, disstarantaj, papuo-similaj haroj, kaj dufoje enpikinte en la inflamon, ŝi estis preta per sia laboro.

Mi rimarkas, ke la verda ŝalo, kiu estis la bazo de la bandaĝo, iam estis identa kun ŝia vesperfestena robo.

— Diru… kial vi faris ĉion ĉi? Ĉu vi laboras al la spionoj?

— Ne. Mi diris nur tial, ke mi estas la Verda Rido, kaj la Ŝtipkrurulo sendis min por rabi la sekreton de la mortoradio, ĉar mi bezonis verŝajnan erarigon. Sed mi ne estas Mata Kiri. Cetere ŝi sinmortigis en Japanio.

La kapitano ne plu demandis, ĉar ĉiu klarigo de la knabino faris la aferon pli konfuza. Krome sveno ĉirkaŭis lin.

Poste Prücsök provis pene porti Deboulier-on. Ŝi trenis lin ĝemante, plorante kaj spiregis. La kapitano rigardis sur ŝin desupre, sed poste li jam faris nek tion, ĉar en la proksimo de la urbo, ĉe la lasta montet-kurbiĝo la knabino glit-

stumblis, kaj ili ruliĝis malsupren, kuntreninte arbustojn, ŝtonojn.

— Mi devas foriri por peti helpon… — anhelis Pröcsök. Vidinte, ke la kapitano kuŝas sveninta, ŝi denove ploris iomete. Dume la detirita oficira ŝuo pendis laĉe ligita ĉirkaŭ la kolo de la knabino. Ŝi nun surprenis ĝin anstataŭ sia mankanta ŝuo, kalibro kvardek kvin. Spite al tio, ke ankaŭ tiu ŝuo estis maldekstra-pieda, kaj ŝi jam havis tian el la malnovaj, grandegaj piedvestoj, ŝi tamen komforte surprenis ĝin, nur ties aspekto efikis iom konsternige je la unua rigardo. Ortopedia specialisto certe konstatus eksterordinaran diagnozon rilate la kompatindan knabinon, kiu naskiĝis kun du maldekstraj piedoj, kaj unu el tiuj estas multe pli granda.

Kvankam tiu knabino ŝajne havis du maldekstrajn piedojn kaj du maldekstrajn manojn, ŝiaj nekutima temperamento kaj rezoluto antaŭdestinis ŝin al eksterordinaraj faroj. Altranguloj paliĝis eĉ post jaroj, menciinte tiujn agojn.

Ĉar ŝi ne povis iri en la urbon en ĉemizo, precipe pro ties reduktiĝinta amplekso ĝis la ekzistminimumo, ŝi ekiris al la vinbermontetoj kaj vizitis sensuspektan vitej-gardiston, kiu dormis sur sia surturo.

Ŝi skuis lin.

— Sinjoro vitej-gardisto! Oni ŝtelas la frukton!

La gardisto salte leviĝis kaj kuregis en la kabanon por serĉi sian ŝargitan pafilon. Ferminte la pordon, la knabino riglilis ĝin kaj foriris en la surtuto de la malliberigita vitej-gardisto, kiun ŝi povintus porti kiel vestaĵon kun tiel nomata trenaĵo pro ties longo.

Kie ŝi ŝtelis man-ĉaron kun du siteloj de gluo por tapetado, kaj kiel ŝi metis la duonmortan kurieron sur ĝin, krome kiu teraso de restoracio reatendas la grandegan, kvadratitan tablotukon, per kiu ŝi kovris Deboulier-on, kiu povus diri tion?

Ĝi estas fakto, ke fruan posttagmezon, finlaciĝinte, sveninte post ĉiuj cent paŝoj, ŝi alvenis malantaŭ la kabanon de onjo Babette kun la ĉareto.

Ŝi spiregante falis sur la teron en sia grandega surtuto, kun morte elstarantaj okuloj, naĝante en sia ŝvitego, poste ŝi pene leviĝis kaj pugne bategis la lignodomon. La fiŝvendistino elpaŝis…

— Mia Disinjoro…

— Rapidu — ŝi diris senspiriĝinte al la teruriĝinta onjo Babette. — Diru tion, ke Schulteis, la Ĝemeloj kaj ankoraŭ iu venu ĉi tien… por enporti la soldaton. Kaj oni verŝu akvon sur la lignaĵiston Prunoki, se li estas tre ebria… ĉar li devas kuraci distordiĝon…

Onjo Babette paŝis al la ĉareto.

— Ĉu li estas sur ĝi?

— Jes… Sed estu tre singarda, ĉar ĉiu gluo verŝiĝis sur la kompatindulon.

Prücsök ekploris kaj eltiris la naztukon de la vitej-gardisto el lia grandega surtuto, pri kiu evidetniĝis, ke ĝi estas labor-supervesto.

— La kuriero… — balbutaĉis onjo Babette. — Ĉu lia vundo estas grava?

— Mi ne scias… — plorĝemis Prücsök. — Li ankoraŭ vivis ĉe la ŝarĝostacidomo…

DEKKVINA ĈAPITRO

Ŝtormo en guto da miskompreno

Fininte la oficialajn horojn, doktoro Mervin ankoraŭ restis en sia kontoro. Tiu knabino longe agitetis en lia cerbo, kiu subite malaperis hieraŭ vespere. Aranĝinte multajn, gravajn aferojn, li skribis sur paperon, ke Prücsök kiel petu nuligon de la puno. Sed la knabino jam foriris, kiam li venigis ŝin.

Kien ŝi malaperis? Eble ŝi enuis la atendadon.

Li ĝemis.

— Alkonduku la kondamniton n-ro kvindek kvar el la tribunala prizono!

André Decoux estis la kondamnito n-ro kvindek kvar, kiu pasigis sian dumvivan punon pli ol unu jaron. Enkondukinte la malliberulon en la ĉambron, Mervin petis lin sidiĝi, montrinte sur seĝon.

— Eksidu, Decoux.

— Dankon…

La kondamnito n-ro kvindek kvar havis trankvilan, serenan, rondforman, barban vizaĝon, helbluajn okulojn, saĝan frunton.

— Iu estis ĉe mi por revizii vian aferon.

Decoux ne respondis. Ili rigardis unu la alian. Tiuj du homoj, iam estis nedisigeblaj, bonaj amikoj, ili loĝis en la sama ĉambro de studenthejmo kaj dividis inter si anakŭ bonon kaj malbonon. La serioza, iom burĝeske tro honesta Decoux, kiun oni sendis poste eksterlanden por fari studvojaĝon, kiel

la plej bonan studenton de la universitato, kaj doktoro Mervin, la senbrida, feroca, bohema juristo, kiu faris siajn semestrofinajn ekzamenojn malmulte lerninte, ilia amikeco pruvis la altiriĝion de la diversaj individuoj unu al la aliaj. Decoux komencis sian esperplenan karieron en la usona instituto Rockefeller, kaj doktoro Mervin foje estis preskaŭ ekskludita el inter la advokatoj, ĉar iun tagon li iris en la procesejon ebria kaj fajfanta, kiam li estis tribunala aktuaro.

De tiam pasis dudek jaroj. Laŭ la antaŭvido de la burĝaj divenistoj Decoux devintus fariĝis Nobel-premiita scienculo, kaj doktoro Mervin sekretario de provinca teatra ensemblo.

Sed ne tiel okazis. Doktoro Mervin fariĝis esplorjuĝisto, poste plenrajtigita registara komisaro kaj fortamana plenumanto de la leĝo, kaj Decoux simple la malliberulo n-ro kvindek kvar, kondamnita ĝismorte. La vivo permesas al si tiajn ŝercojn, alimaniere la homoj pensus tion, ke io dependas de ili en tiu ĉi mondo, kaj iliaj antaŭvidaj konstatoj, ekzaktegaj konkludoj esence estas ne nur la fiziologia esprimiĝo de ilia ekzistado. Doktoro Mervin estis kandidato apud la mondfama, kriminala pledisto Gabrone. Gabrone fondis student-prizorgajn instituciojn el sia granda havaĵo, kaj li subtenis tiujn el la enspezo de siaj verkoj, ĉar li estis aprecata jur-scienculo.

— Atentu min, Decoux… — li diris mallaŭte — ĉu vi volas ekfumi?

— Dankon.

La esplorjuĝisto estis tiel distrita, ke li unue etendis la alumeton al la prizonulo.

— Oni mortkondamnis vin, ĉar vi atencis kontraŭ mi. Stranga sekreto de la afero, ke tia krimo ankoraŭ neniam okazis en la mondo. Ni estis lojalaj unu al la aliaj. Dum via

pledo vi neniam menciis la efektivan kaŭzon de via faro, kiu estus ĝena rilate min. Vi ne parolis senkulpige pri nia komuna amatino dum nia junaĝo, mian geedzecon, kiu finiĝis fatale, kvankam tiuj malgravigus la prijuĝon de via afero el la vidpunkto de la asizo. Vi menciis nek tion, ke ni estis bonaj amikoj iam.

— La snobeco ne estas mia naturo. Oni neniam apelaciu siajn sinjoran devenon, pasintajn amikecojn — respondis la doktoro preskaŭ enue, indiferente, kaj trankvile blovante la fumon super la kapo de la esplorjuĝisto. Kaj balanciĝante li dorsapogiĝis, ke la ekvilibro estu sur du piedoj de la seĝo.

— Tio ne estintus grava senkulpiga cirkonstanco — diris Mervin, — mi do akceptis tion, kiel sinjoran takton rilate virinon, ne mencii la personon de mia eksedzino dum la proceso.

— La kondamnito n-ro kvindek kvar silentis.

— Vi diris, ke vi neas vian kulplecon, vi ne deziras pledi, kaj vi konfesas pri nenio. Per tio vi multe malutilis al via afero. Sed mi ne konfesis, ĉar mi estas esplorjuĝisto, kvankam antaŭ dudek jaroj, kiam vi ĵure promesigis, ke mi gardu Yvonne-on, mi respondis: “Se iam vi vidos tiel, ke tiu virino estas malfeliĉa, tiam simple mortpafu min, kiel hundon.” Vi ne apelaciis tion, kvankam vi bone sciis, ke mi devintus konfirmi vian aserton. Ĝi, se ne tute grava, tamen certagrade estas moderiga cirkonstanco.

— Mi ne povis uzis tiun defendon. Mi ankoraŭ neniam mensogis. Oni ne komencu novajn metodojn en mia aĝo. — Kaj kvazaŭ tiu frazo ne havus alian signifon, li aldonis: — kvankam kelkaj homoj iafoje povas ŝanĝiĝi surprizige.

La prokuroro respondis kun malgraviga paŭto.

— Ĝi estas efika, trafa tuŝumo ĉe teatraj dialogoj. La kontrasto de mia aventurplena student-aĝo ne intersas min, kiel registaran komisaron. Mi lernis kriminaljuron ĉe Gabrone, tio gravas, ne la lernejo. Grandaj geniuloj, mondfamaj inventistoj estis malbonaj, ferocaj studentoj. Ok jarojn mi lernis teorion, praktikon, vivon, moron apud la plej granda, kriminaljura geniulo de la memoreblaj tempoj.

— Kaj vi verkis la libron apud li, kies titolo estas: Legislacio kaj Pun-sistemo en la administracio de la kolonioj.

Ĝi trafis, pro iu kaŭzo. Mervin paliĝis.

— Ne tiu faka verko signifis karieron, sed la dura mano, kiel mi batalis kontraŭ la krimuloj!

Gabrone eĉ laŭdis vin — diris Decoux indiferente, — mi scias, ĉar mi manĝis en lia institucio.

— Vi troigas la lojalecon — diris Mervin, levinte sian ŝultron. — Ni ambaŭ manĝis tie. Mi neniam provis nei nian amikecon, mi mem atentigis vian advokaton, ke mi ne kontraŭdiros, se vi petos alian esplorjuĝiston anstataŭ mi en via petskribaĵo pro mia neobjektiveco.

— Kaj mi rifuzis la rajtigon al tio de mia advokato.

Ili rigardis unu la alian. La kondamnito n-ro kvindek kvar, kvazaŭ kun kaŝita sereno, la esplorjuĝisto trankviel, malvarmkondute, klare.

— Mi diras al vi, ke eĉ tiam vi estus tiel grave kondamnita, se vi estus rakontinta vian senkulpigon. Ĉar ne mi malfeliĉigis mian edzinon. Yvonne kaŭzis la disiĝon. Tiu fakto malebligas la senkulpigan cirkostancon de la justa indigno, ke vi ne informiĝis pri la precizaj detaloj de la divorco.

— Jes mi informiĝis.

La prokuroro maltrankvile ekstaris.

— Vi nun mensogis, Andreo!

— Mi ne ŝanĝiĝis dum dudek jaroj, oldulo mia. Mi scias, ke Yvon adultis en Juan sur Avion, kaj vi tutcerte konvinkiĝis pri tio laŭ ŝia konfeso.

— De kie vi scias tion… — demandis doktoro Mervin preskaŭ flustrante, forgesesinte pri ilia situacio. — Kaj… se vi sciis… kial vi alpafis min?…

La kondamnito n-ro kvindek kvar elprenis ankoraŭ unu cigaredon el la cigaredujo, kuŝanta sur la tablo.

— Mi havas nenion por diri pri la afero. Ne vi estis la kaŭzo de ŝia malfideleco, aŭ se jes, tiel neniokaze pro via facilanimeco kaj amuziĝemo ŝi faris tion, kion ŝi faris.

— Ĉu vi asertas — diris residiĝinte, tre kategorie tiu marmorvizaĝa homo, kiun oni moknomis Caro de Afriko, — ke vi prisilentis tiun agrumenton intence? Ĉu vi ne konscias pri tio, ke mi traktintus vian aferon alimaniere, se mi scius pri tio? Se mi ne kredintas tion, ke mi estas konscia pri la kaŭzo de via faro?

— Mi ne multe zorgis pri la solvo de la afero, cetere mi estus kondutinta pli saĝe.

— Ĉu vi asertas tion, ke ne vi pafis el iu subtegmenta fenestro sur la vojlinio, kiam mi revenis el Parizo, aŭtoveturante de la ŝiphaveno al la urbo?

— Kial mi estus farinta tion? Krome mi ne povas emfazi: mi ankoraŭ neniam mensogis.

Mervin pensadis.

— Ĉu vi scias, ke Yvonne kial faris… tion?…

— Mi scias. Sed mi ne diros ĝin.

— Ĉu ne interesas vin la sorto de via infano?

— Mi ne komprenas. Mi ne havas infanon.

— Kiel?…

Li komprenis. Decoux ne volas miksi ankaŭ sian filinon en la krimaferon. Li ĝojas, ke alia homo adoptis ŝin, kaj ŝi vivan ne laŭ la nomo Dacoux. Ĉu li scias, ke la knabino estas en lia proksimo?

— Ĉu vi ne aŭdis de tiam pri Gabrone? — demandis Decoux.

— Mi scias tiel, ke li mortis. Post kiam li elmigris en Usonon… Li estis granda homo. Sed la praktiko ne interesis lin. Li esploris la kunligon de la juro kaj la vero… Kompatindulo…

Ili silentis. Ilia ĉiu paroltemo elĉerpiĝis.

— Nu… Ĉu vi havas ian deziron, Decoux?

— Nenion…

Preskaŭ tento kaptis Mervin-on ekpremi la manon de la doktoro adiaŭante.

— Ĉu vi sciis tion, ke oni aliigis vian mortkondamnon al dumviva puno laŭ mia peto?

— Mi sciis, kaj tio estis bela faro de vi. Dankon…

Oni forkondukis lin.

Mervin longe rigardis antaŭ sin.

Kie estas nun tiu fola bubino?…

Laŭtega frakasbruo aŭdiĝis el la direkto de la ŝtuparejo, kondukanta al la strato, kvazaŭ vitropordo estus rompiĝinta. Tuj poste iu kriis en ŝrikanta maniero, foren sonoranta:

— Vi vidos, kiajn konsekvencojn vi havos pro mi, se Mervino aŭdos tion!.. Vi estas tia impertinentulo! Vi ne havas stilon!.. Vi estas fiulo!

Mervin iom maltrankvile rigardis al la pordo, kie aperis du enormaj, maldekstraj piedoj en tute diversaj mezuroj, kaj super la piedoj Prücsök, portanta la pluvmantelon de Ludoviko la Saĝa.

Dume la granda homo, vestita per la novelo de André Gide, atendis en la nemoveblaĵo de onjo Babette.

— Kial vi dungas tiun ruĝan friponon? — ŝi demandis leĝere neglektinte la saluton, kiel ian sensignifan formalaĵon. — Ĉu vi scias, kion faris tiu vulgarulo? Li kaptis min je la kolo, kaj se ne venintus tien ĉefa, altranga piediranto, partopreninta la hieraŭan balon, li denove estus elĵetinta min. Bonŝance, ke estas kolegoj en balo.

— Vi venis ĝustatempe. Mi ŝatus paroli kun vi. Kial vi portas pluvmantelon?

— La tagmeza ĵurnalo antaŭdiras pluvon… Sed ŝajnas, ke okazas erara precipitaĵo ankaŭ en la meteorologio… Sporade. Dankon — ŝi diris kaj eksidis.

— Bonvolu demeti vian mantelon.

— Mi ne estas vestita tiel, kiel decas.

— Ĝi ne gravas en oficejo. Kian vestaĵon vi surhavas?

Ŝi mallevis siajn okulojn.

— Mi ne surhavas vestaĵon… Mi portas unuнuran pluvmantelon, kiel mi naskiĝis…

— Ĉi vi estas tiel malriĉa?

— Momente ne la malriĉeco ligas min al la tero, sed mi havas multe da farendaĵo. Dum minutoj mi foruzas ĉion de sur mi, kaj mi ne havas tempon rekompletigi ĝin…

— Mi scias tiel, ke Decoux posedas sufiĉe grandan havaĵon, ke vi ne vivu en mizero.

— Mi diris, kiam ni konversaciis en la balo, ke mi estas fuĝanta ĉi tie. Ankaŭ mia vera patro estas sufiĉe riĉa, sed mi ne kredas, ke li helpus mian batalon por mia patro, tiel mi fuĝis… — ŝi rapide korektis: — mi komencis movadon por mia polulareco, ĉar unuope oni estas tre soleca…

Ŝiaj honestaj, brilaj okuloj, sincere, trankvile direktiĝis al la esplorjuĝisto. Se tiu knabino mistifikas, ĝi estas vera miraklo de la junaĝa krimago, pensis Mervin. Proksimume same, kiel Cigaro: „ĉu vera grilo estas tiu Prücsök?” Nek la esplorjuĝisto pruviĝis pli informita rilate tiun demandon, ol la severa apaĉo, kun sia ora dento, kun la kvindek centrimetra tranĉilo kaj kun la vojindika nazringo de la ursodancigistoj.

— Nu do, jen mi notis ĉion, kio koncernas vian petskribaĵon, kaj vi skribos ĝin, kiel la filino de Decoux. Mi protektos vin.

La okuloj de la kanbino humidiĝis.

— Dankon, Mervin. Vi ne estas tiel terura homo, kiel oni diras.

— Vi estas tre afabla… Unue estas bezonataj la aŭtentika kopio de la dokumentoj de la krimafero, krome via prinaska matrikuleltiro, per kiu vi atestas, ke vi havis la nomon de Decoux, aŭ via eduk-patro nur adoptis vin, kaj vi estas la filino de Decoux.

— Kaj tiam?

— Tiam vi petos nuligon de la puno.

— Nu sed! Tiel ne evidentiĝos, ke mia patro ne estas murdisto! Se oni indulgos lin, tiam li ne rericevos sian honoro!

— Mi… faris per tio la maksimumon de la homaj ebloj.

— Vi promesis revizion de proceso!

— Ej, fraŭlino, ne diru tiaĵon! Kion mi promesas, mi plenumos tion.

— Sed ŝajnas, ke mi eĉ pli bone! Nu!.. Ĉar via devo estas veni kun via genio en la havenon, kie okazis la faktoj, por inspekti la okazejon! La esplorjuĝisto venas surloken ĉe ĉiu krimafero, sed tiam ĝi ne okazis. Kvankam tio eblas nur tiel, kiel preterlaso, se la akuzito konfesas sian kulpon!

— Kia sovaĝkato ŝi estas! La inspekto de la okazejo vere estintus necesa formalaĵo, sed Caro de Afriko sciis, kian kaoson li kaŭzintus, aperinte en la societo de la krimuloj, persekutataj per fajro kaj fero. Ĉar li kredis la kulpecon evidenta, li opiniis pli oportuna neglekti tiun danĝeran kaj superfluan inspekton de la okazejo.

— Ec tion mi respondas al vi, fraŭlino: la pruvobjekto kaj la nepridubeblaj cirkonstancoj egalas kun la konfeso.

— Ne la esplorjuĝisto decidas tion, sed la vera! Se la advokato estintus saĝa, tiam li devintus prezenti apelacion! Ĉar la kodo garantias la inspekton de la okazejo!

Mervin ne sciis, ĉu ridi aŭ ĉagreniĝi. Estas fakto, ke la advokato de Decoux povintus ekscepcii la mankon de la esploro.

— Bonvolu noti bone — kriis Prücsök, tute decidinte sin apud la sistemo de la atako, — se vi ne faros ĉion dekomence, tiam mi rakontos ĝin al ĉiu, kaj la tribunalo maldungos vin pro neglekto de deviga potenco! — Ŝi serĉis la vorton ŝvitante; la fadeno de Ariadna elkondukanta el la labirinto de la oficiala parolmaniero, sed ŝi blokiĝis. Ŝi do kriis nur tion: Ĝi estas mordis just!

— Bonvolu diri, kiam vi studis la kriminalan proceduron kun tiel profunda konfuzo?

— La konsignatulo de tiu ĉi pluvmantelo klarigis al mi la tutan kriminalan proceduron! Tial okazos tre malbela prezento de apelacio koncerne vin!

Doktoro Mervin ekstaris.

— Kara fraŭlino, kiel mi jam diris, eĉ tiam mi ne povas plusendi makohavan revizion de proceso, se vi plenumos viajn minacojn. Mi devas surpreni sur min la konsekvencojn de mia preterlaso, kaj mi konfidos tion al mia supera instanco.

La knabino rigardis kun kolera vizaĝo, kun tremantaj nazloboj, kaj ŝi blovis kiel kolera, tramalsekiĝinta, eta rato:

— Mi do bone konjektis! La Verda Rido faris sian devon, la maŭro povas foriri! Temas do pri trompo! Plenuminte, ke mi ŝtelis la kurieron…! Post kiam mi batis je la kapo mian karegulon, kaj mi eksendis la leteron, evidentiĝis, ke vi estas Ŝtipkrurulo!

Doktoro Mervin iomete vertiĝis.

— Bonvolu diri, pri kio temas?

— Vi nun ne neos, Mervin! Estas vere, ke mi tordis nur lian maleolon, ĉar la koltordo ne fareblas eksprese, sed mi plenumis ĉion, kaj vi nun forpuŝas min! Sed tiam venos mi, kaj ankaŭ onjo Babette kun sia lavpelvo, krome la eksterurbo, kiuj estas miaj atestantoj, ili envenos ĉi tien! Se vi ne iros inspekti la okazejon, tiam do la okazejo de la inspektado serĉos vin! Mi diris tion bone, kaj mi esperas, ke sufiĉe klare!

— Bedaŭrinde mia penskapablo estas iomete malforta, kaj malgraŭ via klara ekspliko, mi ne komprenas eĉ unu vorton — respondis Mervin sincere.

— Ĉu vi sciis pri kuriero, kies kapon oni devis turni?

— Nu do… — li respondis iom konfuzite, ĉar la afero de la ŝakfiguro estis tikla — ĝi ja estas oficeja sekreto, sed mi konfesas: mi scias pri tio.

— Mi ĝojas, ke sinjoro esplorjuĝisto estas konfesanta. Ĉu vi scias, kial oni devis turni la kapon de la kuriero?

— Mi respondos ankaŭ tion: oni devis elpreni paperon. Per tio oni fiksis ĝin, ĉar la kuriero ne estis sufiĉe gluita.

— Tiu lia manko do ĉesis. Nun jam li estas tute kovrita per gluo. Eĉ per gipso. Mi forprenis la leteron de li, kaj la

kadavroveturigisto zorgis pri ties plusendo.

— La esplorjuĝisto frotadis siajn tempiojn:

— Ni metu klara: ĉu vi parolas pri ŝakfiguro?

— Mi… — diris la knabino plorante — mi parolas pri nerekonebla figuro, kiu estas neniu alia, ol mia fianĉo: Deboulier, la kuriero.

Mervin fariĝis blanka kiel la muro.

— Kiel?… Kio okazis al la kapitano?

— Mi ne scias — respondis Prücsök timeme. — Li ankoraŭ vivis ĉe la ranĝostacio. Ankaŭ nun li vivas… — ŝi rapide aldonis, vidinte la mienon de Mervin.

— Diru!.. Kion vi faris?

— Kial vi kriadas? Vi diris tion, ke mi turnu la kapon de la kuriero.

— Sed kiel venis la kuriero al vi!?

— Per trajno.

— Ĉu la ŝako?

— Ne, la kuriero.

Mi jam menciis la kaŭzon de ĉiu problemo, ke Prücsök ne povis ŝakludi.

Mervin estis senkonsila.

— Ĉu vi do… turnis la kapon de la kuriero, kie estis la letero?

— Lian maleolon. Sed mi akiris la leteron kaj plusendis ĝin.

La registara komisaro trinkis glason da akvo.

— Vidu, knabino. Nun povas temi pri du kurieroj. Iu estas ŝako…

— Mi ne komprenas.

— Per kio oni ludas.

— Tio estas vira koro…

La registara komisaro viŝis sian ŝvitantan frunton kaj diris kunmetinte siajn manoj.

— Kara knabineto. Atentu min bone. Nun temas pri lud-kuriero kaj pri vivanta kuriero, foririnta pro diplomata afero. Tial mi petas vin rakonti ĉion de la komenco.

Ĝi okazis.

Malgraŭ la konfuza rakonto de la knabino, doktoro Mervin iom post iom komprenis la esencon:

Kapitano Deboulier kaj li, la elpensintoj kaj direktintoj de tiu ĉi aventuro estas turpe fiaskintaj homoj! Kaj ĝi ne estas la plej malbona. Sed post 24 horoj la tuta mondo ridos pri ili.

Li staris silente kaj rigardis la knabinon.

— Mi timas — li diris, — ke mi arestos vin pli-malpli poste.

— Hoho!.. Mi kalkulis tion. Venis kelkaj miaj amikoj, kiuj estas atestantoj de tiu letero. Nun ili atendas malsupre, kaj se mi ne venos, tiam ili iros al la gubernatoro por denunci vin, ĉar oni fotografis ankaŭ vian fotokopion. Mi do trankvile

donos ĝin en vian manon, kvankam mi bone scias, ke vi disŝiros kaj tuj glutos tion.

Doktoro Mervin ĝis nun nur malklare vidis la kunligon. Sed nun lia propramana subskribo ĵetis senduban lumon sur la esencon:

Fraŭlino!

Turnu la kapon de la kuriero, kaj plusendu la leteron ktp, ktp…

La esplorjuĝisto ne manĝis la leteron je le plej granda miro de Prücsök. Tia terura, stulta malhonoro ankoraŭ ne okazis en la mondo! Almenaŭ li povus forigi tiun ridindan, muzikan tonon. Fine ja tiu knabino vere ne estas kulpa. Infano, kiu facile povas erari, kiam ŝi akiris tiun leteron…

— Ĉu la kuriero troviĝas ĉe tiu fiŝvendistino?

— Kie do li povus esti? — ŝi respondis, kvazaŭ en la kabano de sinjorino Babette apenaŭ pasus tago sen kvartiro de kelkaj, gravaj, politikaj kurieroj.

— Kiel eblas — diris Mervin — mi faros ĉion por forigi de vi la konsekvencojn de la fatala stultaĵo. Ĉar mia malzorgemo estas ties kaŭzo. Mi skribos la raporton tiel…

— Ne skribu raporton! Ĉar vi ruinigos la karieron de la kapitano tiel. Mi sendis Cigaron per la furgono, kaj kiam li revenos, transdoninte la leteron, ni diros, ke okazis nenio, kaj la kapitano estas la enmaniganto de eksterpoŝta letero.

Bedaŭrinde, Prücsök estis obsedito de sia pasia klarigado, tiel nun la mondo fariĝis malklara eĉ antaŭ la registara komisaro.

— Kion vi faris?

— Cigaro veturis per la letero! En la nomo de la kuriero. Tiel povas okazi, ke la afero glatiĝos.

Mervin subite levis sian kapon. Li jam konjektis ion.

— Ĉu ankaŭ Deboulier scias tion?

— Jes… Tial ĝi okzis tiel, ĉar mi enamiĝis al li, kaj mi savos la tricent jaran, oran epoleton!

— Unuavice iru, kaj tenu en sekreto tiun aferon. Ankaŭ vi kaj ankaŭ viaj amikoj. Por ke ne estu sensacio.

— Miaj amikoj ne faras sensacion. Vidu. Ili staras tie — diris la knabino ĉe la fenestro. Mervis paŝis apud ŝin, poste li timiĝinte retiris sian kapon subite.

Vidalvide al la domo, evitante ĉiun sensacion, staris sepdek silentemaj, havenaj ŝarĝportistoj kaj sovaĝaspektaj fiŝvendistoj, gvidate de onjo Babette kun viand-muelilo.

— Aŭskultu min, knabino. La plej malgranda stultaĵo povus kaŭzi tre grandan problemon. Foriru kun viaj homoj, kaj atendu ĉe la fiŝvendistino, ĝis mi aranĝos la aferon. Kial vi ne iras? — li demandis nervoze.

— Mi ne ŝatus, se vi neglektus la inspektadon de la okazejo.

— Tiurilate mi ne povas esperigi vin, knabino. Kion vi atendas de tiu inspektado de la okazejo?

— Ĉion. Mi ne scias, kial?

— Nun bonvolu iri. Vi baldaŭ revidos min.

La knabino foriris, kaj la registara komisaro longe iradis tien-reen en la ĉambro enpensiĝinte. Ĵus ankaŭ li volis foriri, kiam eksonis la telefono.

La gubernatoro parolis.

— Tuj venu al mi, sinjoro!

— Kio okazis? — demandis Mervin.

— Ĉu vi legis la tagmezan ĵurnalon?

— Hazarde doniĝis tiel…

— Estas egale. Sciu, ke ni perdis. La letero jam estas en la mano de la malamiko!

— Eble ne… Ankaŭ mi informiĝis, sed tiel…

— Nekompreneble. Ĉu vi parolas tiel trankvile pri tio, malgraŭ la sesdek mortintoj?

— Alo… Mi tuj venos…

Mervin remetis la aŭdilon, blanka kiel la muro.

D E K S E S A   Ĉ A P I T R O

Onjo Babette implikĝas en la eksteran politikon

Kiam onjo Babette alvenis hejmen kun amaso da surŝnurigitaj, blanke tremantaj rajoj, ŝi mire vidis, ke nekonata farinto pendigis tabulon sur ŝian vendejon:

PARDONON, ĜI ESTAS FERMITA

PRO RENOVIGO!

Onjo Babette ege miris, ĉar ŝi ne havis eĉ konjekton, ke ŝia budo estas renovigata, kaj ankoraŭ neniam estis skribta sur ŝia vendejo tiu voro: fermita.

Eĉ la esprimo: pardonon!

Ŝi ĵus decidis ekzameni la aferon, kiam alvenis Cefi, la Akvokapa Drato, trotanta leĝere:

Bill la Masakra skribis al Bubi Kmetter kaj Marie la Vidva. Ili asertas, ke vi estas Bill la Masakra, kaj oni bruligos vin!! — li spiregis.

Li apenaŭ povis salti de antaŭ la rajoj, kaj li trotis plu.

Ĉu ĝuste ŝi… Nu, ili pentos tion… Enpaŝinte la vendejon kun sia pakaĵo, en kiu ŝi portis iom da manĝaĵo al la malsana kuriero, ŝi trovis neniun tie. Sed iu faris barikadon el tablo kaj el aliaj objektoj ĉe la prdo de la kamero. La trogo estis renversita en la mezo de la ejo!

Murmurante blasfemojn, ŝi remetis la korbojn kaj la trogon en ilian lokon…

Ŝi ekvidis Ludovikon la Saĝan en lia tuta naturgrandeco sub la trogo, vestitan per nununura, enpensiga novelo, kaj pro tio ŝi tuj falis svene. Kiam ŝi rekonsciiĝis, Ludoviko la Saĝa portis kvadratitan, grandan jupon, kaj li kovris siajn ŝultrojn per tablotuko. Li staris tie, kiel tre delikata, altaĝa, kalva, monokla junedzino.

Pardonon… Fraŭlino Prücsök influis min kun nekontraŭstarebla ĝentileco, ke mi portu la trogon anstataŭ mia pluvmantelo.

Ĉu tiaĵon… ĉe mi… — spiregis la fiŝvendistino.

Mi mencias por mia defendo, ke sinjoro nomata Diogeno loĝis en barelo.

Ĉu vi sekvas lian ekzemplon? Ĉu vi ne scias, ke oni jam arestis lin antaŭhieraŭ kune kun la vestaĵoj? De tiam li konfesis ĉion!

Ludoviko la Saĝa rigardis pli ekzakte la vizaĝon de la faltega fiŝvendistino kaj eklevis sian ŝultron.

Povas esti…

Kian jupon vi havas?

La vian.

Onjo Babette rigardis sin mem kaj denove svenis. Ludoviko la Saĝa opiniis, ke ankaŭ puntranda jupo sufiĉas al la grandaĝa virino. Se ne li, la Dormema Elefanto eraras pri tio, tiam facile povas okazi, ke anstataŭ sveno, la fiŝvendistino batas li je la kapo per pastorulilo

Fine onjo Babette tamen staris sur siajn piedojn, ŝi vidis kun iom da trankvilo, ke iu metis la tablotukon sur ŝin, kaj

Ludoviko la Saĝa kovris siajn ŝultrojn per la brodita murteksaĵo, kiu tekstis jene: Mi havas du amantinojn dum lunplena vespero.

Tiam alvenis Prücsök kun paketo da manĝaĵo.

Vi aspektas terure — ŝi diris al Ludoviko la Saĝa. — Kial vi ne povas vesti vin ordinare?

Se vi redonus mian pluvmantelon…

Kial paroli ĉiam pri aliaĵo? Nu, estas egale. Tiu inspektado de la okazejo estis bona afero. Kaj ankaŭ viaj ceteraj konsiloj. Vi estas vere bona juristo.

Mi volonte estas je via servo por utiligi vin.

Jes kompreneble. Venu, ni forŝovu la tablon. Tiu fola Deboulier volis fuĝi perforte, ĉar li ĉiam mencias tion, ke li estas kuriero kaj li volas plenumi sian devon. Tial mi barikadis lin per braĵo. post kiam Prunoki, la lignaĵisto operaciis lian kruron, kaj li diris, ke la malsanulo bezonas ripozon kaj brando-trinkadon.

Dume ili forŝovis la tablon, la tutan baraĵon, kaj malantaŭ la malfemiĝanta pordo ili staris vidalvide al la lignaĵisto Prunoki, ŝanceliĝanta sur la sojlo.

Oje! — diris Prücsök kaj gratis sian kapon. — Mi forgesis ellasi lin.

Ŝajnas, ke Prunoki trinkis la brandon, preskribitan por la malsanulo, kaj li ege ebriiĝis.

Ne estas problemo… — murmuretis la lignaĵisto kaj kirurgo kun kuboforma kapo. — Mi jam malfruis. Mi devintus iri al

Filipo, la Variol-cikatra por flebotomii, li ĉiel mortis, kaj oni venigis min al Patro Korn por glui seĝon, elĵetitan…

Kaj li kantis: Mi havas du amantinojn dum lunplena vespero. Li legis la tekston de sur la skaploj de Ludoviko la Saĝa. La kapitano sidis silente ĉe la tablo kaj estis malgaja, ĉar li ne povis forigi la restintan gluaĵon de sur sia vizaĝo, nur tiel, se li elŝiras sian kreskintan barbon. Cetere nur la mortero, kombinita kun tiu gluaĵo kuntenis lian vestaĵon sur lia korpo.

Iu frapetis sur la lignotabulo.

Neniu estas hejme! — kriis Prücsök.

La frapetado ripetiĝis. Prücsök eliris, kaj onjo Babette sekvis ŝin per duon metra handspiko, kiun Prunoki uzis, kiel vundosondon. Okulvitra, elegante vestita sinjoro staris ekstere. Onjo Babette staris antaŭ Prücsök-on kun la duon metra vundosondo, sed la knabino retiregis ŝin.

Vi ne devas bati lin je la kapo — ŝi flustris mallaŭte. — Li venis pro ekstera politiko. Li estas mia malnova kolego, Caro Mervin, la ĉef-krimesploristo de la prokurorejo.

D E K S E P A Ĉ A P I T R O

Konferenco kaj ties nevidebla prezidanto

Mi venis al vi, fraŭlino — diris la registara komisaro. — Mi ŝatus packontrakti kun vi.

Bone. Mi estas tia, se oni ne kolerigas min, oni povas ŝmiri min sur panon. Mi ne ŝatas nur tion, se iu diskutas kun mi.

Konduku min al la kapitano.

Kiam ili enpaŝis en la kabanon, jam estis duonlumo. Tramapa, abomeninde neprizorgita tagsalajrulo sidis ĉe la tablo kaj manĝis ion.

Kie estas Deboulier? — demandis doktoro Mervin mallaŭte.

Mi estas tiu — diris la hirtega tagsalajrulo melankolie, sed lia ekscelenco neniel volis kredi tion. Nur iom pli poste li akceptis la neŝanĝeblan situacion.

Nun estos milita interkonsiliĝo — diris Prücsök.

Onjo Babette eliris senvorte por gardostari kun sia lavpelvo, sed anticipe ŝi ankoraŭ diris tra super sia ŝultro.

Ludoviko la Saĝa malaperis — ŝi diris malgaje, ĉar ŝi simpatiis kun tiu delikata homo, en kies animo, kiel la centjara vino en la keloj de antikvaj klostroj, la gumrada, duĉevala ĉaro, la surhavo de la trioble plektita ĵaket-kravato, deviga dum la iamaj konkursoj por la Granda Premio, krome la nigra, brila, cilindra ĉapelo vivis florepokon de sia dekadenca modo eĉ hodiaŭ.

Ĉu vi scias ĉion? — demandis Deboulier, kiam la fiŝvendistino foriris.

Oje — respondis Prücsök anstataŭ Mervin, — li jam scias multe pli, ĉar li konstante flaresploras.

Mi scias ĉion — respondis Mervin. — Mi bedaŭras, ke fraŭlino Decoux iom draste plenumis sian taskon, per kio mi komisiis ŝin hieraŭ.

Ĉu vi komisiis ŝin?… miregis Deboulier.

Jes! — respondis Mervin trankvile. — Mi vidis, ke la knabino plaĉas al vi, kaj mi havis tiajn informojn, ke mi devis fari senprokraste kontraŭagon. Tial mi skribis al la knabino, ke ŝi transprenu la leteron kaj malhelpu vian vojaĝon per tiu trajno, tiam mi helpos en la afero de ŝia patro. Ĉio okazis tiel, kiel mi volis.

Ankaŭ Prücsök miris.

Kio estas tio?

Sed Mervin indiferente cigaredis.

Estas senkulpiga cirkonstanco, ke ŝi devis plenumi mian ordonon ĉiumaniere, kaj vi certe kontraŭstaris.

Post mallonga mirego la knabino kriis sinistre:

Nun denove okazos superruzo! Sed mi deklaras, neniam plu kalkulu min, se vi ankoraŭfoje trompos min!

Estus dolore, se mi devus aranĝi la aferon de la afrikaj kolonioj sen la valora kunlaboro de fraŭlino Prücsök — diris Marvin, — sed se vi eĉ nun devigus min al aŭtoritatmisuzo, tiel niaj vojoj disiĝos en la ŝtata administrado!

Vi estas tre sperta eltordi la vortojn. Sed jen estas mi kun la borilo! Ne kredu ke vi povas mistrakti min facile! — atentigis

lin la knabino vizaĝruĝiĝe.

La agmaniero de tiu fraŭlino iom suferigis min — diris la kapitano, — sed ŝajnas, ke ŝi faris tion bonfide, kion ŝi faris. — Reveme li prenis la manon de Prücsök, kuŝanta sur la tablo, kaj li ĝemis. — Ŝi savis eĉ mian vivon per tio, ke ŝi preskaŭ mortbatis min.

Prücsök metis sian vizaĝon al la mano de la kapitano.

Ĉar mi enamiĝis al li…

Mi ne komprenas la tuton — diris Mervin. — Mi instruciis al tiu fraŭlino turni vian kapon kaj plusendi la leteron al la adresito. Ŝi plenumis sian taskon, sed iom draste.

Ĉu vi… instrukciis? — miris Deboulier.

Ĉu vi volas diri tion… — miregis Prücsök — ke ne okazis miskompreno?…

Mi diris, ke turnu la kapon de la kuriero, kaj mi sendis tiun leteron pere de la lakeo. Se vi volas ne esti punata, kaj ricevi vian premion, jen bonvolu subskribi ĝin.

Li metis paperon antaŭ ŝin:

„Laŭ la ordono de doktoro Mervin mi entreprenis specialan esploristan taskon, kaj mi devigis kapitanon Deboulier rompi sian vojaĝon. Mi plusendis la leteron pere de Robin Melieur.”

Kiu estas tiu Robin… Melieur?

La civila nomo de via amiko Cigaro.

Mi ne sciis, ke li havas ankaŭ tion…

Vi bone plenumis vian taskon!

Prücsök rigardis lin maltrankvile kaj suspekteme.

Mi diris, ke li estas Ŝtipkrurulo! — ŝi kriis fine plorinde, ĉar ŝi jam timi eĉ tion, kio estas favra al ŝi, ĉar ĝi devenas de tiu homo.

Prunoki muurmuretis malŝate:

Azen' al azeno riproĉas, ke ĝi estas Ŝtipkrurulo… Kun tia dekstraflanka maldekstra kruro… Nnu!.. Buŝo senparola, kapo sendolora.

Poste li fajfis plu la kanton: Mi havas du amantinojn dum lunplena vespero,ĉar li povintus kanti ĝin plu, se iu portus la tekston sur sia skapolo.

Jen. — Lia ekscelenco ŝovis la paperon antaŭ Prücsök-on. — Vi povas skribis ĉi tien, ke Prücsök, ĉar esploristoj oficiale povas uzis sian pseŭdonomon.

Prücsök hezitis.

Kaj se mi skribos, ke Verda Rido?

Vi povas skribi kion ajn. Gravas, ke oni ne punos vin.

Ĉu vi ekzemenos denove la aferon de mia patro? Ĉu vi venos inspektadi de la okazejo?

Mi ne povas fari tion. Mi neniam faras kontraŭleĝan aferon.

Ĉu denove temas pri superruzo? Mi ne povas fari kontraŭleĝan procedon. Sed se vi subskribos ĝin, mi akceptas kaj entreprenas, ke vi agis rajtigite. Tiuokaze la aferoj de la kapitano kaj la letero aranĝiĝis.

Fantomeska, obtuza voĉo aŭdiĝis el sub la tero:

Ne subskribu ĝin…

Ili time levis sian kapon. La obtuza, subtera voĉo, kvazaŭ ĝi venus el tombo, denove eksonis:

Ne subskribu ĝin, fraŭlino Prücsök… Hodiaŭ tagmeze oni eksplodigis la eksprestrajnon Casablanca-Tanger ĉe la fervojponto.

Kiu estas tiu? — demandis Mervin kaj paliĝis.

Mia jurkonsilisto estas sub la trogo, ĉar mi portas lian mankohavan veston…

Ŝi rapide elprenis la funelon el la petrol-kanistro kaj metis ĝin kiel megafonon en la aperturon de la mankanta korko ĉe la fundo de la trogo.

Kio estas, Ludoviko mia?

Vi savis la leteron kaj la kapitanon de la certa morto — zumetis voĉo el sub la trogo. — Tagmeze oni eksplodigis la trajnon, kaj la indiĝenoj trserĉis ĝin. Pro la letero. Via merito estas, ke la kapitano kaj la milita sekreto ne pereis.

Prücsök rektigis sin kaj komencis iradi en siaj grandegaj ŝuoj malrapide, balanciĝante, dignoplene. Dume ŝi metis siajn manojn malantaŭ sian dorson.

Mi diras je mia honoro, Mervin, ke vi diras interesajn aferojn. Nun mi havas cent atestantojn, ĉu Hümér la Elĵetanta, ĉu Schulteis, la Ĝemeloj, ĉar ili ĵuras al min senpage, ke hieraŭ mi rakontis al ili pri la danĝero, kaj ni devas savi la kapitanon, ĉar la registara komisaro ne bone atentas pri li.

Vi diris al mi — kriis doktoro Mervin nervoze, — ke vi turnis la kapon de la kuriero laŭ mia ordono.

Nu! — ŝi miregis kun rondaj, gapantaj okuloj. — Vi neniam diris tion al mi. Cetere ĝi koncernis ŝak-aferon. Mi ĵus rakontis tion, ke mi subaŭskultis en la haveno, kiam la Flava Venĝo kaj Mata Hari priparolis la sekreton, ke ili eksplodigos la eskprestrajnon Azuro pro la planoj. Tiam venis mi kun la borilo. Ĉar ni devis timi, kiun la ŝtato financas pro tio, tiu preterlasos sian zorgeme farendan devon, kiel ian inspektadon de okazejo. Kaj ne ŝparante klopodon, nek elspezon, ni faris ĉion kun Cigaro kaj kun onjo Babette, kio estis grava en la diplomatia vivo.

Sur la vizaĝo de Mervin, malgraŭ la terura situacio, rideto estis travibronta. Kiel danĝera estaĵo ŝi estas! Poste li ekstaris trankvile.

Mi do bedaŭras… Tiusence mi faros mian raporton. Via rekono kaj mia fiasko estas senduba. Mi bedaŭras, oldulo mia — li turnis sin al la kapitano, — ke via rolo fariĝis sukcesa tamen ne per la zorgo de la Inteligence Service, sed pere de la artifiko de dekses jara knabino.

Estas tiel… — murmuris la kapitano — nur knabino estis, kiu ŝtelis mian leteron kaj venkis min.

La okuloj kaj la buŝo de Prücsök same rondiĝis, poste ŝi kaptis al sia hararo kaj piedfrapante kriis al Mervin:

Li ĉiam povas elpensi ian novan superruzon! Nun kial vi volas miksi mian kurieron en la aferon?… Atendu! Portu kaj mi subskribos ĝin!

Ne subskribu ĝin… Nur, se vi ricevos absolvan dokumenton! — proponis la jurkonsilisto el sub la trogo.

Donu al mi absolvan dokumenton!

Vi nek scias, kio ĝi estas! — respondis Mervin.

Mi ne scias, kio ĝi estas, sed mi bezonas tion.

Laŭ la praktiko de la juro: — diris Ludoviko la Saĝa post mallonga tus-atako, ĉar falis petrol-guto en lian buŝon, kiun li metis al la funelo, — se la raporto motivas ne oficialan ordonon, tiel oni devas doni absolvan dokumenton el ties akcepto.

Kiu li estas? — demandis Mervin, turniĝante al la voĉo, langvore murmuranta el sub la trogo.

Ludoviko la Saĝa, la karega — entuziasmis Prücsök. — Ĉu do mi ricevos absolvan dokumenton?

Mervin skribaĉis sur paperon la jenan:

„Mi sciiĝis pri la senmanka plenumo de mia ordono, rilate la obstrukcion de kapitano Deboulier.

doktroro Mervin propramane”

La knabino formetis la leteron. Ŝi subskribis la raporton, kiu atestis, ke ŝi faris laŭ la orodono de Mervi tion, kion ŝi faris, poste ŝi kuris al la funelo kaj kriis en ĝin:

Alo, Ludoviko! Ĉu vi ne povas diri ian bonan superruzon, pro kio li tamen iros inspekti la okazejon? Tre ĉagrenas min, ke li pravis...

Doktoro Mervin iros tien, se vi deziras — murmuretis la fundo de la trogo.

Diru al via jurkonsilisto — diris la registara komisaro, — ke li ege eraras. Al tiu plenumaĵo oni devus verŝi iom da potenco en lin tra la funelo.

Vi eraras… — respondis la loĝanto de la trogo. — Sufiĉas diri tiun frazon al vi. Atentu. — Kaj en la granda silento, kvazaŭ li recitus iun, kontinue, tamen preskaŭ silabante, li diris: — „Rekono de ĉiu malvera fakto proksimigas per unu paŝo al la vera stato de fakto.”

Mervin retropaŝis konsternita! Morte pala.

Kaj fariĝis grana, granda silento!.. Ĉiu silentis. Ili sciis bone: nun okazis io eksterodinara. Post kelkaj sekundoj, kvazaŭ ĝi venus el sub nevidebla, dika trogo, eksonis la raŭka, mallaŭta voĉo de la esplorjuĝisto:

Mi plenumos vian deziron, kaj mi ekzamenos la prezentitajn, novajn pruvaĵojn.

Esceptokaze nek Prücsök diris ion. Subite ekregis ŝin timo en la interno de la obskura kabano. Ĝi estas tre timiga, kio nun okazis.

Se vi volas, ni povas tuj ekiri — diris Mervin post nelonge.

Mi volas tuj, mi petas nur kelkajn minutojn da paŭzo pro mia teknika foresto — respondis Prücsök kaj forrapidis.

Kiu estas tiu homo sub la trogo? — interesiĝis Deboulier.

Tiu homo — respondis Mervin per tre trenata voĉo — Théophile Gabrone, la plej granda juristo de ĉiuj tempoj… Iam mi estis kandidato ĉe li.

D EK O K A Ĉ A P I T R O

Prücsök protektas lian ekscelencon

Fumo leviĝis el la funelo, metita en la aperturon de la korko. La plej granda juristo de ĉiuj tempoj cigredis sub la trogo. Poste li denove ekparolis per sia zumanta, malproksima voĉo.

Mi ne kredis, ke iam mi revidos vin — li babilis kiel bonvola superulo, preskaŭ kun afabla degno, ĉar lia ekscelenco iam estis lia adjutanto ĉe liaj procesoj en la prokurorejo de Parizo. — sed ŝajnas, ke ankaŭ decidigaj intervidigoj estas ordoneblaj laŭ la kodekso de la sorto neatendite… Mi gratulas vian pro via kariero. Mi ĉiam sciis, ke vi ankoraŭ atingos multon. Vi estis malbona juristo kaj forta karaktero… Tio estas bona konsisto de la individuo, kiam ambicio hejtas iun.

Mi portos vestaĵon al vi — diris Mervin per studente fervora, servema voĉo, kio estis tute nekutima ĉe li.

Valoras ne la vesto, sed la enesto. Precipe sub trogo — diris la granda kriminaljuristo, kaj aŭdiĝis, kiel li gratas sin, ĉar vestite per ununura monoklo, la varmo de lia korpo allogadis la miriapodojn. — En mia aĝo estas superflue eksperimenti per grandaj reformoj. Cetere ne deziru vidi min. Mi tute ŝanĝiĝis.

Ankaŭ mi…

Certe je via avantaĝo — ĝentiladis Ludoviko la Saĝa. — Sed se vi estus malbela, mi tute ne povus ĝoji pro tio, ĉar malgraŭ mia monoklo, mi opinias tiel, ke esence mi estas blinda, se formale la ekstera mondo nebule vidiĝas antaŭ mi per la simbolo de malklara, forviŝiĝinta lumo.

Kial vi malaperis subite antaŭ dudek jaroj?

Ĉu? — li ĝemis. Lia malforta koro luktis kun la karbona dioksido, kolektiĝinta en la izolita spaco. — Bonŝance tiam mi divenis dum minuto, ke la tribunala praktiko malutilas al mia evoluo. Mi tuj eksatris dum la proceso, mi petis kvin minutan paŭzon, kaj mi foriris porĉiam. Tio estis mia bonŝanco. Se tiam mi hezitas, se tiam mi ne havas forton al tio, tiel nun mi ne estus ĉi tie — li diris iom tro memfide el sub la trogo, kie li nun estis, vestita per ununura monoklo rilate la eksteraĵojn. — Vi ne komprenas tion, Mervin. Akuzo, pledo kaj verdikto eĉ kune ne povas esprimi la veron, kies valoron determinas ne la puno. La juro koncize: la homo mem. La praa pretendo de la homo al la juro, kiun la naturo donis al li. Kiam la homaro sukcesos pruvi sian meriton al tio, oni ricevos la juron herede. La veran, kio estas en la koro kaj en la bibilio: Ne ŝtelu! Ĝi estas… juro. Ne mortigu… Ne deziru… tiun de via proksimulo… Eĉ hodiaŭ ne estas alia… Kaj se ĝi… gravuriĝos el la kodeksoj en la korojn… tio estos la vera juro… Eblas, ke nun mi svenos… Tio ne ĝenu vin… Mi ŝatus… ne en hospitalon… Sur mian ŝipon… Mia Kandidato…

Oni tuj eltiris lin el sub la trogo. La kapitano portis akvon, Prunoki brandon.

Kion vi volas? — algrumblis lin Mervin, frotanta la bruston de la sveninta homo ĉe la koro. — Li nun ne trinkos brandon.

Tute ne gravas… — singultis la lignaĵisto. — En la plej… ekstrema… okazo… mi trinkos ĝin rapide.

Mervin rigardis tre malgaje la konkav-torakan, elstar-koksan, turmentitan deliktilon de la malgaja vivo de la granda juristo.

Liaj delikata, ebura frunto, malfermita buŝo kaj la monoklo, streĉiĝanta sur lia fermia okul-kavo eĉ hodiaŭ reprezentis la homon ekster lal praktiko, forte ligiĝanta al la juro.

Mi envenigos… vian Kandidaton… — batbutaĉias Prunoki. — Li havas mariston… Kandidaton, kies nomo estas Hokbaton al Li… Li kutimas batadi ĉi tie, ĉiun posttagmezon de la kvara horo ĝis la sesa… Antaŭ la sukeraĵejo Princtown…

Li ŝanceliĝante eliris.

Ludoviko la saĝa melfermis siajn okulojn kaj forkaŝis siajn turmentojn kun amara rideto kiel orgojla, suferanta saĝulo.

Mervin… — li frustris — mi havas malmulte da tempo… Mi finis iun mian verkon… Pri la rilato de la Juro kaj Vero… Bonvolu forŝteli ankaŭ ĝin…

Li frustris ĝin tiel mallaŭte, ke la kapitano ne aŭdis tion. La registara komisaro respondis kun mallevitaj okuloj. La registara komisaro havis malbonan rimorson. Kiam gabrone malaperis, kaj rondiris la famo, ke li mortis en Usono, la juna kandidato eldonis sub sia nomo la ĉefverkon de sia iama ĉefo.

Jes — diris la nuda juristo — mia dek jara laboro aperis sub via nomo… Mi vidis tion, kiam mi revenis… El Usono.

Mi kredis, ke vi jam ne vivas, kaj por vi estas egale…

Vi… — li respondis kun laca rideto — neniam estos juristo… Vi defendas vin kontraŭ simpla rabo per kadavroŝtelo… Mi eldiras mian absolvan juĝon… manke de krimo… — li spiregis. — Okaze de mia morto vi estintus mia sola heredanto… Do pro la falsa informo vi povis konsideri ankaŭ mian aŭtorrajton via heredaĵo… Ĝi estas iom pli bona

defendo… Sed tiel konsideru mian antaŭ dudek jaran testamenton, ke tiun knabinon… en ĉio…

Estos tiel. Ŝi malbele traktis min, sed neeblas ne ami ŝin. Se vi konus ŝian aferon, vi scius, kiel kontraŭleĝa estas tiu inspektado de la okazejo. Sed pro vi, mia principanto, eĉ tion mi faros.

Tiu afero ne estas inter la antaŭ ok jaraj decidoj… mi legas la ĵurnalojn… nur tiam, kiam mi ŝanĝas ĉemizon… Mi havas nenion komunan al tio, kio estas aktuala. Ĝi ĉiam estas ŝajno…

Kie vi loĝas? — demandis Mervin kaj kovris per sia surtuto la modelon de pietata statuo de tiu ĉi moderna avangardisto.

Miaj personaj indikoj… estas konfuzaj… Mi loĝas nenie. Iu ofte portas min sur ŝipon, kie mi dormas sur lignokesto… kaj li skribas tion, kion mi diktas… Mi scias nur tion pri la afero de la knabino… ke vi… negletis la inspektadon de la okazejo… Dio mia, kiom foje mi klarigis: ne estas superflua formalaĵo, Mervin… Ĝi estas la vera, jurista pensmaniero… — li flustris. — Sed vi… ĉiam estis maltalenta juristo… Tial mi vidis: vi estas antaŭ sukcesa kariero…

Mi kredis…

La veron oni ne povas kredi. Oni devas scii tion aŭ lasi. Sed tiu ĉi mondo estas por la diletantoj, Mervin…

Prunoki falis tra la sojlo kun gaja simptomo de akuta alkoholismo.

Li invitadis iun de la strato per voĉo interrompita per singultoj.

Nu venu… — kaj li rikanis al Mervin. — Li estas bona knabo… li flegas… Ludovikon la Saĝan… Ili loĝas sur ŝipo… ne malproksime. Li portas tiun malsanulon jam unu jaron… Li nomiĝas Hokbaton al Li! Aŭ Knokaŭton al Li… ne tiel… oni nomas — li mansvingis. — Ĉu ne estas egale?

La porkosimila, porkin-forma nazo de Hokbaton al Li aperis en la pordo. Lia raŭka, indiferenta voĉo estis plena de nekutima maltrankvilo:

Kie estas la malsanulo?… Kvankam oni diris al li, ke li ne iradu…

Ne esta kaŭzo por timi… — balbutaĉis Prunoki, genuanta apud Ludoviko la Saĝa. — La ŝvelaĵo… jam tute bele malaperis sur la maleolo de la sinjoro kapitano.

Hokbaton al Li facilmove levis ĉirkaŭbrakumante la kovritan malsanulon.

Oni atendas vin ekstere — li diris al Mervin.

Kiu?

Prücsök kaj la duono de la loĝantoj de la urbo.

D EK N A Ŭ A Ĉ A P I T R O

Fiŝisto surhokiĝas

Antaŭ la kabano staris la kremo de la haveno trankvile kaj decidiĝinte. Avane Patro Korn, portanta kvadratumitan, lanan kolŝirmilon de diplomato de Bankoko, kaj dekstramane estis Hümer la Elĵetanta, en la mano kun la latuna bierspililo. Apud li staris Madnareno la Tantiema, Bob la Malforte Batu, krome Atestulino, kiu, kiel ŝia nomo montras, ŝi konvinke depozicias kun senkulpa vizaĝo kaj por favora prezo en okazo de bezono. Oni nomis ŝin Atestulino pro ŝiaj profesio kaj senkulpa fizionomio, kvankam ŝi estis ruĝa kaj sovaĝaspekta. Aro da kelkaj sak-portistoj kaj aĝaj vendistoj, laborantaj en la vendohalo, senlaboraj maristoj kaj akrobatoj, profesiaj senlaboruloj kaj senprofesiaj laboristoj, armitaj per bastonoj kaj ferstangoj, krome Marie la Vidva, Rita Kemelio, Turkino la Delikata kaj Gnomo la Enorma atendis antaŭ la domo silente. Gvidate de onjo Babette kun la lavpelvo, iu sidis sur la tero apud ŝi kaj tensi sian kapon inter siaj manplatoj.

Sur la sojlo Prücsök fiermiene rigardis tiun armeon, kiel generalo.

Kio ĝi estas? — demandis Mervin la knabinon.

Prücsök klarigis kun entuziasma ekscito:

Ili estas miaj amikoj. Ĉiu estas bona tipo. Ĉar kiam mi aŭdis, kiom ili ŝatus mortbati vin, kaj oni jam pritraktis la detalojn en multaj drinkejoj, tiam mi iris pro venigi miajn amikojn. Ĉar kial mortbati vin, Mervin, ĉu ne? Se vi estas tiel kuraĝa, ke vi venis ĉi tien, kie vi ekstermis la krimon per fajro kaj fero. Ĝi estas tute sensenca. Kaj ili ĉiuj estas vere konfidencaj homoj.

La grupo de la konfidencaj homoj, ĉiuj estas bonaj amikoj de Prücsök, je la unu ekrigardo ili povintus ricevi 1200 jaran punlaboron de grandanima juĝisto, eĉ ili povus konsideri tiun verdikton okaza aĉeto, rilate ilian indan punon.

Ĝi estis tre saĝa faro…

Ili faras ĉion por mi. Se mi petas, Hümér la Elĵetanta aŭ Mandareno la Tantiema konsideras vin, kiel ilian plej bonan amikon.

Mi vere ne scias, kiel danki tion… — diris Mervin kun relative modera entuziasmo, vivdalvide al la demokratie degnaj rekulpiĝantoj. — Diru al viaj amikoj, ke ni iros unuavice al la fiŝistoj.

Knaboj! — kriis Prücsök, saltinte sur rubujon, dume ŝi tiel forte kroĉiĝis al la fasono de la jako de Mervin, ke ĝi ŝiriĝis.

Schulteis la Ĝemeloj ekkriis kun malica ĝojo el la fenestro, konsiderata kiel spektejo:

Ŝi jam damaĝas la registaran komisaron! Ne bedaŭru lin, Prücsök!

Kreteno — respondis Prücsök malestime mansvingante al la galerio, poste ŝi diris mallongan, generalan enkondukan parolon,kiel Napoleono sur tiu fama rokplataĵo al sia armeo, invadonta la valon de la rivero Poo. Tiu ĉi armeo estis same ĉifona, kaj ne malpli rezoluta, kiel la iama, nur eblas, ke la rubujo anstataŭis iel la blankan ĉevalon de la juna Bonaparte. — Knaboj! — ŝi diris dignoplene. Atentu min! Tiu Mervin venis por fari klara la aferon de mia patro! Ĉi tie en la kabano aŭdis ĝin mia fianĉo, la kuriero, mia tenera edukantino, onjo Babette, kaj malrektasence Ludoviko la Saĝa, krome aŭdis tion Prunkoki, kvankam tute ebria, tiel li ne estas kalkulata, sed li ĵuras, se bezonatas… — Tie haltis

ŝia parolo, kaj ŝi laŭte komencis denove. — Krom tio… aŭdis ĝin Hokbaton al Li kaj aŭdis ankoraŭ…

Ŝi tute ne povis daŭrigi. Schulteis formis funelon el siaj manplatoj kaj kriegis:

Diru, diru! Tempo!..

Tiu idioto ĉiam konfuzas min! — ŝia lango denove ekimperis. — Mi diras nur tion, ke mi garantiis la korpan sendifektecon de Mervin pro korpa puno, kaŭzanta morton post paso pli ol dek tagoj. Vi nun ne kompromitu lin. Konsideru lin amiko. Li promesis al mi, se vi ne mortbatos lin hodiaŭ, li faros grandan protektadon, vi ĉiam ricevos permeson por paroli kun viaj parencoj, kaj esceptan vizitadon, eble povas temi eĉ pri tio, ke li kontrabandos cigaredon al vi, se oni malliberigos iun, kio povas okazis al kiu ajn el ni.

Mervin aŭdis ŝin konsternite, kiajn promesojn faras Prücsök en lia nomo.

Mi ne diris tiom… — li flustris al la knabino.

Kiel? — kaj ŝi turnis sin al la popolamaso sentore. — Li diras, ke li faros eĉ pli multe por vi, kaj en la futuro li ne estos tiel severa al vi. Nun vi ĉiuj ekiros, escepte tiun Prunoki, kiu estas tute ebria, ĉar li estas porko.

La ostrovendisto alvenis sur la mezon de la strato kun sia durada ĉaro

— Vi ne estis ĉe Bubi Kmetter.

Ĝi nun ne gravas — mansvingis kapitano Aŭrelo la Ĉifona. — Iru kun viaj ostroj!

Schulteis, la Ĝemeloj laŭte ekkriis:

Civilulo for de sur la ludkampo!

Onjo Babette bataleme skuis sian lavpelvon:

Se vi mortigos la sinjoron esplorjuĝiston, tiam oni altigos mian loktarifon en la urbodomo pro sanga revenĝo!

Ĝi estis sufiĉa kaŭzo por defendi lian ekscelencon.

La trampa legio da homoj ekiris, kaj ekkrio aŭdiĝis el la alto.

Atendu! Ankaŭ mi venos!

Ankaŭ li venis, Schulteis, la Ĝemeloj. Avane Mervin en nigra redingoto, apud li Prücsök kun la fasono de la redingoto, ŝiaj amikoj malantaŭ ŝi, sovaĝaspektaj eksterurbaj kompanoj kun bastonoj, ltoj kaj kun malamikaj rigardo, ĉar la ĉeesto de Prücsök defendis la registaran komisaron tiel, kiel la sugestiva rigardo regas super la tigroj, tremantaj pro la sangoodoro.

Do la fiŝist-haveno — diris Mervin. — Kvankam laŭ mia opinio nenio estas tie.

Nek tie, nek ĉi tie estas io! — diris sinjoro Wurm, kiu ĉeestis kun sia edzino. — Kaj la altestimata, publika vero tamen evidentiĝos, gesinjoroj.

Tiu bubuino faras malbonon — opiniis la virino, kiu estis serpentkorpa miraklo ĝis la nasko de sia tria infano, sed poste ŝi jam neniam plu povis fari tion.

Emerencia vidas la futuron — diris Wurm. — Sed ŝiaj manoj estas mallertaj.

Tiel ili iris sur la vojo.

Trans la lumturo sekvas la fiŝist-haveno. Kuirfajroj de vespermanĝo flagris en la blua, afrika nokto, kaj lampoj kun forta lumo balanciĝis ĉie sur la akvo por prilumi la pobon de la ekveturontaj platboatoj.

Mi donos instruciojn — diris Prücsök al la esplorjuĝisto. — Bubi Kmetter estas mia bona amiko, kaj li estas la prokuristo super ĉiuj fiŝistoj.

Bonvolu… Kvankam nur oficiala persono rajtas oficiale ordoni.

Mi ordonas tute ne oficiale, nur tial, ĉar Bubi Kmetter estas mia amiko.

Kaj ŝi staris sur la bordon apud la vilaĝo de la fiŝistoj.

Bubi! He! Bubi, Prücsök estas ĉi tie!..

Bubi venis!

Bubi estis minimume okdek jara, kolomb-griza, mil-falta, sunbrunigita, hoknaza homo. Li balanciĝis tiel sur siaj o-gamboj, kiel buo en la tempesto. Prücsök iris antaŭ lin, kaj preninte lian manon, ŝi gvidis lin.

Saluton, Bubi. Okazos granda esploro, do rapidu — ŝi instigis lin nervoze, — ĝuste pro tiulo atendos la registara komisaro.

Kio estas? He!.. Kiun vi venigis ĉi tien?

Mervin-on. Li promesis, ke via filo povos promeni duon horon pli en la korto, se vi konfesos la veron, kio cetere estas via kutimo.

Mervin petis la knabinon mallaŭte, se eblas, ŝi ne promesu en lia nomo tiel gravajn aŭtoritatmisuzon. Sed Prücsök

silentigis lin mansigne:

Kial vi klopodas plenumi tiel severe la regulojn?… Diru jam, ke oni portos cigaredojn al iu kompatinda malliberulo!

Sed, bedaŭrinde vi trompas viajn amikojn, ĉar mi ne volas agi kontraŭleĝe, kaj mi ne povas permesi, ke oni donu eĉ unu cigaredon al iu, aŭ kontribui al interparolado kun la kondamnito, se ĝi ne rajtas laŭregule. Mi ne povas promesi tion al tiuj bonuloj…

Vi bele ludas la rolon de honestulo!.. Prefere vi ĝojus pro la interkonsento! Sed oni scias pri mi, ke mi estas malserioza.

„Malserioza!”

Tiun abomenindan, eksterurban vorton ŝi diris tiel, kiel dubindaj havenuloj, maljunaj kaj cinikaj; leĝere kaj memkompreneble.

Kaj ŝi estis dekses jara, tiel senkulpa, naiva kun bluaj okuloj kaj kun pura koro, ke ankaŭ la falinta popolo de la eksterubo fariĝis pli bona, dank’ al ŝi, ĉar tiu akceptis ŝin en sian koron. Ili irus por ŝi en fajron, ŝi ja reprezentis inter ili makulon da neĝeblankan, eternan pardonon, eternan, renoviĝantan, ĉielan lumon, ĉar ankaŭ la infano de la plej fia bandito naskiĝas senkulpe, kun senmakula, antaŭa vivo, eĉ se li venas en la mondon en la kaŝejo de rabistoj.

La frazaro de la haveno estis absolvita, kiam Prücsök uzis tiujn vortojn, kun serena vizaĝo, kun klaraj okuloj, kiujn ŝi alpropriĝis el sia ĉirkaŭaĵo, kaj ili ricevis alian sencon, kvazaŭ senpersonan. Ŝi ja estis ankoraŭ duone infano, kiun ŝia vivcirkonstanco formas laŭ ties dialektiko, se ĝi ne povas formi ŝin je malbono aŭ je kulpo, ĉar en la koro de tiu knabino eĉ tiam ne estas kulpo kaj malbono, se ŝi uzas la frazaron de la haveno pro imito, simiaĉo aŭ pro pozemo.

Bela, larĝ-kalika, hele rozkolora, bonodora, kampara dianto, kiel, kiel ne, dehiskis kaj floris en la ŝlimo.

Kiu komprenas tion?

La naturo iafoje faras eĉ miraklon. Okazas, ke frago aŭ violo elkreskas malkuraĝe el inter la herboj, en la ombro de arbusto, post la sezono de ties florado. Sed ĝi estas tute alia. La miraklo! La surtera miraklo, la miraklo de spiritoj, kiu ĉiam aperas antaŭ la kreduloj en la formo de simpleco! La robusta, mita voĉo de la infano, la terkuluristo, la patrino aŭ la senkulpe mortinta viktimo, kiu venkas la komplikan homon. Antaŭ la akvopura vero klinas sin eĉ la sintetika estaĵo, kiu konstruas kaj juĝas.

Ni do interrompis tie, ke ankaŭ sola dianto povas kreski en la mezo de marĉejo, ĝia balanciĝanta, malforta kapo ŝanceliĝas inter grandegaj lapoj kaj brakteoj, tiel freŝe, kiel ĝi dehiskis.

Tiu delikata kaliko enspiris en la marĉejo ne la densan vaporon, hidrogenan sulfidon, similan al malbonodoro de putrinta ovo.

Ne!

La odoro de la dianto infektis per vera, bona aero la marĉon, ke ĝi puriĝis.

Oni alportis tablon kaj seĝon. Lia ekscelenco Mervin nun denove estis esplorjuĝisto, ĉar li mem direktis la esploradon de lia iama krimafero la duan fojon, de la nefarita inspektado de la okazejo ĝis la resumo. Anticipe li turnis sin al la akompanantoj. Ĉar la plimulto de la havenurbo staris tie en densaj vicoj, senmove.

Gvidate de onjo Babette kun sia lavpelvo.

— Homoj! — diris Mervin. — Nun mi faros esploron, sed la kutima polica aparato ne estas je mia dispono. Ĉar tiu esploro ne estas oficiala. Mi faras tion pro la peto de knabino kaj pro mia iama ĉefo, kiujn vi nomas Prücsök kaj Ludoviko la Saĝa.

Oni ekmurmuris.

— Mi diris ĉiam, ke Ludoviko la Saĝa estas granda homo — kriis Aŭrelo la Ĉifona, kaj ĝuste li diris tion neniam. Eĉ. Laŭ li Ludoviko la Saĝa estas ia drinkema servisto en la juĝejo, ĉambrogardisto aŭ io simila. Hümér la Elĵetanta decidis diri tion al Aŭrelo la Ĉifona, kaj li turnis sin al Rita Kamelio:

— Vi nur silentu! La maljuneco kaj la brando vidiĝas sur vi. Fermu vian buŝon, ĉar mi batos vin je la kapo per la spililo, vi, porko.

Oni alkutimiĝis al la similaj eraroj de la straba spilisto, tiel neniu respondis, kaj Mervin daŭrigis sian parolon.

— La komenciĝonta esploro do okazos je via deziro, vi devas anstataŭigi la oficialajn personojn, kiuj alifoje kutimas helpi mian laboron, kaj nun mi ne povas uzi ilian helpon.

— Li parolas bele — diris Riza la Buton-okula.

— Sed kiu komprenas tion? — demandis Gnomo la Enorma, kaj li rigardis al Mandareno la Tantiema, sed tiu eklevis sian ŝultron:

— Gravas, ke ĝi estus mallonga.

— Knaboj — nun ekparolis Prücsük, paŝinte antaŭ la registaran komisaron. — nun temas pri tio, ĉar la farinto ne estas leĝe persekutenda, Mervin do ne ricevos policistojn. Sed li bezonas ilin. Krome aktuaron kaj tiaĵojn. Estas konate,

ke Ludoviko la Saĝa kaj mi estas geamikoj, vi anstataŭigos la verajn policistojn, ĉar vi bone konas la kutimojn dum la esplorado rilate vin mem, laŭ subjektiva juro. Se ĝi estos tiel, tiam la registara komisaro promesas, ke viaj perancoj kaj amikoj povas promeni duon horon pli longe sur la korto, kaj foje en ĉiu jaro oni nuligos la punon, pasigotan en la malluma ĉelo…

— Ne promesu tiaĵojn — flustris la registara komisaro nervoze, sed Prücsök daŭrigis.

— Ĉu vi volas pro mi, ĉar ankaŭ Ludoviko la Saĝa petis nur pro amo al mi, helpi tiun esploron?

— Kial tiom multe klarigi?! — kriis Marie la Vidva. — Ni estas ĉi tie por helpi vian patron. Kaj punkto. Ni ne komprenis la konfuzan parolon de la registara komisaro.

— Ni do komencu la esploradon! — kriis Shulteis la Ĝemeloj stertore. Kaj li formis funelon el siaj manoj. — Tem-po, Mer-vin! Tem-po, Mer-vin. Tem-po, Mervin!

— Silentu… — diris Patro Korn milde, kaj fariĝis silento, ĉar li havis eksterordinaran reputacion en la haveno, pro liaj delikataj vestaĵoj kaj alta aĝo. — Ni ĉiuj estas je la dispono de la sinjoro registara komisaro, ĝuste tiel, kiel la policistoj.

— Sed ni ne arestos nin mem — rimarki Gnomo la Enorma, kaj Hümér la Elĵetanta minace levis la spililon kontraŭ Riza la Buton-okula.

— Ne miksu vin ĉiam en la parolon, ĉar mi vagofrapos vin, ke vi perdos vian formon..

— Dankon — diris Mervin, — ĉar ankaŭ min interesa, kio estos la rezulto de la esploro.

La suno subiris ĉe la rando de la maro per violkolora flagro, kaj en tiu strange arda, rufa kaj cejanblua radiado la traflugantaj alcionoj kaj mevoj ŝvebis per pigra, glisanta rondflugado, tiel kaptinte fiŝojn, aŭ ili spirale leviĝis alten, dume la akvo subite malheliĝis kvazaŭ kun frostotrema surfaco, maltrankvila pro la proksimiĝanta nokto, simile al certaj nervomalsanuloj, kiuj vespere sentas perdi sian memfidon, kaj timtremante ili pensas pri la venonta, nekonata nokto.

Oni ekscitis fajron sub kaldrono, kaj la ekbrilanta lumo de la dek-dudek fiŝistaj barkoj preskaŭ kovris la unuajn, malkuraĝajn stelojn.

Prücsök iris man’ en mano kun Bubi Kmetter sur la bordo, kaj ili paroladis:

— Nun estos esporata la konfeso de la mortinto.

— Ne estas bone — diris Bubi Kmetter kaj antaŭenŝovis sian ledan ĉapelon, ĉar li gratis sin je la nuko.

— Ĉu estis drato?

— Jes. Ni sciis, ke li venos. Tial ili ĉiuj estas sur la maro, kvankam nun ne estas frajado ĉi tie, malmultas la fiŝoj.

— Ili diris nenion pli. Bubi remis en fiŝista boato kaj malproksimiĝis de la bordo. Ĉe la enŝipejo de la golfo li kaptis siajn tri fiŝistajn kolegojn.

— Venu, ĉar okazos esploro.

— Lasu min paca!.. Mi ne iros!

— Ĝi okazas pro la patro de Prücsök. Ŝi vokas vin.

Tiam ili venis. Ili silente remis post la boaton de Bubi Kmetter. Ili havis malbonan tagon. Tio estis videbla sur ĉiu. Atinginte la bordon, ili senpolvigis sian vestaĵon kaj iris al la longa tablo. Mervin staris antaŭ la tablo, apoganta sin sur siaj disetenditaj fingroj malantaŭ sia trunko.

Shulteis, la Ĝemeloj skribis la protokolon! Ĉe la tablo!

Ĉirkaŭe estis la plimulto de la haveno, silentemaj, sovaĝaspektaj spektantoj.

Apud Mervin staris Mandareno la Tantiema kaj Aŭrelo la Ĉifona. Kvazaŭ du konstabloj. Kaj flanke Prücsök, tenante siaj okulojn sur la reprezentantoj de la akuzo kaj pledo en sia pluvmantelo.

— Kiam vi kaptis tiun certan Louvain-on? — demandis Mervin.

— Eble… kvin semajnojn. Ĉu ne?

— Jes — konsentis la alia.

— Kiu scias laŭvorte, kion li diris?

Hezitado.

— Mi avertis la koncernulon — deklaris Prücsök, — ke li konfesu nur la puran veron, ĉar oni severe piedbatas la falsan atestanton.

Atestulino nervoze, maltrankvile sidis:

— Ne faru personan atakon, mi petas… Nun temas nur pri la fiŝistojs.

— Li diris tion — konfesis la fiŝisto. Decoucx estas senkulpa… serĉu Adrien-on en la haveno… ĉar la

kompatinda decpix estos malliberulo ĝis la vivifino…

— Ĉu li diris nenion alian?

— La sovaĝaspektuloj fiksrigardis siajn tri fiistajn konatoj kun streĉa atento. Ili nun estas policistoj. Kiu scias, kiam ili estos denove antaŭ Mervin en tiu ĉi rilato.

— Provu memori — diris Bob la Malforte-batu.

— Li diris ankoraŭ tion — ekparolis iu fiŝisto, kaj li signifoplene kunrigardis kun siaj kunuloj, — ke Adrien estas la solvo de la sekreto….

— Mi avertas vin, ke vi estas atestantoj en la afero, ĝis vi nenion prisilentos! — kriis Mervin, kaj li staris tute senpere antaŭ la maljuna fiŝisto, kiu cetere ne ekparolis, li nur ŝmacadis sian pipon.

— Li donos vangofrapon… — flustris Jasmeno, la foirhala vendisto emociiĝinte al Mandareno la Tantiema. — Li estas tia, ke li vangofrapos…

— Mi do petas… — diris la fiŝisto, sed en la okulo de Mervin ekflagris stranga brilo. Li interrompis lian parolon, kaj kolere alkriaĉis lin.

— Ne balbutu! Kion vi imagas? Ĉu mi estas ĉi tie por aŭskulti mensogojn?! — Kun timiga flustrado li staris tute proksime al la vizaĝo de la fiŝisto, dume li tiris lin al si unumane kaj diris trenate: — Ĉu vi ne scias, kiu mi estas? Ĉu vi kuraĝas mensogi al mi? Ĉu vi nun ĉikanas min?… He?

Hu, ĉiuj sanktuloj!

Ne estus bone renkonti lin nokte pro obskura afero, en iu policejo.

— Mi petas… — bablbutis la fiŝisto.

— Bone! — li diris malantaŭen: — iu iru por venigi la policon.

Sed neniu moviĝis.

Kiu iru por venigi la policon?

— Kiuj estas kun mi hodiaŭ nokte, mi suspendas ĉiun procedon kontraŭ ili ĝis la morgaŭa mateno!.. Vi tie! Iru por venigi la policon!

— Ĉu vi elektas ĝuste min? — murmuris jasmeno, la foirhala vendisto, sed li ekiris.

La registara komisaro nun iomete imponis al ili. Vane! Li ne estas el marmelado!

— Aŭskultu min, amiko mia… — diris Mervin, ke ĉiu fiŝisto aŭdis tion. — Mi forbalaos vin ĉiujn de sur la bordo, se evidentiĝos, ke vi mensogis, mi transloĝigos la fiŝistojn sur iun insulon, ke vi eĉ ne rimarkos tion!

La virino elkriis nun, sur sia brako kun infano.

— Mi diras tion, ke serĉu disputon kun la sinjoro registara komisaro, ĉar vi devas scii, kio estos el tio! Nur ni malgajnos! Nu, diru ankaŭ tion…

— Silentu kaj ne parolaĉu!.. — diris iu juna fiŝisto.

Mervin tuj kaptis kaj puŝis lin inter Aŭrelon la Ĉifona kaj Mandarenon la Tantiema.

— Ŝnurligu lin! Mi arestas lin pro instigo al falsa atesto. Daŭrigu… — li turnis sin al la virino. — Nun jam mi arestos vin ĉiujn, ĉar vi volas influi la atestanton.

La du laŭokazaj policistoj ŝnurligis la fiŝiston.

— Ĉu vi estas spionoj? — li diris ironie.

— Ili ne estas spionoj! — kriis Prücsök. — Ĝi estas nia afero, ne tiu de la registara komisaro! Ni invitis lin ĉi tien, pro mia patro! Sed vi ricevis draton. Mi scias!

Estis granda murmurado. Jasemeno staris malpli proksime, preta por venigi la policon, se Mervin denove diros tion. Sed li ne povas fari ĝin je mansigno, kun sia pasinteco.

— La esplorjuĝisto pravas!.. Kial vi mensogas ĉi tie?! — ili kriadis, kaj Schulteis, la Ĝemeloj diris stertore.

— Ili seneluze perdigas la tempon! Ili ĉiam ŝotas la demandon al taĉo!

Mervin neglektis tion kaj atentis. Prücsök paŝis al la maljuna fiŝisto:

— Ne forgesu, Bubi, ke mi kutimas vendi ne nur florojn, sed ankaŭ ostrojn — ŝi diris signifoplene.

— Ĝi estas grava — interrompis la registara komisaro. — Oni altigis la minimuman punon al tri jaroj pro la prirabo de la ostrejo. Kaj kiel vi akiris ostroj sur tiu ĉi bordoparto?… Ĉu?

La maljuna fiŝisto antaŭenpaŝis:

— Ni konfesos…

— Mi pensas, ke tio estas la plej saĝa — kapbalancis Mervin.

— La fiŝisto estas nek krimulo, nek spiono, tial ni silentis ĝis nun.

— Denove estas la teksto multa! — akrekriis Schulteis, la Ĝemeloj.

— Tiu Louvain diris, ke la Granda Bestaĉo scias, kiu estas la farinto. Ni timis, se ni diros tion, la feĉo de la haveno venĝos nin.

— Tiam vi miskonis nin — diris Patro Korn, kaj li nee skuis sian kapon.

— Ni protestas! — intervenis Hümér la Elĵetanta — ni ne venĝos vin! Se vi diras tiaĵon — li kriis al Mervin, kaj li minace skuis la latunan kranon antaŭ li, — vi povas ricevi sur vian kapon!

— Li estas tute straba — klarigis Prücsök.

— Kial vi neis?

— Estis drato…

La registara komisaro konis tiun idiomon sufiĉe bone el sia esplorjuĝista praktiko.

— Kiam?

— La drato venis fru-posttagmeze, ke via ekscelenco estas ĉi tie, kaj vi venos al ni pro la afero de Decoux.

Do, en tiu horo, kiam li promesis ĝin al Gabrone, aŭ al Ludoviko la Saĝa, oni jam sciis ĉi tie!

Kia informa servo!

— Ĉu alia afero ne influis vin?

— Nu… okazis ankoraŭ io, sed ĝi ne estis drato…

— Kio?

Ili kunrigardis.

— Vidu, ne mensogu nun jam, ĉar vi amare pentos tion!

Ili heziteme transdonis leteron.

„Al fiŝistoj!

Prenu mian mesaĝon serioza! Ĉar mi sciis, ke Pubi Kmetter estas embuskfiŝisto! Kaj tio ne estas gaskonado, sciiu, ke mi ekstermos la fiŝistojn. Se ili konfesos pri la Granda Bestaĉo kaj ankaŭ la afero de Deku estas malpermesita.

BILL LA MASAKRA

Embusk- kaj dungita murdisto.”

— Parolu! — instigis Mervin la fiŝiston. Li nur nun vidis, kiom pravas Ludoviko la Saĝa: la plej malgranda formalaĵo estas pavimero sur la vojo, kondukanta al la ĝusta juĝo. — Kion diris ankoraŭ tiu mortanto?

— Nu, do… li ankoraŭ diris, ke la Granda Bestaĉo scias, kiu pafis.

Murmuro. Iu disiĝas en la mallumo el inter la malantaŭe starantoj kaj malrapide ekiras. Mervin elprenis sian revolveron kaj celis:

— Tiu homo haltu, ĉar mi mortpafos lin! Nun ne estas drato! La Granda Bestaĉo ne eksciu la informon!

Onjo Babette staris al la fino de la vico, rigardante sian lavpelvon kun okuloj de art-kompetentulo, kiel severa, malbela markizo, portanta kaptukon, rolanta en kavalir-

romano, kiam li kontrolas sian kanelitajn pistolojn antaŭ la duelo.

Bull la Korn-naza (li volis foriri) revenis al sia loko.

— Kiu estas tiu Granda Bestaĉo?

— Ankaŭ li estas nia amiko — diris Prücsök. — Li havas bone prosperantan pruntejon de instrumentoj kaj kostumoj.

— Strato Toulon, numero dudek sep, duonetĝo mure — diris Schulteis, la Ĝemeloj.

— Ĉar — klarigis Prücsök — oni povas atingi lin nur helpe de fajroŝtuparo sur la muro. Ĉar li ŝatas fortimigi siajn nedeziritajn vizitantojn per brikoj, ĵetitaj sur ilian kapon. Foje li verŝis boligitan akvon sur Schulteis-on, kaj laŭ Prunoki, de tiam li estas idioto.

Mervin iradis tien kaj reen sur la silenta, salodora bordo.

Jen estas la enigmo! Sendube, ke ie estis eraro. Io ne estas en ordo. Li mansigne venigis Prücsök-on. Nun ili ambaŭ iradis, Prücsök en siaj du fabelaj, mejlaj dekstraj ŝuoj.

— Atentu min, fraŭlino. Nun elektu la konfidencajn homojn. Mi ne volas uzi la helpon de la polico, kaj ni povas dissendi nur tiulojn, kiuj ne informos tiun certan Grandan Bestaĉon.

— Nun multaj homoj koleras lin. Mandareno la Tantiema, kiu estas planisto de rompoŝtelojk, ĉar li faras nur planojn pri forlasitaj vilaoj, foje li atakis la domon kun ok homoj, en kies kamentubo li loĝas. Estis granda pafado, kaj de tiam koleras lin tiuj kvar homoj, kiuj restis vivantaj, krome Bob la Malforte-batu, kiu ŝtelis luitaj ŝtelistŝlosilojn kaj Hümér la Elĵetanta, kiu cetere estas honesta homo, krome Gnomo la Enorma pro aŭtogena veldilo. Ili koleras lin ĝis la hodiaŭa

tago. Sed malŝatas lin Schulteis, la Ĝemeloj, ĉar li memstarigis sin disde la Granda Bestaĉo per tio, ke li nigre aĉetis multajn instrumentojn, kaj la Granda Bestaĉo diris tion, ke li mortigos lin, sed tiu koleretas ankaŭ pro la brogo…

— Kolektru ilin. Gravas, ke ĉiu estu malamiko de la Granda Bestaĉo, ĉar tiu miksiĝis en la aferon, ili do informus lin, kiun mi volas kapti. — Kaj li ĉirkaŭrigardis. — Vi nun estas policistoj, kaj vi faros ĉaspel-razion!

Ili staris emociiĝinte… Iu ekĝemis, kaj Gnomo la Enorma preskaŭ ekploris.

Fari razion. Li. Ke Nino la Bukla ne ĝisvivis tion…

— Disiru, se eblas, per taksioj en la haveno ĉien, kaj alveturigu ĉiujn virinojn, kiuj havas la nomon Adrien! — ordonis Mervin. — Mi preferas fari razion nun, ol morgaŭ oficiale.

— Nek ni preferas tion — kapbalancis Bob la Malforte-batu, kiu ne redonis la ŝtelistŝlosilojn al la Granda Bestaĉo. — Sed ni devas pagi por la taksio, kaj ni ne havas monon…

Hümér la Elĵetanta koleriĝis pri Bob la Malforte-batu, kaj subite li minacis onjon Babette per la latuna krano:

— Hontu, insolenta ŝtelisto! Drinkema rabisto! Mi forte batos vin je la kapo, se vi volas fiagi al lia ekscelenco, ĉar ni akceptis lin kiel amikon!

— Via celdirektado estas malbona! — kriis Schulteis, la Ĝemeloj. — Okulvitrojn al la ludgvidanto!

Pro tio Hümér la Elĵetanta koleriĝis tiel, ke li ĵetis faskon da salaj fiŝoj al li, kaj Riza la Buton-okula ankoraŭ post duontago povis lavi sin.

Sed fine la plej kuraĝa sonĝo de ĉiuj razioj en unu homamaso staris preta por fari razion. Nur ombra figuro, ĉe la fino de la sovaĝaspekta grupo, ekiris denove ŝtelumante.

— Revenu, ĉar mi pafos! — akrekriis Mervin, kaj Bull la Korno-naza, ĉar denove li estis, revenaĉis al sia loko.

— Sinjoro! — raportis Gnomo la Enorma. — Ni estas pretaj.

— Ek!

Kaj la polico de Prücsök ekiris.

D U D E K A   Ĉ A P I T R O

Bato je la kapo pogrande kaj pomalgrande

Tiun tagon oni ŝtelis du ŝarĝaŭtojn kaj unu motociklon kun kromĉaro ĉe la stacidomo. Krome malaperis unu Balila, du bicikloj, tri surtutoj kaj unu retikulo kun ora monogramo.

Kaj la razio veturis kvazaŭ flugante! Per ŝarĝaŭto, Balilo, biciklo!

Haho!

Adrien-oj estas serĉataj! Kie la kavaliroj de Adrien-oj saĝumadis, tie do antaŭen! La duon oficiala razio konsistis el fortaj homoj! En la bierejo la amikoj forportis ses grave kaj kvar malgrave vunditojn de antaŭ la amulanco, ĉar la ĉiam nervozanta, Schulteis, la Ĝemeloj ĵetis la ole-lampon al Filipo Diru-jam, ke la estingo de la fajro en la ejo donis unu kaj duonon da laboro al la fajrobrigado, kaj tiam evidentiĝis sur la ŝarĝaŭto, ke la nomo de la koncerna virino ne Adrien, sed Molly Schuster. Kial oni pensis ŝin Adrien? La virino nur ŝercis. Ĝi estis bona ŝerco. Ŝia malnova kutimo estis priŝerci siajn malnovajn konatojn. Ili dankos ŝin resaniĝintaj.

— Viaj estimataj konatoj jam longe povis ridi tiom — murmuris Mandareno la Tantiema.

Poste li remetis sian ĉapelon apud sian nazon, ĉar lia iu vizaĝo estis preskaŭ tute debatita. Ĉar ili ne bezonis la virinon, Bob la Malforte-batu malakcelis per la piedbremso, kaj ekskuzantaj sin per pardono, ili elaŭtomobiligis la ŝerceman Molly Schuster-on en iun malgrandan flakon, proksime al la kremaciejo, konstruita ekster la urbo.

— Kio estas ankoraŭ? — spiregis Hümér la Elĵetanta.

— Ni iru al la restoracio Cigartranĉejo!

Bob la Malforte-batu akcelis per gas-allaso. Ili veturis per freneza rapideco al la Cigartranĉejo. Grandega, malbone farbita tabulo pendis ekstere:

„Jen vidu!

Alvenis sinjoro Deibler!”

Ĝi estis la nomo de la restoracio. La ŝildo, anoncanta la alvenon de la populara ekzekutisto, pendis sur la flanko de sufiĉe granda, albordiĝinta velŝipo, kaj kompreneble tio estis bona ŝerco, ĉar sinjoro Deibler nur oficiale kontaktiĝis kun tiuj kutimaj gastoj, kiam oni rifuzis la indulgan petskribon.

Kaj prezidento estas tiel rigora, ke rezervantoj de kelkaj tabloj efektive povis saluti la funkciiganton de la gilotino, pere de la surskribo, havanta la nomon de la restoracio.

— Jen vidu! Alvenis sinjoro Deibler!

Tiu honorigo ne plaĉis al sinjoro Beibler, kaj li malestime deturnis sian kapon. Sian propran.

La kapo de la kondamnito, kiel la ekstremaĵo de la cigaro, estas metita en la gilotinon. Tial oni nomis tiun ejon Cigartranĉejo, laŭ la moknomo de la gilotino, kaj oni farbis tian ekzekutan aparaton ankaŭ sur la flankon de la barko.

Unusola homo vivis en la haveno, kiu neniam enpaŝis en la ejon, kaj tiu persono estis Cigaro, la moroza amiko de Prücsök. Li ne ŝatis ĝian nomon kaj la ilustraĵon de la ŝildo. Oni moknomis lin Cigaro, kaj ne estas bona ideo pentri la diablon sur la ŝildon.

Oni rapide trovis Adrien-on ĉi tie.

Li sidis en iu angulo, karesadis sian blankan barbon kaj pipfumis. Li estis sesdek jara, eksiĝinta maristo.

Kial oni nomis lin Adrien, estas enigmo!

Li tute ne volis aŭdi pri tio, ke li sekvu la alvenintojn kien ajn. Ili lasu lin paca kaj iru en la inferon. Adrien estis multajn, tempestojn travivinta maristo, sed li jam delonge ne ricevis tian vangofrapon. Ĉar la razio laboris per loka anastezo, dozita en vangofrapoj, por ke ĝi atingu sian celon mallonge, facile, sendolore.

…Je la deka kaj duono ili ekiris al la fiŝista haveno per la ekstemporale ŝtelitaj veturiloj. Entute kun dekdu Adrien-oj — inkluzive ankaŭ la ŝtorm-taŭzitan kaj vangofrapitan mariston, kiu ankoraŭ ne ricevis tiel grandan, lokan anastezon, kiel ĉiokaze de Mandareno la Tantiema. Bedaŭrinde la narkozo sukcesis nur duone, ĉar la fumtubeto de la pipo rompis du dentojn de la ŝtorm-taŭzita maristo dum la dozado, kaj la suĉilo iom elstaris el lia vizaĝo apud lia orelo, kvazaŭ li estus la ĉefo de papuoj, kun oblikve borita vizaĝo pro ia stranga kaŭzo.

DUDEKUNUA ĈAPITRO

…La esplorjuĝisto konfesas nur la puran veron

La loĝantoj de la fiŝista haveno atendis silente.

Ankaŭ la amikoj de Prücsök, gvidataj de Patro Korn, kiu elprenis kelkajn sandviĉojn el la akvorezista manĝaĵskatolo por turistoj de film-reĝisoro Bremenana. Iom malproksime, sur benko, kiun intertempe la edzino de la fiŝisto elportis, la esplorjuĝisto sidis, apud li Prücsök. Facila venteto portis kun si la krudan odoron de algoj kaj helikoj, kiujn la malfluso surbordigis.

Apud la fajro kelkaj fiŝistoj, la virino kaj malgranda bebo kaŭris ĉirkaŭ la vaporanta kaldrono.

— Vi, Mervin, estas tre stranga homo, kaj se mi estus via patrino, mi batus vin. Mi mi scias nun jam, ke vi ne estas malbona, vi nur hontas, se tio estas videbla, vi do grumblas ĉiam. Kiel Cigaro, en kies nazon konvenus meti ringon, kaj tiam li estus tia, kiel denaturigita urso.

— Ĉu mi vere memorigas vin tiom al tiu via amiko?…

— Nek li ŝatas, se oni vidas lian korprofundon…

— Hm… Mi estas scivola pri li, kia homo li estas… Li nur transdonu la leteron senprobleme.

— Li estas ege lerta knabo.

— Kiu li estas por vi?

— Li estas tiuspeca homo inter la sklavo kaj persona sekretario. Li batas tiun, kiu ne aĉetas florojn de mi, li blasfemas, li faras aĉeton de vesperfesta kostumo, li

interbartadas, eĉ se ne estas bezonate. Li do tamen estas sekretaro, ĉar li jam lavis telerojn anstataŭ mi. Sed tiam li tre grumblis.

La determino de la sekretara ofico estas sufiĉe leĝera en la haveno, Mervin tuj vidis tion.

— Ĉu vi… jam faris tiaĵon, kio estas puninda?

— Absolute nenion. Oni amas min tial, ĉar mi portas manĝaĵon al la knaboj en la prizonon.

Ili silentis. La esplorjuĝisto sciis bone, aŭ senti, ke Prücsök estas infano, senkulpa, honestas knabino, kaj tio faras la legendon ĉirkaŭ ŝi. Ĉar ŝia senpera kontakto kun tiuj tute senmorlaiĝintaj, tipaj krimuloj, kaj kiel la rekulpiĝantaj personoj staris apud ŝin por servi honestas aferon, tio ebligis ekmediti pri multaj, diversaj, nekompreneblaj kaj mistikaj supozoj.

Kio ĝi estis, se ne miraklo?

Moral-kripluloj forĵeras siajn animajn lambastonojn pro la tuŝo de tiu knabino, kaj ili iras kun renaskiĝinta moralo por iom da tempo. Ĉu ne estas ĉi tie en la realo la metaforo el la bibilio en la kunesto de Hümér la Elĵetanta, Aŭrelo la Ĉifona, Schulteis, Riza la Buton-okula kaj de tiu kanabino: mildaj kaprioloj vivos trankvile kaj pace en la proksimo de leonoj?

La esplorjuĝisto kaj la krimulta mondo renkontiĝas en honesta, komuna intenco, mallonge ili sekvas komunan vojon, la antipoloj de la justico kaj peko, ĉar tiu kanbino petas ilin.

Li klare vidas la eraron de la nefarita inspektado de la okazejo, kiu kaŝiĝis antaŭ liaj okuloj en la profunda mallumo tiom longe.

La blinduloj denove vidas.

Kaj Yvone kiomfoje venis en lian kapon hodiaŭ. Tiu funebra strio, kiu dividas meze lian paseon kaj karieron: je viva kaj morta parto.

La malalta ĉielo, kiel la tegmento de teretaĝa domo ŝajnis proksima, kaj la timige simbola realo estis tie: Patro Korn, la apaĉoj, krome onjo Babette, la senmova, sepi-kolora, misforma maljunulinaĉo, rigardanta antaŭ sin, kun la lavpelvo, kun la langvoraj pintoj de sia kaptuko, eble ŝi revadis ĝuste pri tiu maristo, kies gepatrojn ŝi vizitis iam en sia tafta vestaĵo, kiun kelkfoje portas nur la aerbalonoj, kaj ŝi certe ŝovis siajn okulvitrojn kun tenilo apud sian zonon kun batalema movo, kiu pendis de ŝia kolo sur nekredeble dika, ora ĉeno. Kaj la fiŝistoj staris en la arĝentkolora reflektado de la maro, kiuj komecis flustri la legendo…

Ke Decoux estas senkulpa.

— He! Se vi ankoraŭfoje ekmoviĝos, mi mortpafos vin!

Bull la Korno-naza denove staris en la vicon.

— Kial vi eksedziĝis? — demandis Prücsök nur akcesore kaj sen ĉiu transiro. Mervin ankoraŭ al neniu parolis pri sia privata vivo ĝis nun. Li estis ne alproksimigebla, enfermiĝema homo. Kaj nun li ekparolis. Kial ĝuste nun kaj la infano?

— Mia edzino, Yvone, amis alian homon.

Kaj la mutuloj ekparolas.

— De kie vi scias tion? Vi asertis pri mia patro, ke li estas kulpa. Fine evidentiĝos, ke tio ne estas vera. Vi nur intence

forgesis la inspektadon la la okazejo, kiel Cigaro ne diras la precizan kvanton de la kornobulkoj.

— Ĉu tiel karekterize mi memorigas vin pri tiu via amiko, ke vi ne povas mencii iun alian kiel ekzemplon?

— Mi ja povus, ĉar ankaŭ Schulteis kutimas trompi la kelnerojn, sed kial lacigi min per diversaj komparoj?

— Nenio esplorenda estas en tio, kiam virino sentas tiel, ke ŝi amas aliulon.

— Tiam vi komprenas absolute nenion. Schulteis, la Ĝemeloj estis kadristo de bildoj, kaj oni kondamnis lian edzinon pro bigamio post dek jara geedzeco. Ŝi jam havis edzon en Ajenos Bujenos, aŭ en Ajresz Bujen… Do, en Usono. Ankaŭ li pensis tion, ke estas nenio esplorinda. Ankaŭ vi estas tia, kiel Schulteis.

— Ĉu vere? Ĉu vi pensas, ke estus pli bone al mi, se vi mencus min en komparo de via amiko, nomata Cigaro?

— Nun la eraro estas tipa. Ĉar vi ne scias, ke la koro de la virino estas ĝuste tia, kiel la maro: ĝi batas trankvile, egalritme, sed neniu vida ties profundon, kaj se je, tiam ve al tiu. Mi esperas, ke ĝi estis tra bela.

— Jes, jes… Ĝi estis tre pitoreska kaj poezia — li respondis distrite. — Sed kiel vi opinias ekzemple pri tio?

Li elprenis foton, ŝiritan je du pecoj el sia dokumentujo. La bildo prezentis la virinon Yvone. Ŝi estis ridetanta, bela virino… Kaj mantelo de viro estis videbla ĉe la rando de la ŝirita papero, nur lia antaŭa brako.

— La virino estas bela. Al kiu apartenas la kubuto?

— Mi neniam ekscios tion. Tiu bildo kuŝis sur la tablo, kiam mi alvenis al la ripozdomo, kaj ŝi jam forvojaĝis. Mallonga letero atendis min, en kiu ŝi skribis:

Li elprenis la leteron kaj donis ĝin al Prücsök.

„Mi adiaŭas porĉiam. Mi devis foriri kun alia viro.

Yvone.”

Leginte kaj redoninte ĝin, Prücsök ŝovis siajn manojn en la poŝojn de la pluvmantelo kaj sidis kuntiriĝinte.

— Kiel forte amis vin tiu virino, kaj kiel forte ŝi amas vin eĉ nun! Ĉar ŝi adiaŭas porĉiam. Nur kio estas tre bela, tio kutimas esti tia, ke oni adiaŭas ĝin eterne, ĉar ĝi doloras porĉiam… Kaj ŝi skribis, ke „ŝi devas foriri”. Ŝi do devis foriri, la kompatindulino. Kion oni devas fari, tion oni ne volonte plenumas.

— Diru… — demandis Mervin nervoze la knabinon. — Kiu vi estas?

— Prücsök — ŝi respondis timeme. — Sed oni nomis min en la lernejo Ploreganta Simio.

— Ĉu vi… parolis kun iru… pri mi?

— Multaj homoj parolis pri vi kun mi, sed mi ne rediros tion.

— Lia ekscelenco staris konsternita.

— Ĉu eblas, ke tiu knabino vidas ĉion tra la lenso de pura koro, pli akre ol la ultra-mikroskopo?…

Prücsök timiĝis pro la stan-kolora vizaĝo de Mervin.

— Bonvolu diri… ĉu mi nun faris ion malbonan?

— Tute ne… Eĉ… Nur parolu plu…

Kaj li frapetis la humidan, malgrandan manon.

— Eĉ tio eblas, ke iu ĉantaĝis vian edzinon — daŭrigis Prücsök. Ankaŭ en la haveno okazas tiaĵo. Eble ŝi korespondis kun grafo, kiel fraŭlino, kaj Verda Rido ŝtelis la dokumentojn… Aŭ eble ŝi faris tion ĝuste por vi. Ĉu tiutempe vi ne havis tian aferon, kiu estis sekreto, kaj se iu hazarde elparolis tion, tiam povis okazi al vi malbono?

— Kio… — li balbutis blanka, kiel la muro. — Kion vi diras?

— Aha! Bonvolu ne pensadi!.. Konfesu nur la puran veron, sinjoro esplorjuĝisto!

La edzino de la fiŝisto balancis la kaldronon, elverŝante la vespermanĝon, kaj la flamoj, liberiĝintaj el sub la kupro, prilumis la suĉinfanon per ruĝa koloro.

Kaj vidalvide, super la oceano brilis miliono da steloj.

— Tiutempe mi havis sekreton — konfesis Mervin. — Sed kiu sciis pri tio, li ne ĉantaĝis min. Oni nomas lin ĉi tie, Ludoviko la Saĝa.

— Ĉu Ludoviko?! Li vere ne ĉantaĝas. Li ja havas nek vestaĵon, kaj kion li portis anstataŭe, li pruntedonis ĝin al mi, ke li restis en nura monoklo, certe nur tial, ĉar neniu bezonas lian monoklon, kaj li vidas nek per tio, ĝi do restis ĉe li.

Mervin distrite frapetis la malgrandan manon de la knabino, kaj Prücsök lasis tion, ĉar Dio scias, kiel ŝi opiniis: ŝi ŝatis tiun serozan homon, kiu kuplas pri nenio, kaj li estas kulpa en ĉio.

— Antaŭ multaj jaroj Gabrone malaperis. Anticipe li trandsonis libron al mi dirante: La kunligo perdis inter la juro kaj vero, kaj se m trovos ĝin, mi revenos. Gardu tiun libron, Mervin. Poste mi aŭdis tion, ke li mortis… Kaj… Estis terura malkorektaĵo: mi eldonis la libron, kiel la mian…

— Vi plagiatis — kapbalancis Prücsök. — Konate. Ĝi estas tiaĵo, kiam Hümér la Elĵetanta kopias leteron el la libro de Zola por Zizi Kenyeres; fine li skribis: elkore skribis ĝin via Elĵetanto. Kaj okazis tiel. La knabino elĵetis lin. Ĉar ŝi divenis iun tagon, ke la spilisto ne estas Frederiko Zolo, aŭ Ervino.

— Emilo.

— Estas tute egale, kiu estis tiu certa Zola, se li malgraŭ lia plej bona volo ne estas indenta kun Hümér la Elĵetanta. Vi do estas ĝuste tia.

— Post la okazintaĵoj nun jam mi jam bedaŭras, ke mi malkonsilis vin kompari min kun via amiko Cigaro.

— Li ne skribas poemojn al la virinoj, sed li batas ilin, kio estas multe pli bona. Ĉar ili timas. Ĉiu skribita verko estas tute mala al tio. Eĉ nun estas malbona, ke ne vi estas Zola. La virino tuj forlasis ankaŭ Hümér la Elĵetantan. Tiamaniere, ke ŝi batis lin je la kapo per sia retikulo, en kiu estas ŝlosiloj, kaj duon kilograma pudrujo kaj diversaj, ĝenaj metal-objektoj.

— Eble vi pravas — meditis Mervin. — Domaĝe, ke mi ne vojaĝis post mian edzinon en Parizon.

— Ankaŭ tie vi preteratentis la inspektadon de la okazejo.

Mervin longe rigardis ien kun sulkigita frunto, kaj lia vizaĝo estis fajroruĝa.

Cefi, la Akvokapa Drato venis kuregante kun ĵurnalo.

— Tiu pavimisto, kiu loĝas ĉe onjo Babette kaj lametas, sendas tiun ĉi ĵurnalon.

Mervin disfaldis la ĵurnalon kaj timiĝinte fiksrigardis la grandegajn, kriantajn literojn.

ONI ATENDAS MOND-SENSACION EN URBO TANGER

Malfermo de la kolonia kongreso! — Kalumnioj de negra reganto kontraŭ Francio! — Surloka radiodissendo estos aŭrore okaze de la festo de la Leviĝanta Suno! — Promesita malkovro. — Oni disvastigas tiajn informojn, ke Francio ekscitas militon!

De nia speciala reportero. Tanger, 9. VIII. La korespondanto de la ĵurnalo Sunday Evening Post ekspodigis skandalan sensacion en sia interjuvo, okaze de la alveno de la reĝo Mambiktu.

La reĝo promesas grandan malkovron okaze de la inaŭgura festo, kiun dissendas ĉiu radiostacio de la mondo je la 4-a horo kaj 45 minutoj aŭrore.

Oni devas urĝe konstati, kiuj estas tiuj, kiujn ŝarĝas la respondeco, ĉu ne iu Makiavelano de la koloniafera administracio faris nekompetentan diplomatian agon?

Se jes, tiel devas okazi grava prirespondigo!

Kaj du kolumoj estis skribitaj en tia stilo!.. Terure! Ĉio estas finita! La sento de la gubernatoro ne eraris. Oni dupigis lin kaj Deboulier-on.

— Montru ĝin.

Prücsök simple forprenis la ĵurnalon de li.

— Kia impertinentaĵo! Kaj kiu estas tiu Makiavelo publika kaj koloniafera direktoro? — kiam ŝi ne ricevis respondon, ŝi diris malpli laŭte — ĉu vi timas, ke oni skoldos vin?… Ĉu vi scias, kion fari? Mensogu, ke mi skribis la leteron, kaj Cigaro faris la aferon tial, ĉar li volis rigardi la ĝeneralan kunsidon de la kolonio senpage… Estus plej saĝe transigi ĉion al Cigaro, li grumblos, sed li havas tian prestiĝon, ke li eltenas multe.

Mervin karesis la knabinon kun distrita movo, poste li skribis sur paperon la jenon:

“Prefekto Lucas tuj sciigu al la gazetaro, krome al la agentejo Havas en urbo Tanger, laŭeble antaŭ la kunsido, ke mi prezentis mian demision. Ordonu, ke oni haltigu la furgonon, veturantan al Tanger, kaj ĝi estu sendita al Casablanca, en la korton de la arestejo de la prokurorejo.”

Fininte tion, li ĉirkaŭrigardis sur la morne kaj silente atendanta, sovaĝaspekta grupo de la amikoj de Prücsök.

— Kiu volas viziti la ĉefkomandejon el vi?

Fariĝis konfuza voĉbruo, kaj la tuta societo formis pli grandan rondon kun panika timo. La sandviĉo haltis ĉe la gorĝo de Patro Korn, kaj kiam ĉesis lia tusado, li diris indignite:

— Mi petas deteni vin laŭeble de tiuj rimarkoj. Ĉio havas limon!

Fine Bubi Kmetter, la blankhara fiŝisto portis la leteron al kapitano Lucas…

Post unu horo sur la stratoj de Tanger aŭdiĝis la laŭta kreigo de la vazetvendistoj, proponantaj eksterordinaran eldonon, radio- kaj telegrafraportoj diskonigis la novaĵon, kaj nervozaj, specialaj reportistoj miskbatalis antaŭ la telefonbudoj por publici la sensacion:

Caro de Afriko demisiis!

…Kaj tiam alvenis la amikoj de Prücsök sur la ŝtelitaj veturiloj, kun freŝe akiritaj, eksteraj vundoj kaj kun dekduo da Adrien-oj.

DUDEKDUA ĈAPITRO

Ili vizitas la Grandan Bestaĉon, kiu tenas sin brave

Ni iru! Ni selektu la virinojn! — komandis Schulteis, la Ĝemeloj, kiu estis en sia elemento, ĉar li povis kriegi.

Ili elĵetadis dekdu Adrien-ojn unu post la alia sur la plaĝon, kiel sakojn ĉe la doganejo, du el tiuj estis senkonsciaj pro ebrieco, sed poste evidentiĝis, ke ili alvenis en Casablanka-on antaŭ du monatoj, kaj oni ne sciis, de kie ili liberiĝis. Schulteis, la Ĝemeloj, kiel la gvidanto de la kargolaboro, ordonis kriegante:

— He! Tiun dekstran avanulinon ne metu al la centro, ŝi nomiĝas Ariane! Ŝi estas difektita ekzemplero! Ŝi havas preseraron! Iu provu fari artefaritan spiradon ĉe tiu virino, kiu havas larĝrandan ĉapelon!

Nu, alvenis dekdu Adrien-oj (du el ili en tute ebria stato) el la fiŝista haveno, deponitaj, manke de vestaĵoj, foruzitaj dum miksbataloj, kalkulitaj en vivanta pezo per neto-kilogramo, kaj samtempe parolantaj, ĉiu kun po dek jaroj da taksita valoro fare de la juĝisto, pasigotaj en la malliberejo.

La fiŝistoj sendis siajn familianojn en la kabanojn pro timo.

— Kiuj restadas ĉi tie malpli ol unu jaro, tiuj staru flanken! — kriis Mervin.

La Adrien-oj jam tie, kie ili estis, sufiĉe malbone staris sur siaj piedoj, do preskribo de pli nova pozicio estis facile dirite, sed kiu plenumu tion?

Sed dank al' la rapida kaj sperta kunlaboro de Schulteis, la Ĝemeloj kaj Mandareno la Tantiema, ili aranĝiĝis laŭ la

deziro de doktoro Mervin. Estis Adrien, kiu ploris kaj kantis. Ŝi proksimiĝis al onjo Babette tiel, sed la altaĝa amazono tuŝumis ŝin per sekond-parado tiel bravure, inda je mondĉampiona lavpelv-konkurso, ke la virino vertiĝante ŝanceliĝis sur sian lokon.

— Mi kolektus tiulinojn sur la korto de fortikaĵo kaj bele vangofrapus ilin — murmuris la fiŝvendistino.

— Ĝi estus kruela afero — respondis Bull, la Korn-naza. — Ili ne alkutimiĝis, ke oni kolektu ilin.

Bull, la Korn-naza eksrilatiĝis kun Marie la Vidva. Li diris tiel. Sed la situacio estis tio, ke aŭrore estingiĝis la lampoj, kaj la vidva vendistino vidis sian kavaliron en alia koloro kun la longa brulig-stango, necesa al la lumigado, kiu vespere estas tiel impona, kiam li rapidas kun ĝi preter la dokoj, laŭ la arklamp-vico. Sed la vespero pasis, mateniĝis, kaj nun denove estas vespero. Ĉar la vesperoj ŝanĝiĝas.

Marie la Vidva do impatiis kun Gnomo la Enorma, kiu iafoje ŝajnis ĝibulo, ĉar lia staturo nekredeble arke altiĝis, tiom, ke li iris kun kurba dorso, pene portanta la pezon de tiu ostaro. Gnomo la Enorma sciis bone, ke li devas bati Bull-on la Korno-nazan, pro tiu ĉi afero, sed laŭeble li provis prokrasti ĝin.

Tia li staris tie spiteme. Bull, la Korno-naza, ĉar pro la malhelpo de la drato Mervin malebligis lian foriron per revolvero, li tiriĝis al Rita Kamelio, kiu manĝis kun Patro Korn el la manĝoskatolo de la Bankoka filmreĝisoro. Li tenis strikte sian longan, lampobruligan stangon kaj prenis ĝin forte ĉe la mezo, kun iom flankenklinita kapo, kun krucigitaj ŝuopintoj, kiel Praksitelo, paŝtisto en Arkadio, li ekparolis gemute ridetanta:

— Estas nekredeble, kiom da ebriaj Adrien-oj ekzistas.

— Lasu min manĝi — respondis Patro Korn lakone.

— Ĉu vi pensas — demandis Rita Kamelio, — ke la drinkemo dependas de la antaŭnomo?

— Estas klare — respondis la lampobruligisto.

— Belaj urtikfloroj ili estas… — murmuris onjo Babette. — Mi gardis min pli bone. Se mi estus vivinta tiel, nun mi ne estus ĉi tie.

Kaj oni ne sciis, ĉu kontenteco aŭ amara memriproĉo sonis el ŝia voĉo.

Dume ĉiu Adrien estis elaŭtomobiligita.

Ilia plimulto postulis kontentigon plorante kaj ŝrikante, kaj kiam multaj el ili rekonis la esplorjuĝiston, komenciĝis eĉ pli sovaĝa kriado. Iu Adrien riproĉis amare Hümér-on la Elĵetantan.

— Ĉu vi estas spiono de la polico?

Hümér la Elĵetanta, dank’ al la interveno de Prücsök, lavis sian vunditan kapon en la batal-lavopelvo de onjo Babette, kaj li ege ekkoleris pri tiu Adrien.

— Fermu vian buŝon — li kriigis, — vi, drinkemulino! Jen! Havu do iom da kontakto ankaŭ kun la akvo.

Kaj li verŝis la tutan enhavon de la lavpelvo sur Patron Korn, krome li piedbatis la pace manĝantan, blankharan riceliston.

Malfacile oni faris ordon kaj venigis priaŭskulti la unuan Adrien-on.

— Mi ŝatus, se vi rakontus — komencis Mervin, — kion vi scias…

— Mi do… povas cigaredi kaj kanti, sed se necese, mi altabligas la manĝaĵon. Mi estis drinkaĵistino ĉe Pichon en urbo Toulon.

— Eĉ nun vi estas tio — menciis Aŭrelo la Ĉifona, kaj li deturnis sin pro la densa odoro de la brando.

— Vidu, infano mia — diris Mervin. — Nun vi devas konfeso pro krimafero.

— Bonvolu kredi, mi tute ne konjektis la devenon de la mono, kiun oni distribuis. Se mi estus sciinta, ke ĝi devenas el rabado, mi ne estus akceptinta ĝin. Mi venis el pli bona domo en la havenon…

— Ĝi estas vera… — kapjesis Bob la Malforte-batu. — Ŝi alvenis el urbo Palamas de sur la insularo Bermudoj, kaj tie vere estas pli bona la pundomo, ol aliloke. Oni donas manĝi eĉ makaroniojn.

Prücsök, iom malproksime, timeme, kuntiriĝinte rigardis la alviciĝon de la duonsovaĝaj menadoj.

Ili nur malfacile komprenis, ke oni serĉas ĉi tie ne la farintojn de la rabmurdo, okazinta ĉe Palais Longchamp, esperante de ili la malkovron de la spuroj (ĉar tiurilate ili priparolis, ke ili neos ĉion), sed temas pri alia sekreto.

Mervin provis apliki artifikon:

— Aŭskultu min!.. Bonhava doktoro mortis, kiu nomiĝas Decoux, kaj li heredigis sian ĉiun havaĵon al iu certa Adrien.

La rezulto estis surpriziga. Evidentiĝis, ke la bonhava, Pariza doktoro loĝis kun ĉiu Adrien en la plej granda konsento, dum longa tempo, kaj nun ili ĉiuj funebris lin ploregante. Iu ŝiris siajn harojn kaj ŝrikadis:

— Mortis mia karulo! Mortis Delebu, aŭ Leroux.

Iu alia ploregante kveradis:

— Li estis mia eta advokato!

Nun aperis la ŝtormo-taŭzita kaj vangofrapita maristo, la barba Adrien kaj sovaĝe batis sian bruston:

— Mi vivis dum jaroj kun la advokato en la plej bona amikeco, ĉar mi savis lian vivon okaze de tempesto.

Ili fariĝis tumultantaj, ŝrikantaj frenezuloj. Fine la esplorjuĝisto stertore diris sian starpunkton:

— Kiu ne povas pruvi helpe de publika notario, ke ŝi estas la heredanto, tiu devas sin klarigi el sub la akuzo de la trompo.

La funebro ĉesis dum momento. Ankaŭ Adrien, la maristo retiriĝis kaj diris balbutante, ke li savis lin ne el la kontoro de la publika notario, sed el la agitiĝanta maro.

— Kia Adrien vi estas, kvankam vi estas viro? — demandis lia ekscelenco, doktoro Mervin.

— Ebria — respondis Turkino la Delikata, kaj ŝi metis sur sin ankaŭ la mantelon de Bob la Malforte-batu, sur sian celofanan mantelon, brilantan pro la salaj vaporoj.

— Mi… — balbutaĉia la dika, malalta, barbulo, kiu povus esti ia altkreskinta kaj svelta nano el la historio de Neĝulino. — Mi estas la lasta… Adrien. La maristo de la droninta vaporŝipo Adrien…

— Kie ĝi dronis?

— En la… golfo… Ĝi estis malbone kargita… La salo formoviĝis kaj ĝi bele dronis…

Rezulto: nenio!

Estis Ĉirkaŭ la du horo, kiam la apaĉoj ĵetis la elĉerpiĝintan kargon de la Adrien-oj sur la ŝtelitajn veturilojn kaj liveris ilin tien, kien ili deziris, escepte Adrien-on kun bronzaj haroj, kiu ŝatintus elaŭtiĝi dumvoje trans la limo de la kolonio. Du Adrien-ojn, senkonscie ronkantajn, eble pro hazardo ili lasis antaŭ la pordo de la societo "ni vivu nature, kaj ni detenu nin de la viandomanĝado, aŭ ni ekskursu!" Adrien, la ŝtormo-taŭzita kaj vangofrapita maristo ruliĝis sub la sidejon, kaj li vekiĝis en la tovita aŭto en la policejo en esplora aresto.

Tiu homo sekvis la vojon de justuloj dum liaj maljunaj tagoj!

…Ili malgaje malrapidiris al la urbo. La knabino, ŝiaj bonaj amikoj, kaj avane, kiel sola gvid-taŭro, la moroza onjo Babette kun sia pez-kavaleria lavpelvo. Estis stranga tiu ritma amblado de multaj paŝoj sen ĉiu alia voĉo, kiel mutaj, mornaj, iom deprimaj homoj tiriĝas, kvazaŭ venkita armeo.

— Kiel mallume estas — diris Mervin en la haveno. Ĉar estis blinda mallumo…

— Ĉar vi minacis min per revolvero — diris Bull la Korno-naza, — mi ne kuraĝis forlasi la grupon, kvankam mi devintus ekbruligi la lampojn. Tial estas mallumo.

La registara komisaro fariĝis iom nervoza, kial li retenis la lampo-ekbruliganton pro eraro.

— Faras nenion! — diris Bull la Korno-naza gaje. — Mi tuj ekbruligos la lampojn, kaj estos lume!

Kaj jen…

— Ni do vizitos la kostum- kaj instrument-pruntiston — diris Mervin. — Eblas, ke la Granda Bestaĉo konas la solvon.

— La Granda Bestaĉo estas problema homo — diris Prücsök. — Kvankam li estas mia bona amiko.

La vojo daŭris pli ol dek minutojn, sed fine ili staris ĉe etaĝa domo. Mervin memoris, ke la pafo okazis de tie ĉi. La koncernulo, kiam policistoj grimpis sur la domon, nekompreneble malaperis, kvazaŭ li estus saltinta en la maron.

— Nur lasu min demandi, kaj restu malantaŭe — li diris al Prücsök kaj al onjo Babette, ĉar la akompanantaro iom post iom malmultiĝis malantaŭ ili.

Kiam lia ekscelenco diris al la dommastro, ke li serĉas la Grandan Bestaĉon, tiu malgaje mansvingis:

— Oni ne enportis ĝin en la domon. Cetere la senfeligisto forportas tiujn mortintajn ĉevalojn. Je la deka horo ĝi ankoraŭ kuŝis sur la veturilvojo.

— Mi interesiĝis pri homo.

— Oni forportis la homon al la policejo kun la ŝoforo de la ŝarĝaŭto. Laŭ mia opinio la veturigisto estis la kulpa, ĉar li malregule antaŭis la aŭton.

— Mi serĉas tiun personon, kiun oni nomas Granda Bestaĉo en tiu ĉi domo!

— Mi estas tiu. Ĝi disvastiĝis pro la riproĉoj de mia edzino. Sed domzorgisto kion laboru? Kompreneble li drinkas.

Li sciiĝis kun ĉiam pli profunda miro pri la esenco de la informiĝo de la registara komisaro. Nu! Mi tute ne aŭdis pri

li… Ĉu li estas kostum-pruntisto? Kiu vizitas maskobalon ĉi tie?

Tiam aperis Prücsök.

— Tiu sinjoro volas pruntepreni handspikon kaj metal-tranĉilon al siaj negocaj aferoj. Li estas nevo de Filipo Dirujam.

— Sed mi petas… — balbutaĉis lia ekscelenco, sed la domzorgisto forte batis sur lian ŝultron:

— Mi aŭdis pri vi!.. Kiam vi liberiĝis?… Kion faras la unuokula Jankisch tie interne?

— Baldaŭ li rakontos — instigis Prücsök lin. — Nun ni venis pro alia afero. Ni bezonas instrumenton.

— Kial vi ne montris vin pli frue? — diris la domzorgisto kolere. — Kial vi lasas min buŝaĉi dum horoj. La Granda Bestaĉo estas supre, sed la fera ŝtuparo estas glita, atentu!

Mervin mirante sekvis Prücsök-on, kaj ankaŭ onjo Babette ekiris malantaŭ ili, kaŭzanta bruon per sia lavpelvo. Lia ekscelenco diris nenion. Tiutempe la polico zorgeme traserĉis ĉion, sed ili ne aŭdis pri la Granda Bestaĉo. Sed li loĝis ĉi tie. En la komforta kamentubo.

La Granda Bestaĉo!

Unue nur la kamentubo estis videbla, kiel ĝi fumis. Baldaŭ aperis la fumanta kapo kun pipo. Poste la tuta homo, ĝis la trunko. Li malsuprentiradis sian trikotaĵon, ĉar la kamentubo samtempe estis ankaŭ li pantalono. Tiel li staris tie, kaj li aspektis iom timiga en la lunlumo.estis nekredeble alta kaj maldika, kiel ia fakiro. Lia kapo havis pintan formon, la vizaĝostoj elstaris, la okuloj malaperis en la du nigraj kavoj,

liaj manoj kaj piedoj estas po du grandegaj rostpletoj. Lia nazo estis stumpigita en febro de interkverelo.

Lia belega ĉapo, ornamita per oro, havis la surskribon Matin, kaj ĝi estis ankoraŭ nova, ĉar li ŝtelis ĝin ne pli ol unu tago.

— Nur pro Prücsök mi ne verŝis sur vin kaŭstikaĵon — li diris. — Iru en la infeon.

— Mi estas doktoro Mervin, la registara komisaro.

— Ĉu vere? — li demandis lace. — Kiel vi fartas?

— Mi vidas tiel, ke vi ne problemas pro mia vizito.

— Se mi atendis vin? Ĉar mi sciis, ke vi venos. Francisko la Ploreganta mallongigis sian vojon tra flanstrato kun du Balilaj manteloj kaj avizis vian alvenon. Pensante, ke li pacigos min per tio. Li eraris. Mi denuncis lin.

Kaj li elkraĉis.

— Aŭskultu min, Granda Bestaĉo — paŝis Prücsök nun antaŭen, — mi ne volas fari kalkulon kun vi, sed mi portis manĝaĵon al vi, kiam Prunoki kuracis vian trančil-vundo, kaj vi tre malsaniĝis pro lia flegado. Nun temas pri mia patro, kaj se vi estos tiel neĝentila, tiam vi amare pentos tion!

— Ĉu vi minacas min? Nazmukulino!

— Mi ne minacas vin, sed mi iros al Nanny, mi diros al ŝi, ke vi aĉetis braceleton al Lizett la Ŝtelema… Venu, Mervin!

— Kial vi rapidas? — demandis la Granda Bestaĉo haste. Sed poste li orgojle levis sian ŝultron: — Cetere nur iru!

Tiam ekprolis onjo Babette.

— Mi ne volis miksi min en la parolon, ĉar se mi diros ion malbonan dum la esploro, oni do eble altigos mian loktarifon, sed se la sinjoro ĉefakuzanto permesas, ke mia modesta persono estu pli saĝa ol vi, mi parolus kun li!

Lia ekscelenco komprenis iom post iom, ke la esploro de Prücsök kaj onjo Babette plie servas la celon, li do retropaŝis iomete, sed li ne falis de sur la domtegmento, ĉar li kaptis telegrafkablon.

— Ĉu vi jam ne memoras tion — diris onjo Babette, — ke iam vi estis dentoteknikisto en urbo Rouen, kaj tiu malbelega vizaĝo via ankoraŭ havis homan formon, ĉar nek Gottrfied la Variolcikatra tiklis vian nazon per ĉefmasto. Tiam vi portis anglan rajd-kuloton, bluan ĉemizon kaj liphareton sur via aĉa vizaĝo.

Nun ŝi faris mallongan paŭzon, ĉar ŝi havis astmon pro sia aĝo, kiam la plej energiaj fiŝvendistinoj jam blasfemas nur en primitivaj frazoj. La Granda Bestaĉo rigardis ŝin konsternite.

— Vi vizitis danclernejon — daŭrigis onjo Babette, — vi promenis eĉ sur la korso. Tiam vi fianĉiĝis al la filino de la apotekisto, al Henrieta la Bela, ĉar vi povis fari ĉion ĉi senhonte, kaj Dio ne punas tiulon, kaj oni ne pendumas lin je la piedoj, ke li pendolu super brulanta benzino…

— Eble ni lasu la detalojn — rimarkis Mervin.

— Sed poste — diris la fiŝvendistino kun neinterrompebla patoso, — la kruĉo tamen longe ĉerpas, ĝis trafos ĝin la fato kaj la ceteraj detalaĵoj. Ĉar diablo forportis helpaktoron Pokero post eltiro de lia dento. Tiam vi fuĝis kun Henrieta la Bela, kaj kun ĉiu mono de la apotekisto, ke viaj manoj ne forbrulis ĝisradike… Kaj vi forlasis la knabinon en Liono sur la trajno.

— Ĉu vi konis… — li balbutaĉis — Henrietan la Belan?

— Mi konis ŝin, diablo kforportu vin! Ĉu vi scias, ke tiu knabino poste lavis telerojn en kuirejo en Marseljo, kaj ŝi ĉiam serĉis nur vin, ĉar ŝi havis ĉe si premferon? Mi do demandas nun de vi, ke respondu tuj, malbenita hundkaptisto, ke koliko kurbigu vin, respondu, dum mi parolas bele, ĉar cetere mi malfermos mian buŝon!

La Granda Bestaĉo ekparolis tre modeste:

— Se mi diros, ke Decoux estas senkulpa, ĉu ĝi estas en ordo?

— Jes… — respondis Prücsök tremante.

— Aŭskultu do. Se estintus inspektado de la okazejo, ĝi evidentiĝus. Postenanta policisto staris sur la ferŝtuparo en la tago de la atenco. Alia alirebleco ne ekzistas ĉi tien. La murdisto do povis veni sur la domtegmenton nur sur unu vojo.

— Kiel? — demandis la registara komisaro.

— Argano, ŝipveturanta al la bordo metis lin ĉi tie. Li do povas esti nur havenano. Sed Decoux alvenis la tagon de la atenco.

Mervin sentis la gravecon de sia preterlaso de la devo kun kunpremiĝinta koro. Se li estus veninta inspekti la okazejon, ankaŭ li estus vidinta ĉion ĉi.

— Venu, Mervin… — diris Prücsök, kaj ŝi prenis la manon de la esplorjuĝisto. Tamen vi estas bona homo. Nur via vivo estas malbona pro tiaj neglektitaj inspektadoj de la okazejo. Nun ne estu malgaja. Mi tute ekamis vin.

Mervin diris nenion. Li karesis la malmolan, hirtan hararon de la knabino. La somera ĉielo rigide staris super la kamentuboj. Ili ekiris sur la ferŝtuparo. Sed la moroza ombro de onjo Babette ne sekvis ilin. Ŝi ankoraŭ staris antaŭ la Granda Bestaĉo senmove, la iam bela Henrieta ankoraŭ staris tie kaj diris nenion.

La Granda Bestaĉo provis rikani kaj lekis siajn lipojn nervoze.

— Ĉu vi estas do Henrieta la Bela?… Vi ŝanĝiĝis nenion… Hehe!

— Nek vi. Eĉ nun vi estas idiota tiel same, kiel antaŭ kvindek jaroj — respondis la fiŝvendistino kaj sekvis siajn amikojn.

…Tiun tagon la pala ĉielo etendiĝis super la ĉifonaj domtegmentoj tiel, kiel ia krude farbita, blua tolo de budo de elkriisto kun arĝentaj steloj.

D U D E K T R I A Ĉ A P I T R O

Ĉiam evidentiĝas pri la vero…

Krepuskiĝis.

— Mi nun jam scias multe — diris Prücsök mallaŭte, — kaj mi nuligas tion, kion mi ne volis. Estus bone, se mia patro ricevus amnestion… Se vi nun bele irus hejmen kaj ne serĉus la kulpulon.

Mervin rigardis la vizaĝon de la knabino. En la klaraj okuloj, tio estis bone videbla: sidis larmoj.

— Mi jam scias, kiu estas la farinto… — diris Prücsök multe pli mallaŭte.

— Ankaŭ mi — ekparolis onjo Babette.

— Ankaŭ mi — diris Cefi, la Akvokapa Drato, kiu ŝtelumadis tie en longa noktoĉemizo, kun sia grandega kapo, kvazaŭ ĝi estus la parodio de la plena luno. Ankaŭ li sciis jam, kiu estas la farinto.

Nur lia ekscelenco doktoro Mervin ne sciis tion.

Prunoki, la lignaĵisto atendis ilin sur manoj kaj piedoj antaŭ la domo de la fiŝvendistino. Li eĉ zumkantis iomete, poste li ekstaris kaj ĵetisis sin al la kolo de onjo Babette, tiam li ricevis baton per la lavpelvo, kio sonis foren sonoranta en la nokto. Tiam li ekploris.

— Mi atendis… vin ĉi tie!.. Ĉu tio estas la danko… Mi estas iomete ebria… Hokbaton al la Okuloj estis ĉi tie. Li venis por mi… Estas kapute al Ludoviko la Saĝa… lia maleolo, ŝajnas

sepsiĝis… Mi estis ĉe li… La kompatinda… jam apenaŭ vidas kaj havas multajn kapojn… Lia lito turniĝas…

— Kompatindulo — flustris Babette, murdetante la pinton de sia kaptuko per sia liprando. Tiam ŝi estus ploranta, sed jam ne kreskis larmoj en ŝiaj ruĝiĝintaj okuloj.

Ili ekiris ien, kaj la esplorjuĝisto sekvis ilin. Liaj fieraj paŝoj fariĝis humila malrapidirio. Li sekvis ilin sentante, ke li faris profundmaran esploradon de la vivo en la verda, senluma tavolo, kien jam ne penetras la sunradioj, kaj mirindaj, misformaj estaĵoj zigzage naĝas preter la vitro de la skafandra kapujo.

— Jen ĝi estas!

Ili haltis ĉe malnova vaporŝipo.

La vaporŝipo staris tie jam de jardekoj, vidalvide al la katedralo altiĝanta super la haveno. La esplorjuĝisto retropaŝis!

…Kiel grandega ombro de pendingo, fertraboj de argano altiĝis sombre, sur la ŝipo, kovrita de ruĝa rusto!

Li turniĝis. Vidalvide staris malgranda domo, kaj maldika fumostrio vibris ĉe la rando de la kamentubo.

La Granda Bestaĉo pipfumis en ĝi!

— Venu.

Prücsök prenis lian manon, kaj ili supreniris sur la lignoponteto.

En la sola kajuto de la arganŝipo kuŝis Ludoviko la Saĝa kun flava vizaĝo, lia kol-arterio konvulsiis, kaj vaporo kovris

ankaŭ liajn okulvitrojn. La griza vaporo de la febro.

Hokbaton al Li staris kun funebra, malgaja vizaĝo en la kajuto de putriĝantaj lignotabuloj, apud sia mastro, kaj li fingre frotadis la blankan-bluan randon de sia stria trikotaĵo, kiel ian rozarion. Li bruske turnis sin al la enpaŝantoj.

— Oni neniam estus kaptintaj min — li diris, — ĉar du homoj estis ĉi tie kun la drato… Sed estis neeble forlasi lin tiel… ĉi tie…

— Vi malfruis, Mervin… — ekparolis la malsanulo ridetante, tute mallaŭte. — Vane vi venis… La leĝo estas leĝo: neniu povas eviti sian kompetentan juĝiston! Surtera juĝisto… jam ne estas kompetanta… en mia afero….

— Mi venis ne por aresti vin — diris Mervin.

Prücsök eksidis apud lin kaj metis sian malvarman manon sur la frunton de la malsanulo.

— Mi sciis, ke vi estas la farinto… mi jam sciis tion pli frue, Ludoviko… Kaj mi diris tion al neniu… Nek ojno Babette… Oni tiel amas vin ĉi tie, ke nek la Granda Bestaĉo diris tion al neniu, kaj ankaŭ Mervin amas vin… Li ĝuste nun rakontis al mi, ke li sciis la tuton pri vi, kaj li jam longe pardonis vin, kial vi devigis lian edzinon forlasi lin pro la plagiato….

…Mervin ĉi-momente ricevis per unu pugnobato la venĝan baton pro ĉio. Kaj subite klariĝis antaŭ li, ke la virino oferis sin pro li, ke Gabrone Ludoviko la Saĝa venis postuli la virinon rekompence por la gloro.

Jes! Lia ĉefo tre amis Yvone-on. Li jam tiutempe konstatis tion kun certa pardonema takto.

La mortanto malfermis siajn okulojn kaj metis sian maldikan, ostan manon sur la genuon de la knabino.

— Ĉu vere?… Mi ĝojas pro tio, Mervin… Mi amis vian edzinon… Mi revenis el Usono… ĉar la libro trafis inter miajn manojn… Via edzino petegis, ke mi ne rompu vian karieron… Okulon pro okulo, denton pro dento… Ĝi estas la praa pargrafo de la memvola juĝado… Rekompence… mi postulis tion, ke Yvone venu al mi… Ŝi faris tion… Ĝi estis stultaĵo… Yvone suferis. Yvone amis vin… Tio estas la vero… kaj tio estas la juro. Nenio alia!.. Mi do forlasis ŝin… Poste ŝi skribis… ke vi rifuzis ŝin… Proksimume tri jarojn ŝi ne kuraĝis… proksimiĝi… Kaj nun ŝi estas malsana… Tiam mi skribis, ke… mi mortpafos… vin… Mi devis rapidi per la murdo… ĉar blindeco… minacis min. Tiam eĉ Louvain servis… ĉi tie… Mi ne trafis vin… kaj neniu vidis, ke la Kandidato… per la argano… iom malproksime… demetis min malantaŭ la domo… Tiun tagon vespere… alvenis Decoux, ankaŭ li amis vian… edzinon… Yvone diris al li… ke mi volas… murdi… Li tuj venis… per aeropalno… Li ne legis… ĵurnalon… li sciis pri nenio… Li provis konvinki min longe… ke mi rezignu la atencon… Kvankam mi jam faris tion… Kaj li ŝtelis mian revolveron… Li ne sciis, ke… oni traserĉas ĉiun… ĉe la stacidomo… kaj tiel evidentiĝis, ke… la krimobjekto estas… ĉe Decoux… La revolvero de la atencinto…

— Oni ne estus kaptintaj min, ĉar mi ricevis draton — diris Hokbaton al Li kaj glutegis.

Onjo Babette mallaŭte ekploris en la fono, neniu scias pro kia malgaja ĝojo super la flueto de siaj diluv-similaj larmoj, de kie ajn alvenantaj, kaj la karbidlampo krepitis preskaŭ du sekundojn al tio.

— Ĉi tie… — daŭrigis Ludoviko la Saĝa langvore — la maŝino… estis bona… La argano, la fabela eksperstrajno… Ĝi kuregas rapide de jaroj… kun mi… kaj oni veturas… ne tial… por ke li alveni ien… Kaj nun… la finstacio… de la argano…

Cefi, la Drato venis kurante al Mervin.

— La masonisto atendas vin, kiu loĝas ĉe onjo Babette, kaj li estas lama, ĉar li falegis…

Tiu estis Deboulier.

— Iru, Mervin… mi atendos per mia morto, ĝis vi revenos… — diris Ludoviko la Saĝa ĝentiel, sed samtampe supereme, ĉar li eĉ nun li parolis kun la registara komisaro tiel, kvazaŭ li estus lia iama kandidato. Nenia interveno de la vivo ŝanĝas la malaltan valoron de certaj interrilatoj.

Deboulier venis kun Prunoki, ĉar li ne povis iri. Kompreneble Prunoki. Li estis tute ebria.

— Mi petas vin — komencis la kapitano, — la Sekreta servo estas en granda embaraso pro via ordono. Ĉar oni ŝatus enterigi la Raĝon

— Kio??!

— Oni haltigis furgonon laŭ via ordono sur la vojo al Tanger. Ĝi liveris la kadavron de la hinda vicreĝon Raĝa Makamoti al vaporŝipo, atendanta en Tanger por transporti, poste enterigi lin en Kalkuto.

— Alta ĉielo!

— La kadavro de la Raĝo — daŭrigis Deboulier — restadas jam de noktomezo en la korto de la prokuroreja arestejo.

— Mi tuj ordonos, ke oni lasu ĝin ekveturi.

Li skribis kelkajn liniojn sur paperon kaj transdoni tion al Deboulier.

Dume Prunoki interpretis stertorajn kantojn, kaj kiam Bull la Korn-naza venis tien, ĉar li jam estingis la lampojn, la lignaĵisto provis ĵetis sia al la kolo de la forlasita homo.

Sed li jam estis post la bato, kion li ricevis de Ĝnomo la Enorma, kaj leŭkoplasto estis gluita sur lian vizaĝon, li do levis minace sian longan stangon kontraŭ Prunoki.

— Forportu vin, ĉar vi ricevos tian baton!.. — kaj li amare turnis sin al Mervin. — Mi perdis mian ĉefan lukron pro vi.

— Kiel?

— Vi ne permesis, ke mi foriru. Vi minacis min per revolvero! Je la deka vespere mi sekrete portas brandon al la fenestro de la dua etaĝo de la frenezulejo por akuta alkoholisto, sur la pinto de la bruliga stango. Ĉiutage li donas al mi dek frankojn, kaj hodiaŭ li furiozis, ĉar mi malfruis. Li denuncis min. Oni nun fermas la fenestron…

— Mi tre bedaŭras — diris Mervin kaj venis en lian kapon artikolo de fama profesoro, kiu antaŭ nelonge verkis libron pri delirulo en Casablanka, ĉar li konservis siajn akutajn simptomojn eĉ post la longdaŭra dekutimiga kuracado, kio estas malofta.

Pluraj fakgazetoj publikigis la eseon.

— Tiel — diris Deboulier — tiu homo, nomata Cigaro, alvenis en urbon Tanger kun la letero kaj per la alia furgono.

— Ŝajnas, ke… la skandalo okazos aŭrore, kaj oni sciigos la mondon per radiodissendo. Al ni estas kapute.

Ili manpremis mute.

Dume la lasta lampo estingiĝis dank’ al la longa magiista bastono de Bull la Korno-naza, malsukcesinta ne la gangsterismo, kaj laŭ la ordono de la granda, ĉiela ĉeflumigisto malrapide disvastiĝis iom da purpura radiado ĉe la rando de la blua nokto, kliniĝanta al malhelverda koloro, kiel la eterna lampo de nia planed-sistemo iom post iom eklumiĝis, kiel trouzita volfram-ŝtrumpo…

La registara komisaro revenis en sian kajuton.

La sama bildo. Hoktabon al Li ludis per sia trikotaĵo. Onjo Babette ploris feliĉe.

Kaj Ludoviko la Saĝa kuŝis surdorse kun retroklinita kapo, turninte sian monoklon al la ĉielo.

Lia vizaĝo konvulsiis. Li singultis kelkfoje, sed glatiĝis denove liaj ĉiuj trajtoj. Li flustris mallaŭte:

— Mervin… En la afero… de miaj sumigitaj suferoj… nun… sekvos… la pruvo de la vero. Mi diktis al la Kandidato… Li estas simpla maristo, kaj li notis… Mian grandan verkon… Mi ordonas, ke… vi legu kelkajn frazojn de tiu libro… nun… tuj…

La registara komisaro levis dikan kajeron kun kartona kovrilo de sur la seĝo. Jen tio estis skribita sur ties vinjeto:

LA HISTORIO DE LA JURO KAJ VERO

de nia nuntempo ĝis ties naskiĝo

Verkis:

d-ro Mervin

Hokbaton al Li metis sian fingron antaŭ siajn lipojn, kion Mervin ne komprenis, kaj li malfermis la kajeron. Jen tio estis skribita en ĝi:

“Mi ne scias skribi, sed mi bezonas la tagsalajron, kaj estas utile ankaŭ por lia sinjora moŝto, kiam li diktas! Bonvolu ne diri tion al li. Se mi ne estus ĉi tie, mi tuj venos. Schulteis, la Gemeloj notis tion, kion diktis Hokbaton al Li, mi notis ĝin danke:

Schulteis, la Ĝemeloj

Kaj poste nur blankaj paĝoj.

La Kandidato ne sciis skribi! Sed li kondutis tiel, kvazaŭ li scius skribi!

— Nu?… Kiel vi opinias?… — demandis Gabrone triumfe. — Tiu libro estas rezulto de amara cerbumado de longaj jaroj… Mult-cent noktoj… pasis, ĝis… mi diktis… tion… Fine la vero mem!

Nuraj blankaj paĝoj. Ne tute puraj, sed grandparte netuŝitaj, blankaj, glataj paĝoj, ĝis la lasta.

— Vi vere… rekonis la esencon de la juro… En tiu libro… estas la pura… vero… — diris Mervin raŭke kaj sentis tiel, ke li tuj sufokiĝos.

Ĉar en tiu libro entute estis la vero:

Sur la lasta paĝo li trovis malnovan foton de Ludoviko la Saĝa, kiun oni deŝiris de ie, kaj mankis ĝuste lia kubuto.

— Mervin… Noru bone… — deklaris la mortanto — la vero… ofte restas sekrete… Sed la malvero… ĉiam evidentiĝas… La ceterajn en la ĉielo… en fermita juĝdebato… — poste li jam nur flustris. — Laŭ la rajto… de la lasta… vorto… mi petas indulgon… iom da indulgo… — li flustris humile kaj kun rompita voĉo. — Kion mi faris… tio ne estis kapokosta… nur… nezorgemo… kulpo… Granda… nezorgemo, maksimuma kulpo… Ho!

Li finis sian pledadon kun retroklinita kranio, kaj oni ne plu povis juĝi pri li. Tiam li jam vere konvinkiĝis pri tio, kio estas la vero, kaj certe evidentiĝis, ke li bone faris sian verkon.

Multaj blankaj paĝoj. Tio estas la vero.

Kaj Mervin, kiel li staris tie kun la stumpigita duono de malnova foto, li ne scias, kion fari. Li elprenis la alian duonon de la foto, kaj li kunmetis ĝin tie, kie ĝi ŝiriĝis iam, kvazaŭ oni povus fari ion kompleta, kiu havas nek pli da potenco, ol disŝiri ion kaj alian. Sed Ludoviko la Saĝa jam estis tie, kie oni veldas ĉiun rompaĵon kun mirindaj aŭtogenveldistoj, se necese, kaj kie malgraŭ tio ankoraŭ oni neniam disŝiris ion.

— Li mortis… — flustris Prücsök, kaj ŝi kunmetis la du malstreĉiĝintajn, maldikajn, delikatajn manon, memorigantaj pri la koloro de malnovaj objektoj el osto sur la brusto de la Dormema Elefanto, kiu ekdormis por eterna ripozo. Poste ŝi surgenuiĝis…

Onjo Babette deprenis la monoklon de Gabrone kaj formetis ĝin.

Mervin rigardis la mortinton kun mirego. Nun li estis bela.

Noblaj kaj saĝaj trajtoj glatiĝis sur lia rigidiĝinta vizaĝo. Kaj…

Li ekkris mallaŭte!

Super la kapo de Ludoviko la Saĝa, paciginta en la morto, ĝi presk ŭ ne lumis; malnova savzono pendis sur la muro, kiel ia ŝvelinta, disfibriĝinta aŭrelo. Ankoraŭ estis videbla la trivita surskribo, la iama nomo de la ŝipo, duoncirkle:

ADRIEN

D U D E K K V A R A   Ĉ A P I T R O

Alo, jen estas radio Cigaro!

Je la kvara horo aŭrore ili sidis en la kabano de la fiŝvendistino, kaj Aŭrelo la Ĉifona kunportis la radioaparaton de Marie la Vidva, krome li faris la antenon, kion li ŝtelis el la vendohalo, sed li ĵuris al onjo Babette je la vivo de sia patrino, ke li reportos ĝin sekvonttage.

Ĉu povis scii la brava fiŝvendistino kun malgajiĝinta koro, ke tiu malsatulo estas orfo? Ĉu li ne hontis ĵuri je la vivo de sia kompatinda patrino vane?

Ili sidis tre silentaj, ĉar la trogo ankoraŭ estis tie, en kiu eble restadis la animo de Ludoviko la Saĝa en ilia societo, meditante malantaŭ sia nevidebla monoklo.

— Ĝi jam komenciĝis… — ekparolis la kapitano, kies maleolo resaniĝis, sed li ne povis moviĝi, ĉar Prücsök dormis sur lia ŝultro kin plorintaj okuloj, poste ŝi fiksis ankaŭ Mervin-on al lia loko, ĉar ŝi sonĝis pri tiaĵo, ke ŝi devis meti siajn krurojn enn la sinon de Caro de Afriko, kaj kun iom da fortostreĉo li faris konfortan lokon inter la makzelo kaj ŝultroosto de Deboulier, dume ŝi eligis tute mallaŭtajn, delikatajn ĝemojn.

— Donu al ŝi tiun frankon — diris Hümér la Elĵetanta. — Mi trovis ĝin sub la glaciŝranko, kaj vi ne devas veni tien por buŝaĉi, maljuna bestio!

— Al la konsternita kapotano, kiu ne sciis, ke la strabeco de Hümér la Elĵetanta kaŭzas miskomprenon, oni povis klarigi nur malfacile la aferon.

Mervin eĉ nun cerbumadis sub la efiko de la okazaĵo.

— Ĝi estis do… la sekreto de Adrien…

— Ne virino — ekparolis Bob la Malforte-batu, — se ŝipo

— Oni elakvigis ĝin antaŭ kvin jaroj — diris Gnomo la Enorma. — De tiam ĝi estas pramo. Ĝi havas arganon…

— Gravas, ke la altestimata enigmo solviĝis — diris sinjoro Wurm, ĉar li ĝuste nun alvenis kun Emerencia brak' en brako, kiu vidas la futuron, sed ŝi ne havas man-lertecon.

La radio komencis la dissendon post enkonduko de mallonga atmosfera perturbo!

Mervin mordetis siajn lipojn kaj rigardis al Deboulier.

Paroloj… Muziko…

Silentaj homoj sidadis ĉirkaŭ la radioaparato, kaj la alveninta flava lumo milde karesis la vizaĝon de Prücsök, kiu tiam gratis sian nazo-pinton per sia alpremita manplato.

— Alo, alo… — ekparolis la anoncisto el Tanger. Tribestro Mambiktu paŝas antaŭ la mikrofonon. Alo, atenton! Jen estas la internacia kvartalo de Tanger… Ni dissendas surlokan programon pri la kolonia kongreso. La negra reĝo elprenas la koverton, kiu enhavas la mesaĝon de la kolonia gubernatoro! Li paŝas antaŭ la mikrofonon, li malfemas ĝin kaj transdonas leteron al la anoncisto.

Anoncisto legas ĝin kun basa voĉo:

— En mia mano estas la mesaĝo de la franca registaro al reĝo Mambiktu!

Mervin mordetis siajn lipojn, kaj la nazloboj de la kapitano ektremis. Prücsök, kiu scias, kiam vekiĝis, ŝi sidis kun

malfermitaj okuloj. En la granda silento mallaŭta voĉo aŭdiĝis el la proksimo de la Tanger-a mikrofono en la etero.

— Rapidu, oldulo mia…

— Saluton, Cigaro! — kriis Prücsök en la megafonon, kaj Bob la Malforte-batu, krome Schulteis, la Ĝemeloj kunrigardis kapbalancante. Tiu knabo atingis ion en la vivo.

— La anoncisto daŭrigis:

— La franca gubernatoro jen tiel skribas al la negra reĝo: „Kara mia! Multe pensu pri mi, kaj diru, ĉu vi amas min?" Same en Tanger, kiel en la kabano de onjo Babette, ĉiu buŝo restis malfermita, kaj neniu moviĝis.

Kio estas tio?!

Pro Dio! Kio estis tio??!

Denove la voĉo de Cigaro parolis al la terglobo:

— Nigra sinjoro! Ĉu estos respondo? En mia aŭto tri pasaĝeroj havas nenion fari surtere, sed tio estas tre urĝa.

La tute malesperiĝinta negra reganto ekparolis jene al Cigaro apud la anoncisto, mutiĝinta ĉe la mikrofono.

— Vi povas diri al via gubernatoro, ke mi multe pensos pri li… sed mi ne amas lin. — Kaj li melankolie ripetis, kvazaŭ li korektus la indikon de la informoj pri la akvonivelo: — Mi tute ne amas lin…

La dungito de la radiostacio nur tiam venis en tian animstaton, ke li ĉesigu la dissendon de tiu absurdaĵo, la ĝenon de la universo.

DUDEKKVINA ĈAPITRO

Ĉio bona, se la pelmelo finiĝas

Reĝo Mambiktu laŭtlegis la leteron de la edzino de la honora ĉefkapitano de la fajrobrigado, kiun la virino skribis al artileriana kapitano. Kiel ĝi okazis?

La afero estis simpla. Kiam Prücsök ŝovis la leteron de Mervin en sian vestaĵon dum la balo en la kazino, kaj ŝi foriris, pasis ne pli ol unu minuto, kiam Maud Hutchins, la komisiitino de la Sekreta servo rapidis al la lakeo.

— Mi atendas mesaĝon de lia ekscelenco Mervin.

— Mi transdonis mesaĝon al tiu virino.

Maud iris al Prücsök.

— Ĉu vi ricevis mesaĝon koncerne la aferon de la kuriero?

— Jes… Sed tio estas tre diskreta. Mi devas alvenigi la leteron al la adresito kaj turni la kapon de la kuriero.

— Ĉu vi alvenigos ĝin?… Estus pli bone, se mi irus en la ludĉambron. Vi estas iom okulfrape vestita. Atendu ĉi tie.

Prücsök atendis. Kaj post du minutoj la nekonata virino metis leteron en ŝian manon, kiun ŝi elprenis el la kolo de la kuriero.

Maud Hutchins kredis tion, ke la knabino estas klarvida pri la adreso de la kapitano kaj pri la tuta afero. Sed Prücsök ne sciis ŝakludi, tiel do ŝi konis nur unu kurieron, kaj la kapitano estis tiu, kiun oni sendis ien kun letero. Anstataŭ la letero ŝi do devas alvenigi ĉi tiun. Kiun ŝi ricevis nun. Tiel nun jam la

tuta mondo eksciis la diskretan amkonfeson, skribitan al la artileria kapitano pere de Mambiktu. Nur la edzo ne.

…La homaro ridaĉis pri la indiĝena reĝo. Genio de Mervin, precipe la lerta distrumpetom de lia demisio, kio firmigis la kulpuloj en ilia kredo, vekis sinceran miron, ĉar kelkfoje oni premias la misagojn de gravaj homoj pli bone, ol la genion de malgravuloj.

Cigaro alvenis per la furgono, kaj ankaŭ Matiaso komprenis, ke estus plej bone transdoni la tri pasaĝerojn al la funebro de ilia parencaro, inter ili koncertreĝisoron Svetozar Trunker, kiu laŭ sinjoro Duval frue transloĝiĝis el nia rondo kun la lastaj partopagoj de lia ĵaketo.

Sed ĉiu sensacio malgrandiĝas rilate la ŝultrofrapadojn, financan kaj moralan distingojn de Cigaro, venintaj desupre.

Li akceptis la sukceson kun sia kutima, memkonscia maniero, kaj kiam Rita Kmelio (dum Patro Korn dormis) donacis al li la horloĝon de la prezidanto de la nederlanda kantad-asocio, li diris nur tion moroze:

— La diplomatia kariero ne estas facila vivo. Nu!.. Sed nun jam estas finite kun tiu bubino! Mi estas ĝisgorĝe.

Sed la moroza apaĉo eĉ nun ne plenumis sian vorton, kaj onidire li ruĝiĝis, kiam Prücsök kisis lian frunton.

— Nur grumblu, vi, kolera, stulta Cigaro, mi priridos vin…

— Iam vi elĉerpos mian flegmon kaj… Pardonon…

Li ne povis fini tion, ĉar li havis urĝan aferon ie kaj forirs. Interese, ke ĝuste nun venis onjo Babette, en sia plej bela vestaĵo, farita el la aerbalona teksaĵo, nomata tafto. Ŝi vizitis la urbodomon, kie oni diris al ŝi, ke kun rekono de ŝia

malnova kaj honesta vendistina laboro, ili volonte plenumos ŝian petskribon, en kiu ŝi pretendis permeson ricevi lokon en la tre eleganta Malgranda vendohalo de la interna urbo. De jaroj eble la unuaj fojon ŝi ridetis kun ruĝa vizaĝo, kun brilantaj okuloj.

Ŝi estis tiel malbela… Kaj tiel kara.

— La sinjoro konsilisto proponis al mi sidiĝi… — ŝi rakontis la novaĵon iom spiregante. — Li diris: “bonbolu eksidi, madame Doppart”.

— Kiu estas tiu? — demandis Turkino la Delikata, kaj ŝi estis tre bela pro ŝiaj multaj braceletoj, svelte, en sia tute nova, kvadratumita kostumo.

— Mi havas tiun nomon post mia mortinta edzo — respondis onjo Babette, kaj kiel oni signas la komencon de la finalo, ŝi ekblovis sian nazon en sian jupon, blue punktitan, kiel ian altmontaran kornon.

— He, Banjo! — ekparolis Marie la Vidva kun sia iu konstante renoviĝinta entuziasmo. — Tie vi havos facilan vivon, se vi iros en la internan urbon!

— Iru la ekzekutisto! Mi ne estas frezena transloĝiĝi por tiu mallonga tempo. Se mi eltenis ĝis nun inter la multaj malsataj sentaŭguloj… — kaj ŝi kolere kriis al Prücsök… — La koliko denove tiregis tiun nenifaranton ĉi tien! Foje mi bate dispecigos lian vizaĝon per pargetbalailo.

La bata dispecigo (puno farota per la pargetbalailo aŭ per sitelo) estis pli milda ol la disbatado je splitoj (per fajrostango aŭ per viandomuelilo), sed pli gava ol la tiel nomata debato de la glazuro, kovranta la tutan korpon, ĉar tiu agado koncernas ekskluzive la vizaĝon, kaj ĝi bezonas nur la uzon de grasujo.

— Kial vi koleras Cigaron? — demandis Prücsök. Ĉar tiu demando estis malklara ankaŭ por onjo Babette, ŝi nur murmuretis:

— Ankaŭ vi tuj ricevos vangofrapon de mi!

Ankoraŭ ekzistis sekreto, kiun Prücsök entute kunportis de tie ĉi en profunda obskuro, kiel ŝi sciiĝis pri ĝi. Ŝi diris nur al Schulteis iom emociiĝinte, kun revema malĝojo, dum adiaŭo, kaj ŝi kuntiris lin sub iun arkadan pordegon en la strato Portugal:

— Vi tamen estas fiulo, Schulteis.

— Kial…

— Ĉar mi vidis en la ĉefverko de la kompatinda Ludoviko la Saĝa vian skribon. Vi estis Bill la Masakra.

Schulteis ĉirkaŭrigardis timiĝinte.

— Mi registris nur la firmaon, ĉar Hokbaton al Li ne scias skribi… Kiel bone vi devenis per via sorĉistina kapo, ke ĝi estas mia skribo!

— Kial vi faris tion?

— Hokbaton al Li timis, ke evidentiĝos ĉio, se vi persiste esploros, ni do voli, ke vi ĉesigu tion… Sed fine ja… ni ne povis fari malbonon al vi.

Prücsök kapbalancis

— Interese… vi eĉ helpis min.

— Diablo scias, kiel estas… Sed se vi malŝatos min pro tio: estos juste… Kaj se vi diros tion al iu…

— Mi ne faros. Ĉar tiam oni unue mortbatus vin ĉi tie, baldaŭ la Kandidaton, poste vin denove…

Kaj ili staris. Schulteis nervoze tordadis la pinton de la basko de sia jako. Prücsök ekridetis, staris sur siajn piedfingrojn kaj kisis la maljunan friponon, kiel Cigaron pli frue:

— Saluton, vi freneza Schulteis!

Revizio de la proceso ne okazis. Doktoro Mervin vizitis sian iaman amikon el la karcero, kaj tie li rakontis ĉion al li.

— Se vi volas, mi rehabilitos vin — li finis sian direndon.

— Mi ne volas, Gabrone estis ĉies bonfaranto. Mi entreprenis la punon, ol miksi la kompatindulon en la aferon, mi do entreprenas tion porĉiam.

— Jes… Mi faris ĝin grandanime — kapjesis Mervin malgaje. — Ne okazos do revizio de la proceso!

Ankaŭ Decoux mem opiniis tiel rilate sian aferon, ke oni prefere donu al li amnestion. Gabrone do ne estis misfamigita retrospektive pro lia krimo, kio estis prezentita al la plej supera juĝisto por traktado kun prokrasta valido sur la tero.

— Pardonu min… — diris Mervin, kiam li salutis sian malnovan amikon la unua en la pordego de la malliberjo.

— Mi neniam koleris vin…

Kaj ili forte premis la manon unu de la alia.

— Dio benu vin, kial vi havas tian filinon — diris la registara komisaro, kaj nun elpaŝis Prücsök, la multe suferinta Prücsök, kies larmoj fluis sur ŝia brilanta vizaĝo… Kaj fine ŝi

ploradis sur la ŝultro de sia patro, kiun ŝi elfosis el la prizono per siaj dek ungoj…

Prücsök ne revenis en la domon de sia vicpatro, kiu cetere estis direktoro de la ŝtatfervojo. Ankoraŭ unu jaron ŝi lernis en la edukejo Margareta en Sud-Francio, kaj oni diris, ke nur tiu cirkonstanco kaŭzis la peton de la direktoro por pensiigi lin.

De tempo al tempo altstarura kapitano vizitis ŝin, sed cetere respektindj gastoj venis al ŝi, kiel ekzemple la registrara komisaro Mervin, kaj ŝia bona amiko, la urbestro de Casablanka, krome onjo Babette en sia solena vestaĵo, kiun portas nun jam nur aerbalonoj, sed ŝajnas, ke nek la tineoj malŝatas ĝin. Kaj moroze, kvazaŭ lin devigus ia kaŭzo, ke li agu kontraŭ sia volo, ankaŭ Cigaro aperis iafoje, portanta cilindran ĉaplon, kaj tiajn gantojn, ke la homoj amasiĝis pro la vidaĵo en la ĉirkaŭaĵo.

— Vi estas stranga ĝentilulo — diris la direktorino, kiam ŝi estis prezentita, kaj Cigaro demandis de Prücsök:

— Kiu estas tiu virinaĉo?…

Foje ankaŭ Patro Korn vizitis ŝin persone, kunportante belan donacon, en kies mezo estis dika, blua vitro. Baldaŭ evidentiĝis, ke tio valoras okdek mil pundojn, kaj la polico okupis la edukejon pro ĝi.

Kompreneble Prücsök ne malkaŝis Patron Korn, sed ŝi diris, ke ŝi trovi la vitron en la deponejo, tiel la instruistino pri fiziko nur malfacile povis senkulpigi sin.

Ruĝhara, norvega grabo kaj Schulteis, la Ĝemeloj vizitis ŝin kune. Kiam evidentiĝis en la pordego, al kiu ili venis, la grafo komencis ĝoje babili kun la apaĉo, kaj Schulteis, la Ĝemeloj akre ekkriadis tiel bonhumore, ke la direktorino ofte

palpebrumas de tiam, kvankam ŝi estis kuracita per elektra terapio pro tiu afero.

Bob la Malforte-batu apenaŭ enrigardis tra la krada pordego, se li urĝe forrapidis, kaj li venis al Prücsök neniam plu, ĉar tre delikata, eleganta, blankhara virino el la fondintoj de la lernejo ĉi-hore vizitis tien, kaj Bob la Marforte-batu rekonis en ŝi sian patrinon, edzinon de markizo Brion…

…Poste surprizis ĉiun tiu fakto, ke la registrara komisaro Mervin petis sian pensiigon, kaj repaciĝinte kun sia edzino, li retiriĝis ien en trankvilan dometon. Decoux deziris edzinigi Prücsök-on nur tiam, kiam ŝi jam havos dekok jarojn, sed ŝangis lian decidon tiu letero, en kiu la edukejo apelaciis kun bedaŭro, ke la polico en oficiala letero vokis la atenton de la lernejo pri publike danĝeraj homoj, kiuj ŝtelumadas ĉirkaŭ la instituto. Ĉar en la edikejo oni scias, ke temas pri la vizitantoj de fraŭlino Decoux, jam ne estas prokrastebla peti lian disponon: ĉe kiu plej baldaŭa, laŭhorara rapidtrajno li deziras atendi sian filinon, des pli, ĉar hodiaŭ tagmeze la poŝto portis kelkajn tre belajn, svisajn brakhorloĝojn kiel donacon por la knabino, kaj la polico tuj ekzekuciis tiujn horloĝojn, kvankam laŭ la knabino ili kuŝis sub la fortepiano. Tamen sukcesis aranĝi, ke la instruistino pri kantado defendu sin en libera stato, paginte kaŭcion.

Tiel Prücsök edziniĝis post unu jaro al kapitano Deboulier, la ceremonio estis en Casablanka, kaj la provizora razio, okazinta en la tago de la geedziĝa festo portis la plej grandan rezulton de la memoreblaj tempoj, notita en la kriminala kroniko de la urbo. Bedaŭrinde, laŭ la persona interveno de la iama registara komisaro, oni devis lasi ĉiun homon libera, kiujn la polico arestis tiun tagon.

Post la nuptofesto la juna paro portis multajn florojn al la tombo de Ludoviko la Saĝa, el la plej belaj plantoj de Marie

la Vidva…

Kaj bela bukedo da floroj atendis Prücsök-on hejme kun la bondeziroj de la sendinto:

Estu feliĉaj!

Nome: Vi kaj via fidela edzo

Elĵet'!